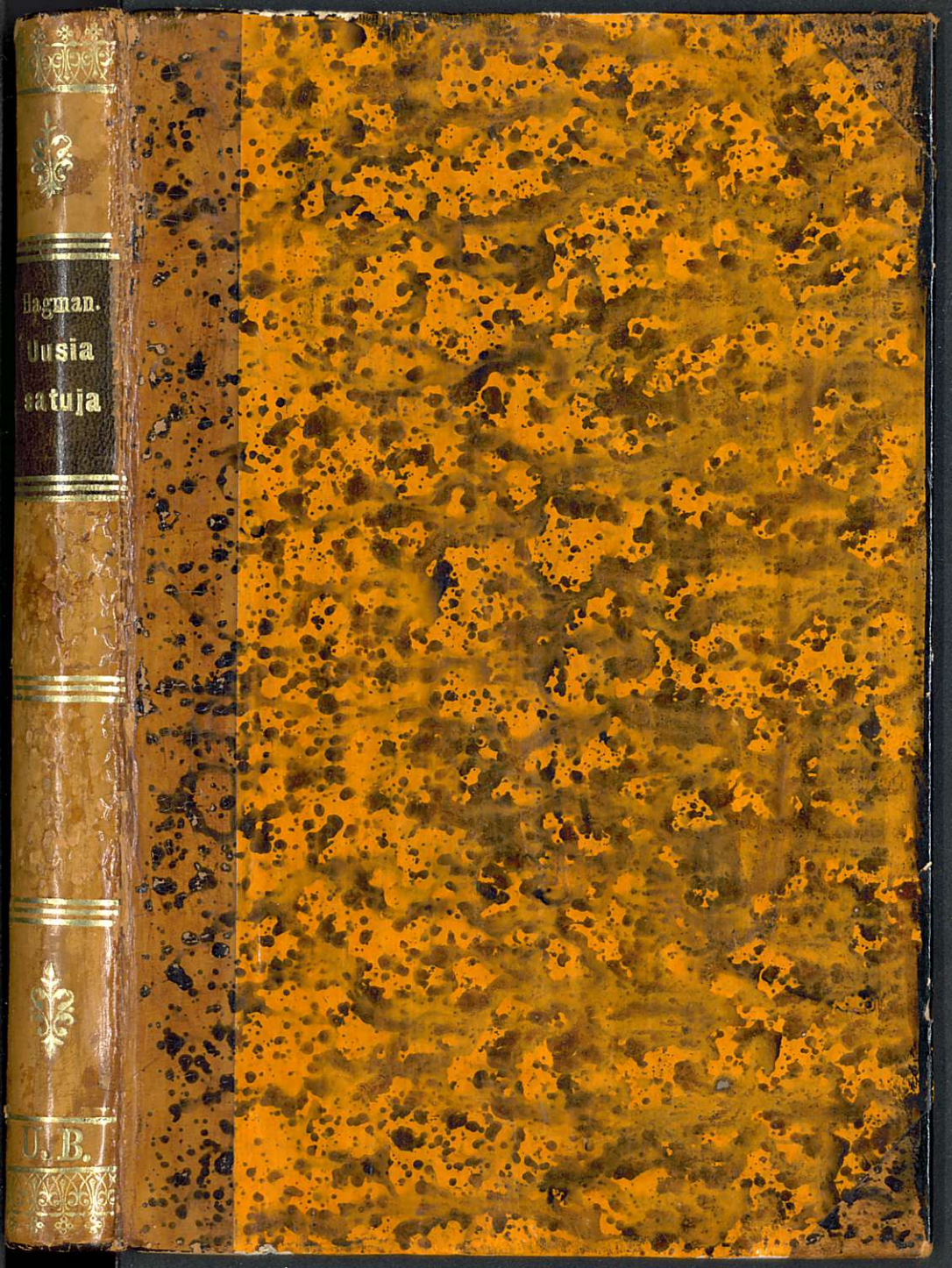

Bagman.
Uusia
satuja

U. B.

UNIV. BIBLIOTH.
* 1869 *
HELSINGFORS

Uusia

Satuja ja Runoja Lapsille,

pienille ja suurille.

Kirjoittanut

Enko Hagman.

Kuvilla varustettu.

Helsingissä 1887.

G. W. Edlund,
Kustantaja.

Helsingissä,
Suurwubstadsblad'in kirjapainossa,
1887.

Sisällys.

	Sivu.
Käyntini Tapiolassa, Ahtolassa, Tuonelassa ja Ylä-ilmoissa:	
Ensimmäinen luku. Käti kukkan lapsuuteni takaisin	1.
Toinen luku. Kuninkaan tytär — paimentyttö (kuwan kanssa)	3.
Kolmas luku. Tuloni Tapiolan hoviin	9.
Neljäs luku. Tapiolan isäntäväki ja metsästyks Tapiolan tanterilla	18.
Viides luku. Ahtola asukkaimensa (kuwan kanssa)	35.
Kuudes luku. Tutto pojan käynti Manalassa	45.
Seitsemäs luku. Tutto pojan pääsy Tuonelastä; Ahdon kannel-soitto ja ylä-ilmojen asukkaat, sadun loppu	51.
Käelle (runo)	58.
Pikku Toiwon jywäpussi	60.
Matti Mäkelästä (runo kuwan kanssa)	73.
Pienen kiiskijän kertomus	78.
Miten Olli ja Musti tappoiwat karhun (runo)	83.
Möffi-Maijan onnettomuus	86.
Lemmen suukko ja Kalman suukko (runo)	88.
Ei kaiikki kulta, joka kiiltää, eikä hopeaa, joka hohtaa	90.
Mieron tie (runo)	92.
Matkustus kuuhun:	
Ensimmäinen luku	94.
Toinen luku	97.
Kolmas luku	100.
Neljäs luku	103.
Viides luku (kuwan kanssa)	106.
Kuudes luku	111.
Seitsemäs luku	116.

Kuinka köyhän töllin lapset joutuivat otto-lapsiksi loistavaan linnaan ja kuinka he kuitenkin farkaavat kotiinsa (runo)	119.
Kerien kemit (kuwan kansja)	124.
Shme-impi ilman wempelellä (runo)	131.

Käytini Tapiolassa, Ahtolassa, Tuonelassa ja Ylä-ilmoissa.

Ensimmäinen luku.

Käki kukkuu lapsuuteni takaisin.

Suomen foreata kanerwakangasta kuljin. Suloisesti paistoi iltapäivän pyörä. Siljaa humiisivat korkeat komakat hongat. Siljaa hiipi heidän latwojensa läpi wieno läntinen tuuli. Rirkkaana kimalteli filmiini hongiston halki läheisen järven wälkkyvä weji. Ja etäältä kuului käen kukunta.

Shanaa oli olla, kuten ainakin Suomen suwikuonnon hempeässä helmassa. Olin paennut pois, kauwas pois kaupungin kolinasta, ihmistelmeeen kirjawasta kisaasta. Oli kuin olisi raskas taakka hartioiltani heltynyt. Ja tuntui nyt niin wapaalta, niin wileältä täällä salomaiden suopeassa sylissä.

Olin ikäwöinnyt takaisin tänne, missä olin lapsuuteni ihanat päivät wiettänyt, saadakseni vielä kerran kuulla synnyinlaakiossani yölinnun ääntävän, saadakseni hetkeksi lepoa ja rauhaa tuosta päästä pyöräyttävästä pauhinasta, joka wäkirikkaan kaupungin ahtaalla kadulla niin pian sulkee sydämemme luonnon sulolta.

Olin mielinyt nähdä Suomen semmoisena taas, jona sen lapsuuteni päiwinä olin nähnyt, sillä eipä koskaan kaupungin monikarwainen elämä ollut mulle oikein Suomen elämältä tuntunut.

Olin nyt päässyt synnyin-seuduilleni jälleen. Olin ajanut vanhaa tuttua maantietä isäni ja äitini talolle, jossa tosin uudet asukkaat nyt asuivat, mutta jossa kuitenkin kaikki entiset muistit kerrassaan sieluni täyttivät.

Olin katsellut kaiken päivää vanhoja tuttuja paikkoja, olin kuullut ylönnunkin ääntävän.

Raikki oli melkein entisillään. Olin löytänyt lapsuuteni Suomen. Kuten ennenkin kuulin kotiseutuni kielen kaituvan, kuten ennenkin lauleliwat linnut puisja, kuten ennenkin kuulin paimentorwien äänen karja-tieltä, kuten ennenkin wihannoiwat nurmet ja niityt ja kukkiwat kukkasat. Eroitus oli wain siinä, että tätä kaikkea olin ennen piennä poikasena ihailnut, kun nyt päinwastoin surujen synnyttämät ryppysset jo oliwat otsani wa'olle panneet.

Olinpa tänään lähtenyt käwelemään vanhaa kapeaa karja-tietä metsään päin, ja jo kuljin nyt tuota tuttua kanerwafangaista, jonka toiselta puolen sinisen järwen läikkyyvä pinta kuten ennenkin minua tervehti kädösen kukkuesja vanhaa, juloisesti unettawaa wirttänsä.

Estuin viimein huokuvan hongan siimekseen ja uinuin. Ja pian tuntui siltä, kuin olisi käi lennähtänyt puun oksalle pääni päällä, kuin olisi se kaswanut suurenmaksi ja muotonja muuttanut.

Nyt oli se jo ihanaksi immeksi tullut ja sanoi olewansa Suonnon runotar. Sanoi saattawansa laulaa nähdäkseen koko luonnon sywimmät salaisuudet, sanoi kykenewänsä kulkemaan takaisin kaikki, mikä muinoin maailmassa Suomen luontoa ja kansaa oli elähyttänyt ja wieläkin juloisesti elähyttää, wie-

läpä voivanja laulaa minunkin lapsuuteni takaisin, jos muka niin tahtoisin. Sa tähän mielelläni myönnyin, suostuin sydämeni pohjasta.

„Ruku, kultainen käki, laula, luonnon lempeä runotar, lapsuuteni takaisin!“

Sa käki kukkui takaisin lapsuuteni ihanat päivät, loitfi kuin loitfikin minut lapselksi jälleen.

Piennä iloisena poikasena havaşin uinustani hongan siimekşessä. Ryppysset otşastani olivat kadonneet, poika-ijän uskallus ja toivo palaşivat rintaani, kaikki lapsuuden ihanat unelmat täyttivät mieleni.

„Rukku!“

Toinen luku.

Ruinkaan tytär — paimentyttö.

Tşastukşisşaan oli Tutto. Tutto oli, näet, hempunimemi lapsuuteni päivinä. Puhun sentähden nyt Tuttosta wain ja mitä kaikkea hän sai luonnon helmassa nähdä.

Pian en, näet, enää muistanut aikamiehenä koskaan olleenikaan, en tullut tuumanneekşi kummallisen, Ruottarekşi muuttuneen käköşen loitşu=laulua.

No, lähti şiis nyt Tutto kulješkelemaan kanerwa=kan-gaşta. Raaripyşşy oli hänellä olalla ja joukko nuolia taşkusşa. Şänen hetken aikaa käwellyşnsä, tuli vastaan, tepaştellen pitkin metsän polkua, hywin şorea ja ihana tyttö, joka oli puettu hienohelmaiseen şiiniseen hameeseen ja wielä hienompaan, melkein utuişeen paitaan. Kullankeltainen oli hänen tuffanşa ja hänen şuunşa şuloinen kuin şima.

Dikein tätä outoa olentoa hämmästyin. Mutta tyttö näytti niin iloiselta ja suopealta, ett'ei kuitenkään peljännyt Tutto poika, ei ensinkään. Olihan mulla sitäpaitsi kaaripyösy muassa ja taskussa koko joukko nuolia, joilla kaikkeilla oli rautainen piikki päässä. Katselin hienoa utupaitaista tyttöä ja kysyin aivan rohkeasti:

„Ken olet sinä?“

„Hana impi katseli minuun hyvin lempiästi wain ja wastasi:

„Olen Tellerwo, metsän tyttö tylleräinen“, ja samassa teki hän hyvin soman, siemen ja sukkelan hyppyn, käännähtäen kerran ympärinsä, ja siivhame heilui kuin perhosen siivet.

„Tellerwo, metsän tyttö? wai niin“, tuumaasin minä, „mutta en minä tuosta paljon wiisastu; onko siis metsälläkin tyttöjä?“

„On, on, kun onkin, poikajeni“, wastasi Tellerwo, taas-kin tehden iloisen hyppäyksen, „metsän emännällä on sadottain tyttöjä ja tuhansittain piikojia.“

„Sepä wasta emäntä se!“ arvelin minä, „mutta en ole koskaan kuullut hänestä puhuttawan. Hän kai siis on sinun äitiji?“

„Niin onkin“, wastasi Tellerwo, „ja Tapio on isäni.“

„Tapio? sekö siis on isäni nimi?“

„Niin juuri, ja isäni on kuningas, metsän isäntä ja kuningas.“

„Hoho! wai kuningas oikein! Oletthan sinä siis kuninkaan tytär“, sanoin minä hämmästyksissäni ja otin lakin päästäni.

Tellerwo rupeesi nauramaan. „Bane lakki päähäsi wain, Tutto poikajeni“, sanoi hän, „eläkä ole milläsiikään.“

Tellerwo tiesi siis nimeni, mikä seikka minua taas ko-

win kummaštutti. „Mistä tiedätte, korkeafukuinen prinsessa, nimeni?“ kysyin minä, tehden sittenkin uutta kunnioitusta.

„Älä huoli sanoa minua prinsessaksi; ne ovat outoja nimiä täällä metsässä, sano Tellerwoksi wain ja pidä lakki päässäsi, Tutto poika.“

„No, mistä Tellerwo tuntee Tuton nimen?“ kysyin taas uteliaana.

„Tunnenhan minä, tunnen äitisi, ja hänkin tuntee minun nimeni, waikk'ei koskaan ole minua nähnyt. Tunnenpa vielä äitiji lehmätin, tunnen Mustitini, Mansitini, Suotitini, Syötitini, Tuonitini, Kellolehmän ja muut.“

„Kas peijakasta!“ ajattelin minä.

„Ja usein olen minä heitä täällä metsässä hoidellut, sillä äitini niin käsksee, usein olen muiden Tapiolan tyttären ja metsän piikojen kanssa heitä laitumella omaista metsän-karjastamme warjellut, olen heitä heiluwista helteistä wetänyt, olen heitä illalla kauniinkarwaiseksi harjalla sukunut ja saattanut kotiin, maitolampi lautasilla.“

Yhä enemmän hämmästyin minä, mutta ei peljännyt Tutto poika. Päinvastoin päätin tästälähin, kuten ennenkin, finutella Tellerwoa, ja kysyin nyt:

„Kuules, hyvä Tellerwo, en pääse oikein sen asian perille, kuka sinä oikeastaan olet. Äskes sanoit olewasi kuniin-kaan tytär ja nyt sanot paimentawasi äitiji lehmiä. Kyllä olet todellakin kummallinen ihminen, wai lienetkö ihminen ensinkään?“

Tellerwo katsoi minuun hywin weitikkamaisesti, teki taas lystillisen hyppyn ja wastasi, lyöden kämmenensä yhteen:

„Minä olen haltia!“

„Haltia!“ huusin minä, ja Tutto rupeji juoksemaan, minkä jalat kannattivat, pitkin metsän polkua Tellerwosta pois päin. Oli, näet, Raija mummo, joka pienua paitaresuna

oli minua hoitanut, melkein joka ilta puhunut mulle haltioista ja möröistä, ja niitä minä kovasti pelkäsin. Kai sinullekin, pieni lukijani, semmoisia on kerrottu joskus? Mutta usko pois, möröjä ei ole olemassaakaan, ja haltiat eivät tee mitään pahaa, sillä he ovat melkein kaikki hyviä, kuten nyt sain tietää ja kokea.

Tuostesfani tuosja nyt Tellerwoa pakoon, kuulin, näet, yht'äkkiä sorapillin soivan.

Ja „Ha! Ha! Ha!“ kuulin fitten perästäni naurettavan, ja samassa näkyi koko metsä täyttyvän nuorilla somilla tytöillä, melkein kaikki samankaltaiset kuin Tellerwo. Siniset hameet heillä kaikilla oli. „Ha! Ha! Ha!“ nauroivat he yhteen suuhun, hyppäsivät edessäni, takanani ja molemmin puolin minua ja löivät kämraeniänsä yhteen. Siinä taas edessäni seisoi Tellerwotin, mutta hän tarttui minua lempeästi käteen ja lausui hymyillen:

„No, no, älä suutu, Tutto poika, eläkä pelkää. En minä mikään haltia, en ainakaan mikään paha haltia ole. Olen puoleksi ihminen, puoleksi enkeli.“ Ja nyt suuteli minua Tellerwo, ja hänen muiskunsa oli niin makea, niin makea, ett'ei voi saarnassa sanoa. Se oli mitä makeinta mettä, se oli julaa simaa. Ja samassa katosi nyt pelkoni tykkänään.

„Wai olet sinä hieman enkelikin? No eipä nyt hulumpaa“, lausuin minä, muiskuttaen huuliani makean muiskun perästä.

„Niin, eli hyvä haltia“, vastasi Tellerwo.

„Mutta ketä nuo kaikki tytöt ovat, jotka niin yht'äkkiä tähän ilmestyivät?“ kysyin uteliaasti.

„Tuttoseni, ne ovat kaikki Tapon tyttäriä ja metsän emännän piikojä, isfariani siis ja apulaisiani kaikki“, sanoi toimisfaan Tellerwo. „Tuosja on Etelätär, tuosja Suwestar, tuosja Katajatar“, osoitti hän heitä minulle formellaan.

„Tuosja Pihlajatar, tuosja Tuometar, Tuulikki, Ruusetar, Koivutar, Pajutar, Lännetär, Kaakkotar ja niin edespäin. Heitä on, näet, kuten jo sanoin, hyvin paljon. — Ja katso nyt, kun minä puhallan tähän simapilliini“, jatkoi metsän tylleräinen tyttö, vetäen sorapilliinsä sinisen hameensa taskusta, „niin tulee niitä sadottain, tuhansittain esille.“

Tellerwo puhalsi pilliinsä.

Ja nyt rupeesi metsän pikkuroisia piikoja oikein kiihymään puiden välissä. Minne ikinä vain katsoin, näkyi heitä niin kauwas kuin silmä metsänsä kannatti. Muutamat nousivat puihin, katsoivat siitä ympärillensä, ja heidän siniset hameensa heiluiwat ja kullankeltaiset lettinsä liehuivat tuulessa. Oikein ihanaa oli tuota kaikkea katsella. Mutta ihanin mielestäni oli kuitenkin hienohelmainen Tellerwo, joka noita kaikkia näkyi ikäästuin hallitsevan ja kurisja pitävän.

„Kyllä tämä on kuin unenäkö“, sanoin Tellerwolle; „oikein taiwaallisesti kauniista tämä on ja kummaa.“

„Äläppäs huoli, saat nähdä vieläkin kummempia ja kauniimpia“, sanoi Tellerwo ja oli toimisjaan vain. „Saat sitten nähdä kotikartanoni eli Tapiolan, siis itse metsän kuninkaan howin ja kaikki mitä siellä on. Mutta nyt pitää minun ensiksi hoitaa paimentointani ja saattaa ihmisten karjat laitumelta kotiin. Katso nyt miten kuninkaan tytär on paimentyttö.“

Näin lausui hymyillen Tellerwo, tarttui sitten minua käteen ja nousi kanssani yht'äkkiä, en tiedä minkä woiman wäellä, korkealle wuorelle. Se käwi niinkuin tuulessa vain. Ja nyt aukesi silmiäni eteen awara maailma. Näin ympärilläni äärettömän suuria karjalaitumia, soita, niittyjä, lehtoja ja niin edespäin. Ja lehtimiä näkyi kaikkialla laitumella, ja metsän sinisiä piikoja, Tapiolan tyttäriä, häälji heidän ympärillään, witsat kädessä. Etelätär — häntä osoitti mulle joukosta Tellerwo — puhalsi suureen tuohiseen torween, ja pian

näin miten karjalaumat rupešivat kulkemaan, metsän tyttöjen ajamina, wuorelle päin, jonka kulkulalla seisoimme, Tellerwo ja minä.

„Tuolla tulee Nyyrikki“, sanoi Tellerwo, osoittaen so-
laffaa nuorukaisista sinertävässä wiitassa ja pienoinen kyperä
päässä; „hän on weljeni, Tapion poika. Katso kuinka hän
wetelillä paikoilla latelee pitkiä petäjiä ja kuusia karjalle
portaitſi.“

Näin näinkin Nyyrikin tekewän ja monet piiat häntä
auttoivat. Toiset näkyivät ikäänkuin heittelewän helmojansa
hiehoille ja pienille wäpikoille peitteiksi, luultawasti jott'ei kär-
päset söisi.

„Kaikkiko nuo nyt owat paimentyttöjä?“ kysyin Tel-
lerwolta.

„Niin owat, mutta on heillä muutamkin tekemistä. Met-
sän kuninkaan tyttäriä he owat ja paljo on Metsolassa työtä.
Saat sittemmin nähdä Tapion tytärten toisiakin toimittawan.
Nyt wain saatetaan karjalaumat kotiin, mikä mihiinkin.“

Hirweän paljon karjaa oli jo kokoutunut wuoren ympä-
rille. „Seiso nyt tässä vähän aikaa, Tutto poika, ja odota“,
sanoi mulle Tellerwo. Astui sitten wuorelta alas ja oli
tuossa paikassa piikojensa parissa karjalauman keskellä. Ja
näin nyt miten metsän piiat, Tellerwo etupäässä, wetiwät
harjat hameittensa taskuista ja rupešivat lehmiä sukemaan,
kampaamaan. Ja niinkuin tuulisssa oli tämä toimi tehty, jotta
joka elukka pian oli yhtä fileäkarwainen kuin ilwes, yhtä kiil-
täwä kuin kalan ewä.

Ja samassa oli myöskin päivä menemässä mailleen ja
iltalintu lauloi. Nousi nyt jälleen Tellerwo luokseni wuorelle,
kohoitti juhmallisesti kätensä, ikääskuin siunataksensa karjalau-
moja, ja lausui kulkulalta karjalle seuraawat sanat:

„Kotihinne kourusarvet,
 Mai'on antajat majoille;
 Koisja on hyvä ollaksenne,
 Maa imara maataksenne,
 Korpi on kolffo käyäkseenne!
 Ranta voikutellaksenne,
 Kotihinne tullaksenne
 Wainot walkean tekewät
 Nurmelle mejinukalle,
 Maalle marjanvartijelle.“

Semmoinen oli se kuninkaan tytär, semmoinen se paimentyttö. Mutta kertomukseni hänestä ei ole vielä loppunut. Lisää tulee seuraavissakin luvuissaja, waikka nyt tahdon puhua muistakin näkemistäni metsästä.

Kolmas luku.

Tuloni Tapiolan hoviin.

Astuimme alas wuorelta nyt, Tellerwo ja minä. „Nyt lähdetään kotiani, Tutto poika“, sanoi Tellerwo, „saat metsän kuninkaan nähä siellä ja kuningattaren, saat nähä Tapiolan mahtawat linnat kaikkine kalleuksineen.“

Puhalsi nyt pari kertaa Tellerwo taas sorapilliinsä eli simapilliinsä, kuten hän itse sitä nimitteli, ja lausui ylt'ympärikkämme häälhyville metsän immeille: „Istumasta, astumasta joka jalka liikkeelle.“

Ja niin lähdettiin nyt matkalle, ja outoa matkustamista se mulle oli.

Tellerwo talutti, näet, mua hetken aikaa kädestä, tepastellen metsän polkua eteenpäin, ja aika wauhtia hän kulki, jotta minulle tuli wäsymys. Mutta mitäs ollakaan! Taas soitti hän simapilliansä, ja uskokaa pois! yht'äkkiä, aiwan jamaassa kun olimme ehtineet äärettömän awaran suon syrjälle, tulla sänttäji kuuri susilauma näkywiimme. Minä en peljännyt ollenkaan, ei yhtään säpsähtänytkään Tutto poika, sillä olipa vielä kaaripyysy tallella ja kaikki nuolet taskussa, mutta tartuin kuitenkin Tellerwoa hameesen ja pidin siitä lujasti kiinni.

Tellerwo naurahdi ja muut metsän piitit naurowat myöskin oikein hartaasti.

Nyt oli susilauma ihan jaloisjamme. Enkä oikein muista nyt miten se käwi, mutta niin käwi kuitenkin, että yks', kaks' wain, istui Tellerwo suuren juden selässä ja minä hänen takanansa, pitäen tyttöä wyötäreistä kiinni. Ja muutkin metsän tytöt oliwat kiivenneet kukiin susihukkansa selkään, ja simapillien soidesa lähti nyt koko tämä kummallinen matkue jamoomaan summatonta suota edespäin. Ja woi herranen aika, mitä wauhtia siinä mentiin! Moista kyytiä ei ollut Tutto ennen jaanut. Minä tuskin enään mitään näinkään, sillä yhtenä sumuna näkyi wain koko maailma mulle olewan, ja ankarasti painoi ilma vastaan, jotta tuskin kykesin hengittämään. Ei janaakaan lähtenyt juustani; niin olin ällistytysissäni. Mutta Tellerwo janoi wain: „Älä pelkää ollenkaan, Tutto poika, ei yhtään hätää. Näin sitä Tapon wäki matkustaa. Hilsihei!“ Simapillit soiwat vielä kimeämmästi kuin äsken, ja nytkös wasta wauhtia alkoikin. Suulen tosiaankin että kiihimme edespäin nopeammin kuin nuoli, sillä ilma winkui jo wallattomasta wauhdistamme eikä tuulikaan tätä kilpaa kestänyt. Oli se hupaišta, mutta oli se samalla kawa-laakin, kuten arwata woitten. — No, että semmoisella kyydillä päästään, ymmärtää jokainen. Ja äläpäs ollakaan! Pian

olimmein ajaneet poikki suon. Ja yht'äkkiä seisahdtti koko sufilauuma.

„Tuolta näkyy jo Tapiola“, sanoit Tellerwo, „ja arwaappas nyt, Tutto, kuinka pitkän matkan olemme kulkeneet!“

Hengästyneenä kun olin vielä kowin, en saanut sanaakaan sanoneeksi.

„Olemme kulkeneet muutamassa hetkessä niin pitkän matkan, ilmoitti Tellerwo, että jos moijen taipaleen herosella ajaisi täyttä laukkaa pitkin maantietä, niin menisi siihen vähintäkin wiisi wiikkoa.“

„Hoho!“ huudahdin viimein minä, „eipä kumma sitten, ett'ei Tapiolassa, minun tietääkseni, ole ketään vielä käynyt.“

„Eivät ne nyt enään näihin aikoihin, ihmisparat, meidän kotiamme käytkään katsomassa, eikä tuon suon poikki olekaan helppo päästä, mutta kyllä ennen muinoin Lemminkäinen, Ilmarinen, ja ukko Väinämöinen usein meillä käwi.“

„Wai niin, wai käiwivät he?“ sanoit minä. „Tunnen heidät nimeltä, owatko he vielä elossa?“

Tellerwo naurahtti wähdän uteliaisuuttani, mutt'ei wastannut mitään.

Tämän puheen kestäessä olimme jo astuneet alas suden selästä, ja kaikki metsän immet olivat tehneet samoin. Simapillin kerran soitua olivat suihukat sitten pötkineet pois, minne lienevät pyörähtäneekin.

„No! missä se Tapiola nyt on?“ uskalsin minä kysyä.

„Tuolta näkyy, tuolta näkyy“, sanoit Tellerwo, osoittaen formellaan tihedään warwikoon pitkän niityn tafana. Ja warwikon keskeltä näkyy nousewan joteskin korkea wuori.

„Tuo wuoriko se on tuolla warwikon keskellä?“ kysyin mä.

„Se on Tuomiwaara“, wastasi Tellerwo, „mutta sen etelärinteellä owat Tapiolan linnarakennukset. Lähdetään nyt sinne?“

Taas Tellerwon simapilli soi, ja tuossa paikassa tuli juosten Tuomiwaaralta päin mahdoton joukko suuria, melkein hevosen kokoisia eläimiä, joilla oli pitkät kauniit sarvet ot-
saassa. Yks', toks' seisoiivat ne ihan lähellämme.

„Mitä eläimiä nämä ovat?“ kysyin minä hämmästyksisnäni.

„Ne ovat hirviä, poikaseni“, sanoi Tellerwo, hyppäsi samalla jukkelasti yhden selkään ja nosti minut yhtä jukkelasti taaksensa istumaan. Metsän immet nousiivat niinkään kuin hirvensä selkään. Simapillit soivat ja hirvet juoksemaan. Dikein oli hupaista kiikkua notkean hirven selässä, eikä nyt menty niin julmaa rauhtiakaan kuin äsken suojimatikalla. Kerkesin toki hieman katsella ympärilleni. Niitty, jonka poikki kuljimme, oli pitkäruohoista kaunistaa alankoa, ja ihanat monifirjawat kukkaset sitä kaikkialla kaunisti.

Mutta ei aikaakaan emmentun oli ajettu niityn poikki, hirvet päästettiin menemään, ja nyt seisoinme tiheän lehtipuisen warvikon edustalla. Se oli niin tiheää, että tuskinpa olisi siitä jalkain läpi päässyt. Mutta mitäs tekikään Tellerwo! Hän nosti minut kuin nostikin hartioillensa istumaan ja astui hyvin kepeästi ensimmäisen warvikossa seisovan puun alimmalle oksalle, astui sitten toisen puun oksalle, sitten kolmannen ja niin edespäin, mutta aina vähä ylemmälle, niin että hän viimein oli ylimmillä oksilla, melkein puiden latvoissa, ja hyppäsi täten, aivan kuin orawa, oksalta oksalle ja puusta puuhun. Tosin minun päätäni jo kowin huimasi, mutta en kuitenkaan peljännyt, kun näin, että kaikki kävi warvin hyvin. Toiset metsän neidot menettelivät aivan samoin kuin Tellerwo, ja warjin somaa oli katsella näitä Tapiolan jiniisiä piikojia, heidän tepastellessaan kuin pikut linnut pitkin puiden latvoja. Se oli ihana näky. Pian oli kuitenkin astuttu warvikon poikki, ja nyt seisottiin Tuomiwaaran poh-

joisrinteellä. Tellerwo laski minut alas ja jo kävimme käsi-tysten vuoren jyrkännettä ylöspäin. Jonkun aikaa käntyämme olimmekin jo saavuttaneet vuoren kukkulan, johon jäimme hetkeksi hengähtämään, tuuheain tuomien tuoksua nauttien. Ja mikä ihana näköala tästä aukeni silmilleni! En ole sitä koskaan unohtava. Natsoesjani näin kaakkoseen, lounaaseen ja etelään päin Tuomiwaaran rinteitä alas, kohtasi filmiäni mitä ihanin puisto ifivanhoja tammia, korkeita koinvuja, punakäpyisiä kuusja ja muita puita, ja siellä täällä ylvästeli yrtytarhoja kauniine kukkineen; mutta ei tässä kyllin, sillä puiden välitse pilkisteli esiin punaiseksi maalattuja, erittäin somia rakennuksia, ja tämän kylän keskellä oli kolme suurta linnaa.

„Mikä on tämä kaunis kylä?“ kysyin Tellerwolta.

„Se nyt on meidän metsäläisten kotikylä, se on isäni ja äitini ja kaikkien heidän lastensa ja käskynkuulijoihtensa, sanalla sanoen: Tapiolan kansan asuinpaikka, se on Tapiola tarkka, mieluisa Metsola.“ Näin puhui ihastuksissaan Tellerwo ja osoitteli minulle etuformellaan eri kohtia tuosja tavattomassa taulussa. „Nuo pienemmät majat“, jatkoi hän, „ovat metsän tyttöjen töllejä, mutta nuo kolme suurta linnaa ovat isäni ja äitini. Yksi on niistä puinen, toinen luinen ja kolmas kivi-
nen. — Ja nyt lähdetään sinne.“

Otti minua nyt taas Tellerwo kädestä ja alas astuimme Tuomiwaaran kukkulalta. Eikä aikaakaan, ennenkun oltiin Tapiolan tuiwaallisesti kauniissa kylässä. Mutta enhän minä pyösty kertomaankaan mitä kaikkea kauneutta ja kalleutta täällä oli. Voi herranen aika! Kas noita somia punaisia puutupia kauniitten köynnöskasvien kierrossa! Kas noita ylvpeitä yrtytarhoja kirjawine kukkineen! Kas noita tuuheita tammeja taiwasta tawoittawine latwoineen! Kas kolme komeaa linnaa!

Mutta opastakoon nyt meitä Tellerwo Tapiolan tawattomassa talossa.

No niin! Tellerwo soitteli simapillään, ja tuossa paikassa katosivat kaikki metsän immet, jotka olivat meitä seuranneet, kufin pieneen punaiseen tölliinsä, viitaten meille käsilään hyvästijättöä ja hyräillen itseksään hiljaisia lauluja. Tellerwo ja minä jäimme kahden kesken.

„Lähdetään nyt vanhempieni linnoja katsomaan, Tutto poikaseni, ja sitten saat, jos äitini sallii, nähdä Tapion aitan, jossa kallimmat tavaramme ovat“

„Kuules Tellerwo, olet sanonut mulle isäsi nimen, joka on Tapio, kuulen ma, mutta mikä on äitisi nimi ja minkälainen hän on?“

„Hänen nimensä on Mielikki, mutta saat itse nähdä minkälainen hän on“, vastasi Tellerwo hieman hymyillen itsensä.

Ustuimme nyt muutaman askeleen ja tulimme ensimmäisen linnan edustalle. Se oli rakennettu puusta, mutta ikkunat näkyivät olevan hienoa läpinäkyvää kultaa. Ja joka seinässä oli kuusi tämmöistä ikkunaa. Ovi oli puinen ja rapuset myöskin puiset. Ustuimme nyt rappusia ylös ja tulimme etehiseen. Mikä ihana näky! kaikki wain kullalta kiilti täällä linnan sisässä. Ovet olivat auki muihinkin huoneisiin, jotta kerrassaan sain nähdä koko joukon salija ja kammareja. Ja kaikki kiilti kullalta, uskokaa pois!

„Dnko täällä kaikki kullasta?“ kysyin Tellerwolta.

„Ei, ei toki, poikaseni, päin vastoin on kaikki puusta, paitfi makuusijat ja seinäpaperit, jotka ovat metsänotuisten nahhoista“, vastasi Tellerwo. „Mutta katso, kun ikkunat ovat kultalajista, niin hohtaa kaikki täällä sisässä kullalta. Sinäkin olet nyt oikea kultapoika“, pilaili tyttö ja taputteli poskiani. Ja totta tosiaan huomasiin minäkin olevani pelkkää kulta. Siltä ainakin näytti, sillä keltainen olin kuin kulta. No katelimme nyt hyvän aikaa tätä kummallista puulinnaa, joka

siältäpäin oli kiiltävää kultaa. Oli siellä jos jotakin näkemistä. Seinät olivat kultakarvaisia metsänotusten nahkoja, huonekalut kultaisia puukaluja, makuusijat niin ikään pehmoisia karhunnahkoja kullasta ja niin edespäin. Ja huoneita oli kymmenittäin. Yksi oli Tellerwon makuukammari, toinen hänen veljensä Ryyrikin, kolmas ruokasali, neljäs tanssisali, viides juomasali, kuudes luultavasti laulusali j. n. e.; en tiedä mitä kaikkia tarkoituksia lienevät täyttäneetkin nämä kaikki suojat.

„Tämäkö koko linna on nyt sinun?“ kysyi Tellerwolta.

„Tämä on minun ja veljeni Ryyrikin“, vastasi hän.

„Ja nyt saatamme lähteä katsomaan toisia linnuja.“

„Mutta missä se Ryyrikki tällä haavalla on?“ kysyi mä.

„Hän lienee tätä nykyä metsässä väistelemässä pilkkuja puihin, rakentamassa rasteja nuorille metsänkävijöiden johdoksi. Lähdetään nyt!“

No, astuimme ulos Tellerwon ja Ryyrikin linnasta ja kävimme katsomaan toista linnaa, joka oli aiwan vieressä. Se oli luinen, oli kokonaan rakennettu eläinten luista, joita oli hyvin taitavasti liitetty yhteen, niin että seinät olivat ihan sileät. Ehtiä oli päältäpäin höylättykin, sillä niin sileät seinät olivat. Ihan valkoiset olivat. Ja kuusi ikkunaa oli kussakin seinässä, kuusi kulta-ikkunaa, luultavasti kulta-lasjainekin, niinkuin Tellerwon linnassa. Astuimme ovesta sisään.

„Nyt saat nähdä äitini, metsän kuningattaren, metsän ehtoijan emännän, metsän metisen nuorin“, lausui Tellerwo ja talutti minua kullalta kiiltävän etehisen läpi suureen saliin, joka oli täynnänsä väkeä, niin että oikein säikähdin. Tellerwokin vähän säpsähti.

„Millä tuulella on Mielikki äiti tänään?“ kysyi Tellerwo eräältä huonoihin vaatteisiin puetulta mätäsilmäiseltä naiselta, joka seiso i oven suussa.

„Ei ole hyvällä tuulella“, vastasi mätäfilmiä, osoittaen formellaan erästä loukoissa wenywää wanhaa muijaa. Katse-
lin hieman tuota olentoa. Hyi, mikä ruma ämmä! Ko'okas
näkyi hän olewan, hywinkin suuri ja mahtawa, mutta ruma,
kowiin ruma, ihan mustan näköinen, kamala koko katfannoltaan,
hiukset hajallaan. Puettuna oli hän myöskin huonosti, wanha
litainen huiwi kaulassa, repaleiset rhyssyt hameena, kasfiwirsut
jalassa ja kädet ihan noessa.

„Mikä mustalais=affa tuo on?“ kysyin minä Tellerwolta.

„Hoh!“ kuishtasi mulle Tellerwo, „älä puhu niin, Tutto
poika. Se on kuningatar itse, metsän armas antimuori, oma
äitini.“

„Herra hallitfoon!“ lausuin katuwaisesti minä, mutta it-
fektjeni ojahtelin: „Tuommoinen kuningatar!“

Tellerwo tarttui käteeni ja talutti minut ämmän luo
loukfoon.

„Nukkuuko kuningatar?“ kysyi hän. Ämmä ei vastan-
nut mitään ensimmältä, mutta Tellerwo kysyi toistamiseen hil-
jemmalla äänellä, ja silloin awasi affa umentohruksissa toisen
filmänsä ja kysyi karmiaasti, mutta selwällä suomen kielessä:
„Mitä tahdot?“

„Tässä on pieni metsämies“, sanoi Tellerwo, „etkö
nouje Tapon aittaa awaamaan?“

„Mäethän että olen arkiwaatteissa; ei ole tänään anti-
aika, herätä minut huomenna.“ Näin vastasi ämmä, painui
toiselle kujeelle ja ummisti filmänsä jälleen.

„Vähdetään pois“, lausui nyt mulle Tellerwo. „Tuu-
masin saada äitiäni hyvälle tuulelle, mutta tänään on hän
kotiwäkensä kanssa nukkunut kaiken päivää, eikä nyt auta mi-
kään. Johan aurinkotin tuossa paikassa laskee; mennään
makuulle. Huomenna katselemme kaikki Tapiolan aarteet ja

teenume metsästysretken, jos äiti sallii. Mutta tänään ei ole pyhynti-aika."

No, oli minuakin ruvennut nukkuttamaan, ja varsin mielelläni suostuin Tellerwon tuumaan. Kysyin vain pois-mennesjäni, miksi Mielikki oli niin äreä? Tellerwo vastasi naurahtaen: „Ei hän aina ole niin. Saatpas nähdä huomenna. Saat jilloin vasta oikein katfella Tapiolan hovia, jaat jilloin nähdä milliset äitini ja isäni itse teosja owat. Mennään nyt pois!"

Silmäilin mennessämme wäkeä Mielikin howisja. Raikki olivat he huononpuolisesti waatetettuja naisia, joista toiset puolinukufjisja kulkea hoiperteliwat edestakaisin lattialla, toiset taas nurkisja laiskoina loikoiwat.

„Näin on laita“, sanoi Tellerwo, „kun ei Mielikki äitini tahdo metsästäjille saalista suoda. Sen arwasjinkin tänään metsäsjä ja senpätähden en tahdonut kehoittaa sinua kaaripyssyjä käyttämään, waikka kyllä otufjet, kuten ainakin, liikkeelle jain.“

„Wai niin, wai niin“, wastasin minä haukotellen jo, „no missjäs jaan nyt maata?“

„Minun linnašjani“, wastasi Tellerwo. Ja niin käwimme takaisin Tellerwon ja Myhrikin linnaan, jossa lempeä ihana opastajani teki minulle pehmeän makuusijan karhun-nahoišta. Toi fitten Tellerwo mulle ruokaa, warfin hyvää ruokaa. Söin siinä hyvällä maulla ilweksen lihaa, peuran lihaa, poron juustoa ja niin edespäin, mitä lienen syönytfin, en tiedä, mutta hyvää se oli. Soin fitten poron-maitoa ja mitä herkullisjinta mesikaljaa päälle ja painuin pian wuoteeleni ja nukuin, unekjien hetken aikaa päiwän kummallisja tapaufja.

Neljäs luku.

Tapiolan isäntäväki ja metsästys Tapiolan
tantereilla.

Seuraavana aamuna heräsin hyvin aikaisin auringon nousteessa. Tellerwo seisoi vuoteeni vieressä pitäen kädessä erästä toista tyttöä, joka oli puettuna melkein samoin kuin Tellerwo, paitsi että hänen siniset vaatteensa olivat hienomat, niin hienot että näyttivät melkein siniseltä sunulta, joka warhain aamusin wedenpinnasta nousee. Koko tyttökin oli ikääskuin läpinäkyvä ja näytti niin keweältä kuin höyhen; niin kummallisen hieno hän oli.

”No, hyvää huomenta, Tutto poika, kuinka olet nukkunut? kyshi Tellerwo hymyillen ja suuteli minua.

”Warjin hyvin”, vastasin minä. ”Mutta kuka on tämä fiini fröökyvä, jota pidät kädessä?”

”Se on Tuulikki, katsois-sijareni.”

Tuulikki hymyili wain ja katjeli minua.

”Onko sinulla montakin sijarta?” kyshin taas.

”Du niitä jos kuinka monta”, vastasi Tellerwo, ”näit heitä jo useampia eilen metsässä ja saat heitä tänäänkin nähdä. Mutta tämä Tuulikki on se, joka metsämiehelle on suurimpana apuna, ja hän nyt tänään seuraa meitä metsästysretkelle. Mutta nouse nyt vuoteeltasi, niin lähdetään ensiksin tervehtimään Mielikki-äitiä, sitten käydään katsomassa isän asuinlinnaa, sitten saat nähdä Tapiolan aitan tavarat ja sitten alkaa metsästysretki.”

Tellerwo ja Tuulikki toivat nyt kuin tuulessa mulle ruokaa taas, hyvää ruokaa, jonka hätäisesti söin, ja niin olin walmis heitä heti seuraamaan, utelias ja innokas kuin olin.

Läksimme siis kolmen kesken ulos ja olimme pian luisen linnan tykönä taas, Mielikin linnan. Tellerwo asettui ikkunan

alle ja soitteli hetkisen simapilliansä. Tästä muka heräsi Mielikki, selitti hän.

Ustuimme sitten sisään samasta etehisestä kuin eilenkin ja tulimme entiseen suureen saliin. Mutta aivan toisellaistelta täällä nyt kaikki näytti. Kaikki oli niin erinomaisen loistavaa ja komeaa, ett'ei voi sitä virresäkään wetää. Oli kuin olisi kaikki kiiltänyt tuhannen auringon säteissä, ja oikein filmiäni huitaaji. Mielikin kaikki kotiväki kullassa kuhji wain ja hopeassa horjeksi. Mielikki itse oli myös nousnut makaamasta ja istui korkealla kultatuolilla, puettuna taiwaan=siniiseen viitta-
taan ja punaisiin sukkiin. Ne ensinkin filmiini pistivät. Muodoltansaakin oli hän aivan toisellaistainen kuin edellisenä päivänä, puhdas, mukkea, pulkka ja kaunis, ja lempeältä näytti hän kasvoiltaan ja suloisesti kimalsiwat hänen siniset silmänsä. Sittenkin oli hänen koko ryhdistysään jotakin komean julkista, käskewäistä, jotta helposti huomasi hänen kuningattaren ol-
wan. „Tuokaat tänne koristukseni“, käski hän wäkeänsä. Ja tuostakos kaikki hänen piikanja eli hovinaitshyensä liikkeelle. Yksi juoksi sinne, toinen tänne, tuoden esille kaitenkaltaisia koristuksia. Ja nyt rupešiwat he häälymään Mielikin ympärillä ja panemaan hänen päällensä noita. Yksi piti häntä toisesta kädestä ja kiinnitti wahvaa kultaista ranneren-
gasta siihen, toinen piti toisesta, tehden samoin, kolmas sowitzeli kultaformuksia hänen wasenman kätensä formiin, neljäs oikean käden formiin, wiides seisoj takana ja siteli kultaaisia hiusnauhvoja pään ympäri ja kultalehtiä kiesturoita hiuksiin; toiset taas seisoiwat molemmin puolin päätä, kiinnittäen kultaripustimia korwiin, yksi kääri moninkerroin hopiahelmi-
nauhaa kaulaan. Salkoihin pantiin kauniit ilweksennahkaiset kultakengät, jotka sidottiin kiinni hopeanauhoilla ja jotka päältä-
päin oliwat warustetut hopea-soljilla, ja niiden alta punoitti pehmeät punasukat, sidotut sinisillä nauhoilla. Ja nyt wasta

oikein näin metsän kuningattaren kaikessa hänen kunniassaan ja kauneudessaan. Nouxi hän istuimeltaan jo, ja wieläkin huomasi suuren viitan alta jotain, jota en ensimmältä huomainnut. Sieltä näkyi näet lumivalkoinen paidantapainen vaatetus, kiinnitetty wyötäreistä leweällä hopeisella wyöllä, josta suuressa renkaassa riippui koko joukko suurempia ja pienempiä awaimia, kaikki kullasta. Oli siinä katsomista Tutto pojalle, ja ihmeissäni olin ihan.

„Tämäkö nyt on Mielikki, metsän kuningatar?“ uskalsin Tellerwolta kysyä.

„Mielikki, oma äitini, on hän“, vastasi Tellerwo hymyillen; „nyt on hän hyvällä tuulella ja juopi sinulle oivallisen otusonnen metsästämyään lähteissäimme. Ole nyt wain reipas poika, äläkä ollenkaan ujoστεle kuningatarta. Hän on nyt hyvin lempeä, on metsän armas antimuori itse, metsän metinen muori, metsän ehtoisa emäntä.“ Näin puheli Tellerwo ja katseli ihastuksissaan Mielikkiä.

Tuli nyt Mielikki juhlallisesti astuen luoksemme, kumartui hieman alaspäin, kookas kuin oli, taputteli minua ystävällisesti olkapäähän ja sanoi: „tämäkö nyt pieni metsämies? no, mikä sinun nimesi, ihmislapsi?“

„Sinä siinä syvän kumarruksen kuningattarelle ja vastasin:

„Tutoksi sanovat minua.“

„Wai niin, wai Tutoksi. No, Tutto poikasi, tahdotko nyt katsella Tapiolan aarteita ja sitten tehdä metsästyksen?“

„Kiitosia, kuningatar kulta“, vastasin minä, „mutta minulla on wain tällainen pieni kaaripyssy, kelpaanneekohan se?“ Näin puhuin, näyttäen pyssyäni Mielikille. „Ja tässä on tässä on mulla nuolia, rautapiikkisetpäässä.“

„Kyllä kelpaa“, vastasi Mielikki hymyillen, „lähdetään matkalle wain. — Hohoi kotipiikani!!“ huudahti hän sitten,

kääntyen howineitsyjensä puoleen. „Mlös kaikki tekemään Tapiolle kunnia!“

Ja nyt oli hupaišta nähdä, miten Mielikki kuni tuulellesjo wain sai kaikki neitofensa asettumaan juhlalliseen saattokulkuum taaksensa, miten hän astui komeasti ulos howistaan ja portaita alas. Tellerwo, Tuulikki ja minä kävimme aiwan hänen kantapäisjään. Tultiin pihalle ja siinä samassa oltiinkin tuon kolmannen kiviisen linnan edustalla, suurella wihannalla kartanolla. Ja tässä oli koko joukko nuorukaisia, keskenkaswuisia miehiä meitä vastassa. He seisoivat kaikki rivissä kuin sotamiehet, keihäät kädessä, ja Nyyrikki heitä johti, Nyyrikki Tapion poika, jonka jo eilen olin pikimmältäni nähnyt. Sininen wiitta oli hänellä hartioilla ja punainen kypärä päässä, ja niin oli toisillakin nuorukaisilla, waikka eiwät niin komealta näyttäneet kuin Nyyrikki.

„Kiwiin“, komenji Mielikki, ja tuossa paikassa seisoivat hänenkin piikansa rivissä. Näin oli siis Tapion kansaa kummallakin puolen rappusia, jotka weivät ylös Tapion kiviiseen linnaan. Mielikki itse astui rappusia ylös etehisen owelle saakka, ja Tellerwo, Tuulikki, Nyyrikki ja minä jäimme seisomaan rappusten eteen.

Nyt kolisteli Mielikki awaimia wyörenkaasjaan ja lausui juhlallisesti:

„Metsän ukko halliparta;
 Sawuhattu, naawaturkki,
 Metsän kultainen kuningas,
 Kummun ukko kultarinta,
 Salon herra, maan isäntä,
 Kaunis kankahan eläjä!“

Ilmestyi nyt fiivilinnun owesta rappusille tawattoman suuri, wanhanpuolinen mies, oikea jättiläinen, ja minä tartuin jo Tellerwa hameeseen, waikk'en ensinkään peljännyt. Julkisen pulska jättiläinen tuo oli. Hänen pitkä, polviin asti ulottuwa partansa oli hopeanharmaa ja juhlallinen. Päässään piti ukko korkeaa, suippupäistä, sokuritopan muotoista hattua, joka silminnähtävästi oli tehty kuusen- ja männyn-harvuisista; hartioilta wenyi alas maahan asti puunsammaleesta eli naawasta valmistettu waippa, jonka alta rinnasta kiihki esiin kultainen kilpi; housut kiihkiwät myös kuin hopea ja oliwattin ehkä hopeakangasta. Jalkineina oli ukolla wain punawäriset puukengät. Kädesjään piti hän pitkää rautapiikkistä keihästä.

Ukko ojensi uyt kättänsä Mielikille, teki julkisen kumaruksen ja lausui:

„Terve, terve, Mielikini,
 Metsän mieluisa emäntä,
 Metsän armas anti=muori,
 Tapiolan tarffa waimo,
 Siniwiitta, punasukka,
 Ehtoisa metsän emäntä,
 Käet on kullan käärylöisjä,
 Sormet kullan formuksisja,
 Pää kullan pätimehisjä,
 Tukat kullan suortuwisja,
 Korwat kullan kaltungisja,
 Kaula helmisjä hywisjä.“

Näin lausui ukko. Ja nyt tekivät neidot ja nuorukaiset pihalla kunniaa sillä tawoin, että nuorukaiset ojensiwat keihänsä olkapäille ja neidot pyörähtiwät muutaman kerran ympäri, jotta siniset hameensa heiluivat.

„Onko tuo nyt Tapio?“ kysyin minä Tellerwolta. „Se on Tapio, isäni ainoa, metsän kultainen kuningas“, vastasi Tellerwo, talutti minut sitten kädestä rappusia ylös aiwan Tapion eteen ja sanoi tälle: „Tässä on pieni metsämies, joka tahtoo lähtyä otuksia ampumaan.“

Kuningas katsoi minuun hyvin lempeästi, taputti minua olkapäille ja sanoi: „wai niin, wai niin.“

„Saammehan ensin katsella howiasi, isä kuningas?“ lausui Tellerwo.

„Saatte kyllä“, vastasi Tapio.

Ja nyt läksimme kaikki owesta sisään Tapio kuninkaan linnaan, joka, kuten jo olen maininnut, oli kivestä rakennettu, harmaasta kivestä. Ikkunat wain näyttiwät olewan kullasta tahi kultalajista. Oli täällä nyt loistoa ja komeutta, waikka kaikki minun mielestäni näytti wähän kamalalta ja kolkolta, pahut kiviseinät kun aina tämän waikuttawat. Mutta kaikki täällä sisässä näkyi olewan pekkää kulta, kulta-ikkunat kun keltaijeksi kaikki wärjäsiwät; mutta en kuitenkaan tarfoin tiedä, lieneekö koko sijaslaitoskin ehkä oikeastaan ollut tawallista harmaata kiveä wain. Huoneita oli ties kuinka paljon, suuria saleja ja pienempiä kamareja sikiin jokin. Huonekaluina oli kiviisiä kultapenkkejä eli kultaisia kiviäpenkkejä, kulta-kivipöytiä, kivi-kultatuoleja ja niin edespäin. Seinäpaperina oli kultaisia metsänotusten nahkoja, ja niissä riippui pitkiä keihäitä, joiden piikit oliwat hyvin teräviä — Tapion metsästyksaluja arwattawasti.

Kuljimme nyt Tapio, Mielikki, Nyyriikki, Tuulikki, Tellerwo ja minä sekä koko howiwäki saattojoukkona kaikkien huoneiden läpi, ja warsin kohteliaasti näytettiin mulle kaikki mikä näkemistä ansaitti. Eräässä pienemmässä huoneessa oli karhunahoista walmistettu wuode. Tämä oli ukon jänkykamari, ja

fiitä sanottiin jalaisen käytävän wiewän Mielikin linnaan, mutta tätä käytävää en saanut nähdä.

No, en huoli pitemmältä kertoa Tapiion kivilinnasta nyt. Kerron mitä muuta vielä sain Tapiolassa nähdä ja miten metsästyshetken siellä tein.

Läksimme siis ulos kuninkaan mahtavasta linnasta, joka sijältäpäin oli kultaa ja ulkoapäin harmaata kiveä, ja saavuimme taas pihalle. Täällä sanoivat Tapio ja Mielikki howiwäelleen, että saijivat muka kaikki, paitji Tellerwo, Tuulikki ja Nyyrikki, jäädä kotiin. Neidot ja nuorukaiset katosiwat kohdastaan, neidot Mielikin linnaan ja nuorukaiset Tapiion. Astuimme sitten me muut pihasta ulos ja tulimme Metsolan puistoon, jossa kaiffialla punaiset mökit puiden wälistä pilkoittiwat.

„Puhalla pilliiji!“ sanoi Mielikki Tellerwolle. Ja Tellerwon tehtyä tämän hypähti kuni tuulessa joka mökistä ulos sininen neito. Ja paljon tulikin, sillä paljon mökkejä oli. Somat oliwat pienissä liehuwissa hameissaan. Tuosja tuli Katajatar, tuosja Pihlajatar, tuosja Erelätär ja niin edespäin, kaikki samat eilespäiwäiset tytöt, ja nähtiin siinä nuorukaisiakin joukosja ja näillä oli keihäät kädesjä.

Niin kokoutui nyt Tapiolan puistoon Tapiolan kuningasparin koko metsäwäki ja kaikki oliwat hywin iloiset. Nuorukaiset tekivät somia temppeja keihäillään, hyppäiwät kuperkeikkaa ja muita äksänpäksjiä toimittiwat; ja neidot riinikään tanssijiwat ja puunokfilla hyppiwät kuin linnut. Se oli hauskaa.

Nyt kuului yst'äkkiä kesken kistaa Tapio kuninkaan kauwas laikuwa ääni:

„Astumasta, astumasta joka jalka liikkeelle!“ Ja tuosja paikassa järjestyiwät metsän tytöt ja metsän pojat saattojoukoon. Eturintaan astuimme Tapio, Mielikki, Tuulikki, Tellerwo, Nyyrikki ja minä. Ja Tellerwon pillin soidesja läh-

dettiin matkalle. Kuljettiin puiston läpi ja saavuttiin synkeään honkametsään. Eikä aikaakaan, ennenkuin oltiin korkean, jyrkän, aivan pystyjuoraisesti jyrkän vuoren edessä. Se oli korkea kuin korkein kirkko, ja se seinä, jonka edessä seisoinme, oli hyvin tasainen, kuin kiviakennuksen seinä ainakin. Ja joka paikalta oli se aivan yhtä korkea. Wuorta oli pitemmältä kuin silmä kannatti. Sen päällä kasvoi kaunis koivuunetsä, joka siten näkyi olevan ikäänkuin kattona jollekin mahdollittoman suurelle kiviakennukselle. Seistesjämme tämän edessä nyt otti Mielikki kuningatar awaimen wyörenkaastaan, sormitti sen seinässä olevaan reikään ja wetäisi lujasti kerran, niin jo rupeji seinässä ratifemaan kuin ruosteiset saranat, koko seinä halkeji ja kappi mahdollittoman suurta owea lensi hajalleen ulospäin.

Ihmetellen katselin tuota ja kysyin Tellerwolta:

„Mitä taiwaan tähden tämä tietää?“

„Ei muuta kuin että aukenee Tapion aitta.“

„Wai Tapion aitta! Ompa siinä aittaa!“ arvelin minä.

„Mita kaikfia siellä lieneekään?“

„Saat koht'ikään nähdä, Tutto poika, käydään nyt wain Tapio isän ja Mielikki äidin perästä.“

Tapio ja Mielikki astuivat etunenässä owesta sisään ja me toiset seurajimme. Olimme ainakin kymmenen sylen pitkässä käytävässä. „Näin pakjut owat Tapion aitan seinät“, sanoi Tellerwo

„Hoh! Hoh! wai käy tämä käytävä ainoastaan aitan seinän halki? Kylläpä se sitten kestää.“

No, kuljimme nyt käytävän läpi ja minä kuulin miten viimeiset tulijat lukitsewat owet kiinni jälleen, ja eräs metsän tyttö toi awaimet takaisin Mielikille. Käytävän päähän tultuamme aukeni edesjämme metsä taas, mutta mikä ihmeellinen metsä siitä tuli. Ensimmältä näytti se kyllä tavalliselta jylhäältä metsältä, jossa näkyi kasvawan kaikenlaatuisia puita.

Mutta yht'äkkiä fanoi Tellerwo: „Nyt tahtoo Tapio osoittaa fuosiotansa metsästäjälle!“ Tapio ukko heilahutti muutaman kerran keihästään ympäri, ja tuosja paikassa sai koko metsä aivan toisenlaisen muodon, paneutui ikääskuin juhlapukuum. Miin, näytti tosiaankin siltä kuin jokainen puu olisi pukeutunut pyhävaatteisiin tervehtiäkseen metsän kuningasta ja kuningatarta. Hongat saivat ympärilleen kauniit, loistawat waskivyöt, haawat heittiwät hartioilleen kauniit haljakat, koivut kukkiwat kulta=kukkaa, leppien päällä kauniita lempivaatteita liehui, kaikki kannotkin heluja, hetaleita heliji. Dutoa oli se näky, outoa tää oivallinen metsä.

„Mitä tämä kaikki tietää?“ kysyin Tellerwolta minä.

„Ei muuta, Tutto poika, kuin että tänään saat mielin määrin metsästää, saat ampua karhuja, susia, peuroja, hirviä ja mitä wain tahdot. Mutta mitä tahdot nyt mieluummin ampua?“

„En minä, en minä“, rupeji nyt Tutto poika epä=mään, — „kyllä tyytyjiin jäniksiin ja orawiinkin.“

„Wai niin“, wastasi Tellerwo naurahtaen, „no kyllä saat niitäkin ampua.“ Puhalsi sitten pari kertaa pilliinsä tyttö, ja tuosja paikassa tuliwat kaikki maailman jänikset, luulen mä, esille, sillä niin niitä oli, että wisiwi wain.

Jännitin kaareni, panin nuolen uraan ja ammuinkin. Ja paikalla kaatui jänis. En koskaan ennen ollut jänistä ampunut, ja arwatskaappas sitten olinko ylpeä nyt. Suojsin katsomaan jäniksen luo, wedin nuolenpään irti jälleen otuksen kupeesta ja tähtäsin heti toista, jonka niinikään sain ammutuksi. Ja wähässä ajassa ammuin täten koko joukon jäniksiä. Metsän tytöt poimiskeliwät ammutut otukset ylös ja heittiwät ne hartioilleen.

Semmoinen metsästäjä olin minä, minä itse Tutto poika! Mutta hätäkös olikaan ampua, Tapion aitasja kun

oltiin, jossa otuksia on vaikka kuinka, ja metsän kuningas itse kun Tutto poika suoji.

„No, Tutto poika“, sanoi nyt mulle Tellerwo, „miltäs maistuu ampuminen Tapon aitasja?“

„En ole moista ajatellakaan arvannut“, vastasin minä, „mutta saa nähdä saanko wain ketään uskomaankaan, että tällä pienellä kaaripyssylläni olen niin paljon jäniksiä ampunut.“

Tellerwo hymyili wain eikä wastannut mitään.

Samassa sanoi Mielikki muori:

„Jstumasta, astumasta joka jalka liikkeelle.“ Ja jo kuljettiin aika kyytiä eteenpäin taas, noin tunnin ajan kuljettiin komeaa juhlapukuista korpimetsää, kunnes viimein seistiin erään hywin kummallisen kunnahan edessä. Se oli ihan keltainen, keltavärijistä kufista, kuten luulin.

„Kas kuin siinä kasvaa ihania keltaijia kuffia!“ ihmettelin minä.

„Ei, poikaseni“, selitti Tellerwo, „koko tuo kauneus on pelkkää kulta.“

„Kultaa! Hoho“, ihmettelin minä; „kultaa näin keskellä metsää!“

„Niin katsoppas, Tutto, se on Tapon aitasja eikä tänne pääse kukaan ilman Mielikin luvvatta. Mutta keskellä kunnasta ompi ontelo, jossa säilytetään suurta ammetta, ja tämä amme on täynnänsä mettä, jota jo sait minun linnassani maistaakin.“

„Wai niin, wai niin!“ ihmettelin minä, „no mennäänkö nyt tätä oivallista olutta juomaan?“

„Niin katso, Tuttojeni, seikka on semmoinen, ett'ei Mielikki muori anna kenenkään päästä tälle mešiammeelle, joka ei ole karkhua tappanut.“

„Hoho! No en minä siis saa sinne tulla“, sanoin samassa kun ihan jo seisoimme ihmeellisen kultakunnaan reu-

nalla. Ja nyt näinkin, että ihan selvää kultaakin kunnas oli, oli, kun olikin, kultavuori. Korkea oli se kuin firffo ja maasta huipulle weivät kylkeen hokatut rappuset. Näin nyt miten Tapio, Mielikki, Myhriffi ja muu metsäväki kaikki rupejivat rappusia ylöspäin astumaan kunnalle, ja jo Tellerwokin yht'äkkiä minut jätti, juosten muiden perästä ylöspäin. „Jää tähän seisomaan wain“, sanoi hän mulle mennessään, ja niin jäin minä kunnahan reunalle seisoa töllistelemään, muiden kiiveteessä ylöspäin.

„Pitääkö minun jäädä tänne?“ ajattelin nyt, kawahtaen hieman yhsinäisyhtäni jylhässä juhlallisessa metsässä, tuommoisen kummallinen kallio edessäni, jonka huipulle yhtä kummalliset metsäihmiset kulkiwat. Mutta jo seisoiwat Tapio ja Mielikki ylimmällä paikalla, eikä aikaakaan ennenkun muutkin olivat siellä kaikki. Ja näin nyt miten metsän tytöt rupejivat vuorella tanssimaan ja kaikellaista fisaa pitämään. Mutta mitäs ollakaan! Yhsinäni kunnahan juurella seisoteseni siinä nyt ja ylöspäin katsellesani, kuulin takanani yht'äkkiä ruman mörinän. Ur! Katsoin taakseni, ja mikä hirvittävä näky! Suuri ruskeavillainen kömpelöitä näyttävä eläin seisoi edessäni. „Se on karhu!“ huusin täyttä kurekua ja rupejin kun rupejinkin, huolimatta Tellerwon kiellosta, kiipeämään rappusia ylös kultavuorelle. Mutta niinkuin tuulessa lensi eräs metsän tyttö vuorelta ja töyttäji minut säälimättä alas rappusilta, jotte putosin pää edellä ihan karhun käpälisiin. Pääsi siinä Tutto pojalta monta huutoa, mutta luultavasti en kuitenkaan peljännyt, koska pian olin pystyssä taas, sain jalat alleni ja juoksin minä jaksain ja jalkani kannattiwat suuren tammen juurelle, joka oli lähellä, ja rupejin kiipeämään ylös puuhun. Kaaripyssyni oli mulla kaiken aikaa ollut kädessä; en tullut siinä hämmästyksesni wiskanneeksi sitä menemään, mutta nyt kun puuhun piti kiivetä, huomasin sen waista ja

paistakin puun juurelle. Kiipejin sitten hywinfin korkealle ylös puuhun, ja karhu jäi seisomaan alle. Mutta päästyäni melkein tammen latvaan saakka, niin mitä näenkään! Karhu on ruvennut minua seuraamaan ja pian on se kömpynyt alimmalle oksalle, jossa jo istuu kuin kissa, katsellen ylöspäin. Nyt toki häitä Tutto paralle kynsiin. Selvästi näin, että karhu, jos vain tahtoi, saisi minut kiinni. Ja kaaripyssyyni kun vielä olin heittänyt maahan! Jokohan nyt oli tuho kässissä, viimeinen päiväni tullut? Katsahdin samassa ylös kullakunnaalle. Siellä näkyivät Tapon asukkaat iloisista kisa pitävän vain, ja näinpä miten metsän siniset piikat osoittivat minua formillaan ja nauroivat täyttä kurkkua. Mikä äkki-näinen muutos noissa mielestäni ennen niin hyvisissä tytöissä! Ilkkua nauraa onnetonta poika parkaa, joka silminnähävästi on ihan surman suussa! Ja nyt rupee karhu kiipeemään korkeammalle. Pian on se ainoastaan sylen werta kintuistani. Mutta kun häitä on suurimmillaan, on Jumala lähinnä, jano-taan. Ja niin tässäkin kävi. Huomaan, näet, miten eräs metsän tyttö yht'äkkiä eroaa joukosta kummaan huipulla, len-nähtää alas wuorta ja on jo aiwan tammen alla. Se oli Tuulikki, Tellerwon sisar. Ottaa sitten impi kaaripyssyyni tammen alta, kiipee kuin orava wierimmäiseen puuhun ja on kun onkin, tuossa paikassa ihan kohdallani saman puun lat-wassa. Ja siinä nyt ojensi mulle Tuulikki pyssyyni ja käski mun ampua karhua. No, mitäs muuta! Jämitin, sowitin nuolen ja ammuin. Ja alas putoji karhu puusta, että rätiäsi vain oksissa. Siinä lepäsi nyt metsän mahtawa eläin Tutto pojan ampumana. Pian olin minäkin alhaalla korkeasta pako-paikastani ja katselin karhua. Oli se oivallinen otus, ja oi-wallinen olin nyt minäkin mielestäni.

Tuulikki hyppäsi myöskin alas puustansa, ja hetkisen päästä oli parikymmentä muutakin metsän-tyttöä ja joukko

nuorukaisiakin tullut alas karhua katsomaan. Unniteltiin siinä minua sitten, ja Tuulikki sanoi että nyt muka saan mesiammeelle tulla, kun mesikämminen olin tappanut.

Mesikämmeneksi, näet, mieliteltiin täällä Tapiolassa karhua.

Otti nyt neljä jäntevää nuorukaista karhusta kiinni, yksi kustakin jalasta, heidän hartioilleen heitettiin se ja hinattiin wuorelle ylös. Minä kuljin perästä rappusia ylöspäin myös, ja waikka mielestäni oli matkaa lyllä kummaan harjalle, niin eipä tofi aikaakaan ennenkun siellä oltiin. Tuolla ylimmällä kunnahalla oli, kuten Tellerwo jo oli mulle kertonut, ontelo, ja siinä mahdottoman suuri kultainen amme täynnänsä mettä. Ympäri ammetta istuivat siinä Tapio, Tellerwo ja muut Tapiolan asukkaat, kaikilla kupit käsisä, paitfi Mielikillä, joka hopeisella weneellä souteli ammeessa ja koukulla kaasi kunkin kuppiin mettä. Käskettiin minuakin ottamaan osaa näihin kummallisiin kemuihin, sain siis kuppini, kun sainkin, ja istuin Tellerwon wiereen juomaan. Ja woi mitä mettä se Mielikki jakelikin! Kelpasi maistaa, takaan mä. Suotiin siinä nyt kaatuneen karhun ja minunkin maljani. Ja karhullekin kaadettiin mettä suuhun, waikka kuolleena kontio oli. Mutta tämmöinen oli Tapiolassa tapa. No, pidettiin siinä nyt Tapion aitan kultaisen kunnahan mesi-ammeella hetkisen aikaa kemuja vielä; mutta sitten ilmoitti Tapio että jo oli aika ruweta metsästäämään taas. Ja tuli nyt metsästyös, jonka rinnalla minun karhun=pyhyntiini oli kuin lapsen leikkiä. Roussi, näet, Tapio kunnahan kukkanalle seisomaan, kohoitti juhallisesti keihäänsä ja lausui:

„Otsaseni, ainoiseni,
Mesikämmen kaimoiseni.
Ljöte maata mättähälle,

Kaunihille kalliolle,
 Hongat päällä huojumassa,
 Kuuset päällä kuulemassa;
 Siinä otso pyörteleite,
 Mesikämmen käänteleite
 Runi pyy pesänjä päällä,
 Hanhi hautomaijillansa!

Näin lausui metsän kuningas, ja nyt nousi koko hänen kansansa myöskin seisomaan alettuen kultakunnahan rappusille, nuorukaiset keihäät käijissä, tytöt, Tuulikki etupäässä. Ja taas lausui Tapio osoittaen keihäällään Tuulikkia:

Metsän tyttö, mieli neiti,
 Tuulikki, tytär Tapion!
 Mja wilja wieremille,
 Mukeimmille ahoille;
 Kun lie jäykkä juoksulleen,
 Eli laiska laufallehen,
 Ota witsa wiinakosta;
 Koivu kerwen notkelmosta,
 Jolla kufkutat kuwetta
 Sekä kaiwat kainaloita;
 Anna juosta joutuisasti,
 Witewästi wiiletellä
 Wiehen etiwän etehen,
 Mina käywän askelille
 Kun wilja ualle jaapi,
 Tupita uroa myöten,
 Pane kaks kämmentäji
 Rahen puolen kaitehekji,
 Gott'ei wilja wieprahtaiji,

Tie-puolehen poikeltaiji
 Josp' on wilja wieprastawi,
 Tie-puolehen poikeltawi,
 Tielle korvista kohenna,
 Saata sarwista uralle!
 Hako on tiellä poikkipuolen,
 Sepä syrjähän syjeä,
 Buita maalla matkallaansa,
 Ne on kattaise kaheksi!
 Mitä wastahan tulewi,
 Naa'a aita kallellehen,
 Wieltä witsas-wäliltä,
 Seitsemältä seipähältä!
 Joki joutuwi etehen,
 Puro tielle poikkipuolin,
 Siltki jillakji siwalla,
 Punawerka portahakji,
 Saata poikki salmistaki,
 Wetele wesien poikki,
 Oli kosken kuohuloista!"

Tämän pitkän runon kuultuaansa lennähtiwät kaikki tyttöt,
 Tuulikki etupäässä, niinkuin tuulessa kulta-kunnaalta alas ja
 katosiwat pian metsään, mikä minnekin. Tapio, Mielikki,
 Nyhyrikki ja minä sekä kaikki nuorukaiset jäimme kunnaalle seisomaan,
 ja nuorukaiset pitiwät keihäitään ojennettuina ikääs-
 kuin wiskaamista warten. Hetken aikaa seisomme täten siinä
 ja minä näin kaikellaisia eläimiä tulla läntyttävän pitkin
 metsän polkua. Ja mitä kummaa! metsän tyttöt niitä ajeli-
 wat, witsat kädessä, kuin lehmiä wain. Tuli siinä karhuja,
 susia, ilweksjiä, kettuja, hirwiä, peuroja ja muita. Tuolla tulla
 tuikuttelee pitkin polkua suuri sarwinen eläin, — hirwi se on,

ja Tuulikki käy perästä, pitäen kämmeniään ikääskuin aitana, kahden puolen otusta, ett'ei muka pääsisi polulta pois; aita tulee eteen, Tuulikki sen kaataa, puro tulee eteen, Tuulikki panee silläksi jonkunlaisen kauniin maton. Ja näin kokoutuu jokaiselta ilman suunnalta eläimiä, metsän otuksia kaikki, ja metsän työt perästä juoksevat, witsat kädesä. Näyttää siltä kuin kaikki karhut, sudet ja muut pedot ihan keshjä olisivat. No nyt niitä on jo lukematon joukko kultatunnaan juurella. Ja jo lentää keihäitä alas kunnahalta kuin ukon=nuolia ja otuksia kaatuu joukottain. Ja se oli werinen tappo. Mutta yht'äkkiä kohoittaa Tapio taas keihästään ja käsksee kansansa laffauttamaan weristä leiffiä. Eläviä otuksia jää vielä sadot-tain nuoren juurelle.

Semmoinen oli Tapon kansan metsästyks, ja kowasti tätä kaikkea ihmettelin. Suuren otustapon perästä tulivat metsän työt jälleen kunnahalle, mutta Tapio itse astui alas ja koko hänen miespuolinen wäkenjä seurasi. Nyt sain taas nähdä jotakin kummallista. Tapio otti, näet, elävästä otus-joukosta karhun ja pisti sen sieramiin kaffi sientä, ja sitten teki hän samoin yhdelle sudellekin.

„Mitä tietää tuo?“ kysyin Tellerwolta, joka taas oli istunut wiereeni kunnahalle.

„Niin tekee isäni, ainoinen hyvä Tapio“, wastasi Tellerwo, „estääksensä ihmisten lehmien ja lampaiden hajun tunkeumasta peto-eläimen nenään; muuten nämä ehtimiseen keshjä karjaa ahdistaisiwat, ja katso nyt miten Tapon nuorukaiset häntä auttavat.“

Ja todellakin toimitti nyt Tapon nuorukaiset kaikki metsän pedot semmoiseen tilaan, ett'eivät woisi nämä ihmisten lehmiä ja lampaita syötäväksi saada. Muutamat pistiwät heidän sieramiinsa sieniä, toiset fitoivat heidän silmänsä umpeen, toiset taas käänsiwät heidän korwansa huppuun, muuta-

mat kätkiwät heitä koloihin ja tytkiwät hopeisilla hihnoilla kiinni.

Näin suojelivat siis Tapiolaiset ihmisten karjoja petoeläimistä.

„Näyppikö täällä Tapion metsäisessä aitasfakin“, kysyin minä, „ihmisten karjaakin laitumella? Näyttää siltä kuin olisi täällä pelkkiä petoja wain.“

„Kyllä täällä teidänkin karjaa käy, sillä suuri on Tapion aitta“, wastasi Tellerwo.

„Mutta mistä ne sijään pääsivät, kun niin lujien lukkojen takana aitta on?“ kysyin minä.

„Tämä aitta on niin kummallinen, että wälistä se on lukittuna, wälistä ei“, selitti Tellerwo, „ja sitä kestää maailman loppuun saakka.“

„Hohoh!“ wastasin minä, mutta en oikein tyttöä ymmärtänyt.

Ja nyt oli jo ilta tullut.

Tapetut otukset kammettiin kummaalle ylös, nuotiowalkea wiritettiin ja paistamaan ruvettiin keihäin päässä karhun, juden, hirwen ja muiden otusten lihaa, ja pian oli ateria walmis. Mulle tarjottiin peuran ja karhun lihaa, ja hyvää se oli, uskokaa pois. Juotiin sitten taas mettä, jota Mielikki, joutaen weneellään ammeessa kuten ennenkin, kauhalla tarjoili. Lopuksi rupeji Tapio laulaamaan. Hän lauloi muinaisia aikoja, jolloin vielä kolme woimakasta suomalaista eli, nimittäin Wäinämöinen, Ilmarinen ja Lemminkäinen, ja kertoi miten nämä miehet halukkaasti metsästiwät, miten hän, Tapio, heidät tunji ja he hänet, ja kuinka muka hyvät ystävät he olivat. Mutta laulunsa lopussa walitti Tapio ukko, ett'eivät ihmiset hänestä enään paljon piittaa, ett'eiwätkä kaikki usko häntä enään olemasfakaan olewan. Ihmiset olivat muka wieraantuneet metsän wäestä pois, wieraantuneet itse metsästä=

fin ja enimmiten koko elävästä luonnoista. Wiimein hymyili hän kuitenkin mielihywisjään minulle ja kiitti minua siitä että olin tullut metsän kuningasta tervehtimään. Ja niin lempeältä näytti hän nyt, ett'en luule muualla maailmassa niin lempeää ja hyvänluontoista hallitsijaa olevan. Dikein ukkoa ihailin.

Tapion laulun loputtua tuli Tellerwo minua suutelemaan, Tellerwo tyttö tylleräinen, utupaita hienohelma, hiruuskeltainen korea, ihana Tellerwo, joka opastajanani Tapiolassa minulle niin mieluisat hetket valmistanut oli. Suloinen oli simasuisen sinitytön suudelma, ja siihen uinahti Tutto poika, waipuen alas Tapion aitan meijä-ammeen portaalalle ja kuunnellen vielä puolinukufijsa miten metsän tytöt hiljaista ilta-man lintulaulua lauloivat. Tähän jäi kai yötänsä wiettämään myöskin Tapio puolisoineen ja koko Tapion kansa.

Viides luku.

Ahtola asukkaitensa.

Heräsin uneistani wiimein. Mutta mikä ihme olikaan tapahtunut! En herännyt samasta paikasta, johon nukahtanut olin. Kadonnut oli koko Tapion aitan kultakunna, kadonnut koko Tapion kansa. Katselin ympärilleni, hieroin filmiäni ja katselin; mutta miten katselin, miten hieroin, poisja oli kaikki. Ja missä olin minä itse? Miin missä? Makasin kuu makasin suurella kivellä, mutta ei se ollut Tapion kultakunna; olipahan tavallinen kallio järwessä, sama kallio, jolta Tutto poika isänjä kansja monta kertaa oli ahwenia onkinut. Kiwi oli aiwan erään pienen saaren lähellä. — Muistelin kaari-

pyssyjäni. Mutta sen oli kadonnut. Sen asemesta oli wieresjäni onkiwapa siimoineen, koukkuineen, pulloineen päiwineen. Shmettelin kowasti, mutta mulle oli jo niin paljon ihmettä edellisinä päiwinä tapahtunut, ett'en sentään aiwan pyörälle joutunut. Otin ongenwawan, ja sen wieresjä huomasin tuohi-ropeen täynnänsä onkimatoja. „No, oli miten oli“, tuumasi Tutto poika, „onkimaan tässä täytyy.“ No, kiinnitin madon koukkuum ja rupejin kun rupejinkin onkimaan. Ja jo nykäsi heti, mutta mikä ihmeellinen kala sieltä tuli, eikä se ollutkaan kala. Hyi, oikein vielä hirvittää muistaesjäni mikä ilkeä olento oli onkeeni tarttunut. Käärme se oli, ei mikään muu, käärme. Koin sitä huiskutella koukusta pois, mutta ei lähtenyt, kiemuroitsi siinä wain illettävästi kowin.

„Hyi, hyi!“ huudahdin hädisjäni siinä, „mistä siinä sen häijy itikka olet tullut?“

„Minun syljestäni, minun syljestäni“, kuulin yht'äkkiä kimakan äänen takanani winkuwan, ja taakseni katsoesjäni, mitä näinkään? Hyi, hyi, hyi!!! Hirveän ilkeästi irwisteli ylös wedenpinnasta, painaen päätänsä kallion reunaa wästen, wanhan mustalais=akan naama. Mutt'ei Tutto poika niin pian peljästynyt. „Tellerwo! Tellerwo! tule awukseni!“ huusin. Mutta ei nähtynyt Tellerwoa, ei, ei. Ongenwapa oli pudonnut kädestäni ja käärme kiemarteli kalliota ylös. „Mitä Herran tähden tämä on?“ huusin minä, milloin tuijottaen irwistävää naamaa, milloin luikertelewaa itikkaa. Ja nyt huusin jo täyttä kurkkua, huusin awukseni milloin isääni, milloin äitiäni, milloin Tellerwoa, milloin Tapioa. Kuitenkin jo wähän pelkäijinkin. Mutta jo oli mustalais=affa kämpynyt ylös kiwelle, ja hyi! kuinka ruma hän oli: kauhistuttawat mustat hiukset hajallaan päässä, wanhat ränstyneet niini-mattorepaleet waatteina ja waahtoawaa sylkyä wuotaen ulos suusta. Ja uskofaa pois! Nyt hän otti kiemuroitsewan

käärmeen käteensä ja — suuteli sitä. Hyi! en ole häijympää, inhoittavampaa nähnyt.

„Tämä on minun poikani, minun poikani“, kiljaisi rietas akka kimakalla äänellään ja suuteli wieläkin käärmettä. Ja nyt sylkäisi hän. Voi kauheaa petoa! Hänen suustaansa tuli ulos käärmeitä, käärmeitä — todellakin, koko joukko. Ja samassa hän nauvoi, nauvoi kuin harakka, ja walkeiset hampaat itikalla oli ja hirveästi hän irvisteli. Hyi, hyi! Nyt jo pelkäsin minä, pelkäsin niin että tukkani pystyyn nousi, enkä häpeä sitä nyt tässä tunnustaakaan. Käärmeitä luiferteli jo kiwellä kuin muurahaisia ja jo rupešiwat nämä Tutto poikaa hätyyttämään. Rupešiwat kiepuroimaan säärieni ympäri.

„Kukas käski mennä poikiani onkimaan?“ kiljaisi mulle mustalais=akka ja nauraa irvisteli taas.

„Enhän minä tahtonut onkia muuta kuin kaloja“, itkin siinä hädišäni minä ja hosuttelin, minkä jaksoin, käärmeitä pääältäni.

Mutta nyt mustalais=akka tuli itse kimppuuni, tarttui tukkaani ja tukisti minua.

„Nyt minä sinut syön“, sanoi hän samassa ja aukaisi jo waahtohylliksen suunsa.

Mutta taasikin huomasiu sen, että kun hätä on suurimmillaan, silloin on Sumala lähinnä. Yht’ättä ilmestyi, näet, kiwen wiereen, joutaen somassa weneessä, nuori ihana tyttö, hywin kummallisesti puettuna. Näytti siltä kuin koko hänen pukunsa olisi ollut meren walkeista waahtoa, niin löyhää ja hienoa se oli. Lienee kai ollut jotain kummallista ulkomaan silkkiä. Kauniit helmet oli hänellä kaulasssa, siniset simpukat pohkeissa ja kirjawat näkinengät kalwoimilla. Yksitotiselta ja juhalliselta neito näytti. Ja nyt kun juuri mustalais=akka suunsa awasi, syödäkseen minut, lasi nuori neito weneensä keulan kiwelle, hyppäsi itse perästä, jiwalsi kerran airon=päällä

akkaa päähän, hojui valkoisilla hameenhelmoillaan käärmeitä ja lausui: „Menkää matkoihinne, paholaiset!“ Paikassa tuossa olivatkin kisaajani kadonneet, minne lienevät pyörähtäneet, luultavasti meren syvyyteen.

„Kiitoksia, armas prinsessä, tuhansittain kiitoksia!“ lausui minä, ja rinnastani pääsi pelastuksen suloinen huokaus, waikka hihi vielä tippui otsastani. „Ken oli tuo kauhea akka?“

„Syöjätär, ilkeä weden haltia hän oli“, vastasi tyttö, „mutta tämä on olewa hänen viimeinen pahantekonsa. Nyt on hän iäksi päiwäksi poisja. Niin on isäni määrännyt, että kun Syöjätär kerran wedestä nousee ihmisten lapsia hätyyttämään, silloin on hänen ilkiötoimensa maailmassa loppunut. Nyt on hän ollut ja mennyt, on Manalaan mennyt.“

„Mutta ken olette te, hyvä prinsessä?“ kysyi neidolta.

„Olen Kallotar, Ahdon tytär, ja Ahto on aaltojen kuningas, weden ukko ruohoparta“, vastasi neito hymyillen.

„Entös minä sitä“, sanoin mä, „siis kuningaan tytär ja prinsessä.“

„Sano minua wain Kallottareksi.“

Taaskin olen siis joutunut kuningasallisten pariin. Kerroin lyhyesti miten edellisen päiwäni olin Tellervon, Tapion ja muiden metsän hallitsijain luona vierailut, ja nyt sanoin Kallotar että minä sain, jos tahtoiin, päästä tervehtimään meren kuningasta ja kuningataria ja silmäilemään weden waltakuntaa. — No, mitäpä's mulla juuri tekemistä! Kallotar näytti suopealta, siiwolta neidolta, aiwan kuin tuttavani Tellervonin, ja päätin siis seurata häntä. Päätin käydä katso-massa aaltojen asuffaita. „Mutta eihän aalloissa ole muuta kuin kaloja“, warkoin kuitenkin Kallottarelle.

Kallotar hymyili. „Kalloissa on kuningaskunta, niin kuin metsässäkin. Ja Ahkola on waltakuntamme nimi. Tiedä siis, Tutto, että Ahto on weden hallitsija ja Wellamo hänen

puolijonja, Allotar heidän tyttärensä. Mutta on heillä muitakin lapsia ja paljon palvelijoita, weden wäkeä kaikki. Pian saat nähdä wanhempani. Astu nyt tähän weneeseni, niin soudetaan tuonne saaren päähän."

Tein kuten Allotar käski. Itse hän istui soutamaan, ja minä istuin perään.

Dugen, jonka olin löytänyt kiveistä, ja matoropeen oli Allotar jo wiskannut weneeseen.

No, istuimme siinä nyt, ja Allotar rupeji soutamaan tuon sanotun saaren päähän. Ja pian olimmekin perillä. Lasimme weneemme seipäästä kiinni pari, kolme sylvä rannasta, ja nyt kehoitti Allotar minua onkimaan. Seitin onkeni weteen, ja mitäs ollakkaan! Kaloja tuli, tuli niin ett'en moista ennen ole nähnyt. Sain suuria haukia, suuria ahwena, suuria silakoita ja suuria salakoita wain. Ditein olin ihastuffisjani. Mutta hetken aikaa ongittuani tarttui onki pohjaan, kuten usein tapahtui, eikä lähtenyt irti.

"Nyt ei ole muu neuwona", sanoi Allotar, "kuin lähteä pohjasta irrottamaan itse." Ja mitäs teki nyt taitawa tyttö? Särvestä otti hän wettä suuhunsa, pullisti hieman poskiansa ja rupeji puhaltamaan wesi-pulloa, aiwan kuin mekin olkipillistä saippuarakkoja puhallamme. Ja Allottaren wesi-pullo tuli kauhean suureksi, pian oli se suuren ammeen suuruinen, pian vieläkin suurempi, nyt se tuli pitkänsokeaksi, nyt näkyi halkeewan altapäin, ja laidat tarttuivat kiinni weneen laitoihin. Siten oli se ikääskuin toijena weneenä pantuna pohja ylöspäin meidän weneemme päälle. Ja siinä istuimme pullon sijästä, ja tuossa paikassa katosi, kun katosikin, koko wene pulloineen päiwineen weden alle. Wesi-pullo oli niin wahwa, niin kummallisen wahwa, ett'ei särkynyt, ei liikahtanutkaan. Oli kuin olisimme istuneet weneessä, jonka kantana on holwikas lasikatto. Ja tämän katon kautta woin nyt hel-

posti nähdä kaikki mitä weden alla oli ja tapahtui. Olin nyt todellakin weden wäen waltakunnassa. Mallotar pisti formensa wesipullon läpi ja irroitti onkeni pohjasta, ja hänen wedettyään formensa takaisin, meni reikä, josta täten oli syntynyt, itsestänsä kiinni. Silloin rupeji wene kulkemaan edespäin weden alla, meidän yhä wesipullon hywisjä turwisja istuen. Mallotar kertoi minulle, että weden wäen työnä muun muassa on suosia kalastejia ja saattaa kaloja heidän werkkoihinsa. Wähän matkaa kuljettuamme huomasiimmekin wedessä werkkoja siellä täällä, mutta ei yhtään kalaa niissä nähtynyt. Rupeji nyt Mallotar laulamaan kummallista laulua, josta en mitään ymmärtänyt, sillä sanoja ei siinä ollut, säweleitä wain. Ja katjos ihmettä! Wesi rupeji tähttymään ihmisiällä, jotka olivat weden alla.

„Herra hallitsoon!“ huusjin minä, „järwi on täynnänjä huffkuwia ihmisiä.“

„Älä ole milläfikään“, Tutto poika, „ei ne ihmisiä ole, ei oikeita ihmisiä, weden wäkeä wain, weden waltoja, meren haudan haltioita, jiskoiani, Wellamon neitoja, Ahdon lapsia. Katjos kuinka kummalliset waatteet heillä on.“

Ja jo huomasiinkin, ett'eivät Wellamon neidot ainakaan tawallisia ihmisiä ole. Hiwukset oli heillä, näet, tawattoman pitkät, aiwan wiheriät, meriruohoa, kokemuusta olewan nähyiwät, kantapäihin saakka ulottuivat. Ja hiwukset nähyiwät olewan heidän ainoana pukunansa. Nyt kokoutui heitä weteen kymmenittäin, sadottain, mistä lienerät tulleetkin. Mutta Mallottaren laulun waikutuksesta ilmestyiwät he. Näin nyt, miten nämät oudonpuoliset neidot, jotka kaikki olivat somat ja foreat kuin Mallottarkin, tuontuoštakin sukelsiwat alas sywiin hautoihinsa, joita järwen pohjassa näkyi olewan, ja miten he jieltä hosuivat liikkeelle kaloja pitkillä hiwuksillaan. Toiset taas ajoivat niitä werkkoihin, tehden kaikellaisia somia luper=

keikkoja wedessä. Ja pian kyllä näin werkkojen kiiltävän kalon wain. Kohta kai oli jokaisessa filmässä kala. Katsoin nyt wesipullo-katoistamme järven pinnalle, joka päällämme päihyi. Weneitä jouti siellä ristin ristin, joka weneessä pari kolme miestä. Allotar selitti että nyt tulewat ihmiset werkkojansa kokemaan. Ja jo näinkin, miten miehet wetiwät werkkojansa ylös ja kuinka iloiselta he näyttiwät, kun niin paljon kaloja saivat. — Tällä tawoiu siis suosi Wellamon wäki kalastajia, ja somaa oli tätä katsella.

Mutta kun werkot oli koettu, näkyi weden pinnalla syntyvän kowa myrsky. Kuului weden allekin asti kuinka aallot pauhasiivat ja weneiden laitoja pieksiwät. Ja kowa näkyi hätä olewan kalastajilla. Soutiivat, joutuivat minkä jaksoivat, mutta myrsky näkyi heidät woittawan. Ja jo tuolla kaatui wene, ja kaksi kalamiestä joutui weden waltaan. Toinen osasi uida ja pääsi eräisen toiseen weneeseen, mutta toinen upposi syvyyteen.

„Woi, woi“, huudahti Allotar, „jo tuossa hukkui mies!“ Mutta samassa rupeşi tyttö taas laulamaan, tällä kertaa toisella nuotilla. Ja nyt uiwat kaikki Wellamon neidot hywin lähelle weden pintaa, kääntyiwät selin siihen päin, ja heidän pitkä tuuheat hiuksensa leweniwät pitkin pintaa. „So nousee wesiruoho“, kuulin huudettawan kalaweneistä, „jo asetuu kai tuuli.“ Ja niin käwihin. Wellamon neitojen hiukset kun kohta peittiwät melkein koko järven piinan, eiwat aallot enää niin korkeina kohonneetkaan.

„Ihmiset sanowat“, lausui Allotar, „että wesiruohon nousteissa pintaan aallot asettuwat, mutta he eiwat tiedä, että tämä heidän wesiruohonsa on ainoastaan Wellamon neitojen hiuksista. Sillä tawoin weden wäki ihmislapia merihädässä usein auttaa. Ja Allotar nämä neidot laulullansa työhön ohjaa. Nyht owat pelastetut nuo kalastajat.“

„Mutta tuosja hukkui kuitenkin yksi“, uskalsin minä muistuttaa.

„Se oli Jumalan tahto, ylimmäisen Jumalan, kost'ei hän suonut, että Mallotar olisi mies-paralle woinut awukki ennättää.“

„Niin lienee“, arvelin minäkin, „Jumalass'jahan onnen ohjat ovat.“

„Mutta nyt“, Tutto poika, „lähdemme tervehtimään isääni ja äitiäni, Ahtoa ja Wellamo, weden kuukuisaa kunin-gasparia, jolle tämä hukkunut mies myöskin on näytettävä, ennenkuin haudataan eli Tuonelaan jaatetaan.“

Nyt nostivat muutamat Wellamon neidot hukkuneen miehen järwen pohjasta, asettivat hartioilleen ja rupešivat uimaan. Meidän ihmeellinen weneemme heitä yhä weden alla seuraši. Näin nyt, kulkeisšamme täällä weden wäen waltakunnassa, jos jotakin. Näin kaloja jos jotakin lajia, suuria ja pieniä, näin hylkeitä, näin rumia iletäviä weskäärmeitä, näin äyriäisiä ja muita. Tuosja ottaa ahwen kiinni särjen ja syöpi sen suuhunsa, ahwenen ottaa kiinni hauki ja syöpi sen suuhunsa, hau'en ottaa kiinni hylje ja syöpi sen suuhunsa. Hylje ui edespäin, ui pitkät matkat. Ja yhä kuljemme mekin edespäin. Nyt on yhden aikaa aiwan pilkkoisen pimeä, mutta pian näemme taas wettä ja taiwasta, yhä aukenewat laajemmat selät, ja wesi, joka matkamme alussa oli järwen finistä ollut, on nyt wiheriää. Mallotar sanoo että jo olemme suuressa waltameressä. Weden pinta on korkealla päämme päällä, firkon tornin korkeudella ainakin. Jo näkyy suuria laivoja siinä purjehtivan. Suhallijelta näyttää, kamalalta oikein, näin weden alta katsoen. Ah! tuolla tulee kauhean suuri olento uiden aiwan meitä vastaan. „Se on walaškala“, selittää mulle Mallotar. Ja hylje, joka on edellämme uinut, joutuu walaškalan saaliiksi, sen kauheaan kitaan katoaa.

Uh! Dikein minua hirvittää tuo, enkä ymmärrä miten kotijärvestämme olemme saattaneet joutua suureen waltamereen. Mutta Allotar selittää, että tuon hetkisen pimeän aikana olimme kulkeneet maanalaisen joen kautta, olimme kulkeneet järvestä meren. Nyt seisoi weneemme suuren kallion reunalla keskellä waltamerta.

„Jo ollaan Ahtolassa“, lausui tässä Allotar. Natselein tarkemmin kalliota. Sen reunalla loikoi joukko Wellamon neitoja, päät kiwellä, jalat wedessä, näkyivät korjaawan pitkiä hiukjiansa. Mutta yhdestä paikasta kallion reunalla näkyi luola wiewän sen sijaan, ja luolan suussa maata wenyysteli wanha ukko, jolla oli pitkä parta ruohoista, pelkistä ruohoista, ja hänen wieresäään wenyi eukko, sininen laffi päässä, rytinen paita päällä ja merenwaahdon kaltainen waippa hartioilla. Molemmat, sekä ukko että eukko, olivat kuitenkin pulskan kauriit mielestäni, luonmoltaan wakawat, mutta kuitenkin lempeät ja hywänsuowat.

„Tuossa makaawat isä ja äiti“, selitti mulle Allotar, „siinä on nyt Ahto, aaltojen kuningas, weden ukko ruoho-parta, ja Wellamo, weden emäntä, weden eukko ruoko-rinta, sinilaffi, hienohelma. Ja katso! äidin waahtoista waippaa, sen olen minä, Allotar itse, hänelle antanut.“

Tämän sanottuansa kupahti Allotar wesi-pullon läpi mereen, siten syntynyt pullon reikä meni kiinni kohta, ja minä istuin yksinäni weneessä. Allotar uiskenteli luolan suuhun ja näkyi puhuvan jotain äitinsä ja isänsä kanssa, käwi sitten sijaan luolaan ja katosi sinne. Tosin tuntui mulle wähdän kamalalta tämä yksijeni-jäänti, mutta arvelin kuitenkin, ett'ei-hän minua nyt tähän jätetä yksin istumaan iäkki, ja turwasin muuten Allottaren hywyhteen.

Wähän aikaa olikin wain Allotar pois, niin jo palasi takaisin, suuri, kaisloista tehty kontti kinalossa. Pullahti

taas siisään wencejen ja aukaiji heti kontin. Se olikin erwäsfontti, ja siitä otti nyt Mallotar esiin ruokaa, söi itse ja tarjosi minullekin. Ja hyvää olikin ruoka. Keitettyjä ahwenia, tuoretta lohda, oivallista kalasoppaa kultaista kupista ja äyriäisiä päälle oluen kanssa. Söin, kun söinkin, minä watsani täyteen ja sulimmat kiitokseni sanoin.

Syötyämme lähti wene liikkeelle taas ja kulki nyt kauheaa kyytiä edespäin, weden alla yhä ollen. „Minne nyt mennään“, kysyin minä.

„Nyt lähdetään tuota hukkunutta miestä Manalan joelle wiemään. Niin isäni ja äitini käskivät. Mutta se kun on tehty, saat lähemmin tutustua Uhtoon, aaltojen kuninkaaseen. Lupasi, näet, isäni, että kun hukkuneen miehen olemme perille wieneet, tulee hän, Uhto itse, kotijärweksi saaren päähän soittamaan kanteletta. Hänellä on, näet, hallussaaan kannel, jonka muinoin maailmassa waka wanha Wäinämöinen, tietäjä ijanikuinen teki. Se on kummallinen se kannel, runossa lauletaan siitä:

„Kust' on koppa kanteletta?
 Hau'in suuren leufaluusta;
 Kust' on naulat kanteletta?
 Ne on hau'in hampahista;
 Kusta kielet kanteletta?
 Siwukjista Hien ruunan.“

Näin puhui innoissaan Mallotar. Kysyin häneltä sitten minkälainen Uhtola, hänen vanhempainsa asunto, on. Kysyin, onko se yhtä komea ja kaunis kuin Tapiolan linnat. Ja Mallotar kertoi mulle matkaa tehdesämme Uhtolasta, että sielläkin on, kun tuon mainitun luolan suusta siisään menee, kolme linnaa kallion alla, mutta että muka kaikki nämä linnat ovat

täynnänsä wettä, jott'ei ihmijen siellä käy olla. Kyllä muka sielläkin on kultaa ja hopeaa suuret kirstut täynnä, mutta kaikki näyttää wiheriästä, wesi kun wiheriää on. Ei sanonut Mallotar weneeskään sinne siisään pääsewänsä. Tämän johdosta jäi multa Ahtolan linnat katsomatta.

No, oltiin nyt matkalla Manalan joelle, jonne Mallottaren piti saattaa hukfunut mies. Katselin ulos wesi-pullostta ja huomasiinkin taas miten muutamat Wellamon neidot, samaa miestä hartioillansa kantaen, wedsessä uiwat. Meri oli muuten samankaltainen kuin tullessammekin; laivoja pinnalla, hylkeitä, walaskaloja ja muita kaloja ympärillämme ja pitkää metsänkaltaista kaislao pohjalla. Pian olimme saapuneet tuohon pimeään paikkaan, joka on maanalaiista jokea ja jonka kautta olimme tulleet järvestä waltamereen. Tästä joesta laski Manalan eli Tuonelan joki itse Manalaan. Näin selitti Mallotar, lisäten, että nyt wain jättäijimme hukkuneen miehen Tuonen tytön huostaan, niin olisimme walmiit palaamaan mun kotijärvelleni. Mutta tässä tehtiin Tutto pojalle pahat tepposet. Kerron siitä uudeksa luvussa, joka jo on

Kuudes luku.

Tutto pojan käynti Manalassa.

Käännähti, näet, weneemme yht'äkkiä wasemmalle nyt ja seisahdui. Samassa wäistyi wähasen pimeää, jotta folkonlainen hämärä oli. Suuren kiwen kylkeen oli weneen keula laskenut. Näin nyt, miten Wellamon neidot wetiwät hukkuneen miehen kiwen päälle. Ja totta tosiaankin, mies nousi, kun nousikin, kiwelle seisomaan ja ihan eläwänä näkyi olewan.

„Jo elää hukkunut jälleen!“ huudahdin hämmästyksissäni Mallottarelle.

„Elää wainajan elämää“, vastasi hymyillen Mallotar.

En tätä oikein ymmärtänyt enkä wieläkään oikein ymmärää. Mutta nyt pistihe Mallotar weneestään ulos ja astui kivelle. Ja samassa ilmestyi toinenkin wene kiven kyljelle. Siinä istui lyhytkaswuinen, kowin mustaverinen, ilkeän ja nurjannäköinen tyttö. Tämän tytön haltuun jätti Mallotar tuon hukkuneen miehen, joka nyt eli wainajan elämää, ja mies astui mustan tytön weneesen. Tätä juuri katsellessani särkyi yht'äkkiä Mallottaren wenettä peittävä lasipullo — — — Ja mitä tämän perästä tapahtui muistan melkein wain kuin uen-näköä. Muistan että Syöjätär, tuo ilkeän-näköinen mustalais-afka, joka käärmeitä hylki, piti minua kainalossaan ja ui mustan tytön wenettä kohti. „Nyt annan sinut Tuonen tykölle, joka sinut Tuonelaan eli Manalaan, kuolleitten olopaikkaan, wiepi“, kähji afka irwistellen.

„Mutta enhän minä kuollut ole“, huusin fiinä tuskinsani, „tahdon tafaijin Mallottaren weneesen.“

Mutta ei tässä auttanut rukoileminen. Syöjätär wei minut, kuu weikin, tuon mustan Tuonen tytön weneesen ja pani minut istumaan hukkuneen miehen wiereen, joka wainajan elämää eli. Itse hän, Syöjätär nimittäin, katosi weden alle.

„Missä minä nyt olen?“ kysyin itkien hukkuneelta mieheltä, joka wainajan elämää eli.

„Olet Tuonen tytön weneessä, joka sinut ja minut Tuonelan joen poikki Manalaan kuljettaa; mutta älä pelkää, poika parka, ei sinua Tuonelassa pidetä. Niinoastaan ne, jotka wesi, tuli, rauta taikka taudit owat tappaneet, jäävät ikuisiksi Tuonelaan. Sinut toi tuo ilkeä Syöjätär, mutta hänellä ei ole siihen oikeutto, ja kyllä mä Tuonelle ferron miten on asian laita. Hän ihan warmaan sinut päästää pois.“

Näin puhui, muistaakseni, mulle hukunut mies, ja hänen puheensa minua toki hieman lohdutti. Mutta nyt olemme jo tulleet vähän matkaa edespäin ja pian muuttuu joki, jota kuljemme, vihaiseksi wirraksi, kauhaiseksi koskeksi, jonka kuohut näkyvät iskewän tulta. Palawissa pyörteisissä wyöröy Tuonen tyttären wene huimaawaa wauhtia eteenpäin. — Uunistin filmäni; en juljennut tuota kauhistuksen koskea katsella. Mutta jo seisahdui weneemme rantaan, ja hukunut mies, joka wainajan elämää eli, huokasi: „So ollaan Tuonelaissa.“

Ustuiimme nyt maalle ja uskalsiin katsoa ympärilleni. Totenkin korkealla kukkulalla seisomme. Näen ympärilläni maita ja metsiä, peltoja ja niittyjä. Ihmisiä häälsy kaikilla. Tuolla awonaisella aholla on joukko nuoria miehiä, miekat wyöllä, he näkyvät joutaisia temppeja toimittawan. Tuolla metsässä muutamat keski-ikäiset miehet, keihäät kädessä, karhuja ja susia ajawat. Tuolla pellolla wanhat woimattomat ukot katselewat miten waimot lyhteitä sitowat. Kaikki muistuttaa jonkinmoisesta kausan alkuperäisestä maa-elämästä. Mutta ihmeellistä tämä kumminkin on, sillä kaikki on kolkoa ja kamalaa.

Nyt lähestyy kukkulaa, jossa seisomme, wanha ankaran-näköinen ukko. Hän kättelee hukunutta miestä ja sanoo hänelle tervetuliaiset. Sitten hän Tuonen tytöltä kysyy, osoittaen minua: „Onko tuon pojan tauti tappanut, wai onko hän tulen, weden tai raudan kautta tänne joutunut?“

„Hänet wiskasi Syöjätär weneeseni“, wastasi musta Tuonen tyttö.

„Syöjättären on Mallotar ikuiseksi lähettänyt Tuonelaan, alkääntö Syöjätär koskaan enää eläviä ihmisiä kiusatko. Mutta pojan wieköön Ukko ja antakoon eläville takaisin.“

Niin puhui wanha ankaran-näköinen mies. Mutta yht'äkkiä katosi hän näkywistäni. Hukunut mies, joka waina-

jan elämää eli, tarttui nyt käteeni ja talutti minut kuffulasta alas.

Tuonen tyttö katsoi taas weneinensä Tuonelan joken.

„Ken on tuo wanha ankara äijä?“ kysyin huffuneelta mieheltä.

„Hän on Tuoni itse tahi Mana, joka täällä Tuonelassa wainajia hallitsee ja hoimii. Eikä hän koskaan päästä kuolutta takaisin.“

Astuimme nyt wähän matkaa eteenpäin. „Tuosja owat itse Tuonelan tuvat“, sanoi hukkunut mies, joka wainajan elämää eli, osoittaen pientä kylää peltojen keskellä. Kävimme sinne, astuimme siinä erään suureen tupaan. Siellä istui Tuoni penkillä, ja ainoastaan kolme sormea oli hänellä kummasjakin kädessä, huomasi nyt. Werkkoja kutoi Tuoni, mutta mitä werkkoja olivatkaan? Rautawerkkoja kutoi hän ja waskisia nuottia. Ja hänen wiereksään istui wanha käykkäleukainen akka, wäätäen wärttinää. Rautalankoja ja waskilankoja hän keh räili, ja näistä Tuoni werkkojansa kutoikin. Ja jukkelasti näkyi työ wanhukilta käywän.

„Kuka on tuo wanha akka?“ kysyin huffuneelta mieheltä.

„Tuonelan emäntä, Tuonetar eli Manalatar hän on, ja hän keh räii rauta- ja waskilankoja, joista Tuoni noita werkkoja kutoo, ja werkot laskee sitten Tuonen poika Tuonelan joken, estääksensä wainajia täältä pois pääsemästä.“

Näin selitti mulle hukkunut mies, joka wainajan elämää eli. Mutta nyt nousi Tuonetar penkiltään, otti pöydältä tuopin ja tarjosi minun juoda. Tartuin kaffikorwaiseen tuoppiin ja olin juomaisellani. Mutta hyi, mitä juomaa se oli! Olutta oli olewinaansa, mutta sammatot siinä kuitiwat, todellakin sammatkot, ja laidalla mateli matoja. Wiskasin tuopin lattiaan. Mutta Tuonetar naurahiti ja lausui:

„Di, sä pikku poika parka,
Mitä sie tulit Manalle,
Kuta Tuonelan tuville,
Ennen Tuonen tahtomatta,
Manan mailta kutsumatta?“

Minä vastasin että Syöjätär syynä Tuonelaan tu-
looni oli.

„Utko sinut wieföön!“ sanoi Tuonetar ja istui jälleen
wärttinäänsä wäentämään.

Nyt tuli tupaan hartewa nuori mies, jolla näkyi olewan
rautaiset kourat.

„Kuka tuo on?“ kysyin hukkuneelta mieheltä, joka wainaj-
jan elämää eli.

„Hän juuri on Tuonen poika, koukku=sormi, rauta=näppi“,
vastasi mies, „ja käykäämme nyt hänen perästänsä, kun hän
lähtee ulos, niin saamme nähdä mitä hän tekee.“

Seitti nyt Tuonen poika suuren taakan rautawerkkoja
hartioilleen ja lähti. Me seurajimme häntä, hukkunut mies
ja minä. Saawuimme Tuonelan joen rannalle taas. Ja
näimme nyt miten Tuonen poika werkkoimensa hyppäsi jokeen,
uida uplakoi siinä kesken kuohuja, wetäen werkkojansa sekä
poikki että pitkin, ristin ristin, suoraan ja winoon Tuonelan
jokea. Ymmärsin kyllä että Tuonelaan joutuneiden ihmisten
nyt oli ihan mahdotonta sieltä päästä.

Kertoi sitten mulle hukkunut mies, seistesämme siinä
Tuonelan joen reumalla, vielä yhtä ja toista tästä wainajain
olopaihasta. Hän kertoi että tuo kohisewa joki kaitilta tahoilta
ympäröipi Tuonen waltakuntaa eli Manalan saarta, kuten
hän sanoi; että tämä wirta on pyhä sekä että tämän wirran
kautta owat lujimmat walat wannotut. Kertoi niinkään mies
että Tuonelan metsät owat petoja täynnä, että Tuonelan

oraišta käärme oli hampaansa saanut, että ihmiswainajat täällä ovat Tuonen alamaisina, hänen käskyläisinänsä ja palvelijoinansa, että ennen muinoin nuo kuuluisat uroot Wäinämöinen, Ilmarinen ja Lemminkäinen elävinä olivat täällä matkoja tehneet. Ja lopuksi kertoi hukkunut mies, joka wainajan elämää eli, että hyvien ihmisten on Tuonelaassa hyväkin olla, että he saavat kaikki mitä tarvitsevat ja mitä maan päällä ovat rakastaneet, mutta että pahat ihmiset Tuonelaan tultuaan kowin surkeassa ja kauhistawassa tilassa asuwat. Ja päätti mies, joka wainajan elämää eli, puheensa seuraawalla waroitufjella, jonka hän käski minun maan päälle jälleen päästyäni ihmislapfille kertoa:

„Elkätte imeijen lapset
 Sinä ilmoisna ikänä
 Tehkö syytä syyttömälle
 Wihoa wiattomalle!
 Pahain palffa maksetahan
 Tuolla Tuonelan koijsa:
 Sia on siellä syyllisillä,
 Wuotehet wiallisilla.
 Uus kuumista kivistä,
 Palawoista paateroista,
 Peitto tyistä, käärmehistä,
 Tuonen toufista kuottu!“

Seissemäs luku.

Tutto pojan pääsy Tuonelasta, Ahdon kannel-soitto ja ylä-ilmojen asukkaat, sadun loppu.

Kuunnellesjani tuossa nyt Tuonelan joen rannalla hukku-
neen miehen kertomuksia ja varoituksia, rupeşi yht'äkkiä ukko
ajamaan ja aika ukkosen ilma tulikin. Hämärä oli ennen-
kin, Manalan maisemat kun kowin kolkot owat, kuten jo
kertonut olen; mutta nyt käwi kaikki melkein mustaksi aiwan.
Minoastaan tiheät leimaukset ilmoja walaisivat. Iskiesjä
ukkosen tulen nyt oikein lujasti ferran, lentää liiteli paikkaa
kohti, jossa seisoin, suunnattoman suuri lintu, ja jo se oli
ihan pääni päällä. Sanoi olewansa Ukon kotka, sillä puhua
taisi tuo olento tawaton. Rauheilla kynsillään koppoi nyt
Ukon kotka Tutto pojan tukasta ilmaan ylös. Tainnoksiin
tässä menin enkä tiedä tarkoin miten kulkuni pilwiin päin
käwi. Sen wain tiedän, että jonkun ajan mentyä yht'äkkiä
istua tollottelin paksun pilwen päällä. Waloiaksji oli ilma
känynyt, ihan sininen selwä taiwas oli pääni yläpuolella, ja
alhaalla näin maan, näinpä vielä kotiseutuni ihanat maise-
mat, josta ymmärşin jo olewani Tuonelan tuimilta tuwilta
poisja. Hirweästi huimaşi päätäni alas katsoesjani pilwen
reunalta, mutta pysyin siinä kuitenkin enkä peljännytkään.
Mutta Ukon kotka käwellä kaapşahdelti pitkin pilweä, kuroitteli
kaulaansa ja ilmasja nokallaan nuuski. Tuon iuostakin katşeli
şekin pilwen reunalta alas, katşeli maisemaa maan päällä ja
näkyi ikääşkuin odottawan jotakin. Oli juhllallinen hetki mi-
nulle tämä. Niin ihanalta näytti taiwas ja maa; oli kesä-
aamun suloinen koitto, ja minä täällä taiwaan ja maan wä-
lillä. Katşelin luonnon kauneutta ja ihmettelin Luojan ihmeel-
listä maailmaa. Ja nyt kohtaa korwiani kaukainen kummallinen

sävel, joka hiljaisesti hiipii ilmojen halki. Niin oudolle se tuntuu, enkä muista koskaan semmoista kuulleen. En liioin kertoa voi minäläinen se on, mutta kaunis se on, ihmeellinen kaunis ja suloinen, ja yhteen näkyy se sulawan ikääskuin koko maailman kansja, jotta pian tuntuu aivan siltä kuin soittaisivat sitä yhdesjää kaikki luodut kappaleet. Ja jo kaikuu se wieläkin sointoisampana, täyteläisempänä, ja jo siihen yhdistyy muitakin säveliä, kummallisia kaikuja kaikkialta, wienoja tuulen tärähtelyjä joka taholta, salaisista lähteistä kuitenkin, hienoja hengähdyksiä henkien maailmasta. Hurmaavaa on tuo, filmäni ummistuwa, korvani wain elävän tuntuwa ja kummallisesti niiden kalwoihin koskee. Koskee kuin uutta maailmaa luowa Luojan henki. Ja kun hetken perästä filmäni awaan, niin jo onkin outoja olentoja koko maailma täynnä!

Pilwi, jonka päällä istuin, oli rujoreunaisiksi muuttunut, ja ihan wieresjäni istui ihana impi, enkeli aivan warmaankin; niin kaunis hän oli. Oli kuin olisi ihan ilmaa wain ollut koko impi, niin hieno hän oli. Keltaiset oli hällä hienot hiukset, taiwaan sini oli hänen hameensa ja hieno hattara hänen huntunansa.

„Ken olet sinä, forea taiwaan enkeli?“ kysyin minä.

„Ilmatar eli Luonnotar olen ja kuultelen nyt Ahto kuminkaan kaunista kannel-soittoa; kuultelee sinäkin!“

Näin hän wastasi ja painoi päänsä toisen kätensä päälle, täten pilwen reunalla lewähtäin. Kuultelin kummallista soittoa nyt ja näin ihmeellisiä näkyjä. Oli kuin olisi filmäni ja korvani, kuuloni ja näköni yhteen sulaneet; soju-sointoisena parisfuntana nauttiwat nämä kaikki aistinta näitä kannelsoiton säveliä yli-ilmojen loistawassa, filmiä häikäisewässä maailmassa. Mitä näin, mitä kuulin! Luonnotar osoittaa minulle formellansa ylöspäin ilmaan ja sieltä näen itse taiwaan keskikohdalla, taiwaan rannalla wanhan, kunnian-

arvoisen ufon pilven reunalla istuvan. Se on Ukko ysimäinen haltia, selittää mulle Luonnotar. Hänen olkapäillään lepää taiwaan kaari, ja tämä on hänen joutsensa. Tulijessa tupessa on hänellä tuliteräinen, jäkenöitsijä miekka, ja tämä on jalama, sanoo Luonnotar. Nyt wetää hän miekkansa tuesta ja aikoo iskeä sillä maahan päin, mutta pysähtyy kesken iskua ja jääpi kuuntelemaan kummallista soittoa, joka maan päältä kuuluu. Luonnotar selittääpi mulle lyhykäisjesti vielä, että Ukko haltia, pilvien pitäjä, hattarojen hallitsija, työksensä kannattelee ja paikoillaan pitää itse ilman kantta, on ilman kaiken kannattaja, itse taatto taiwahinen, että hän wapaasti liikkuu mihin mieli tekee, astuskelee toisinaan pilven äärtä myöden, pitkin taiwaan rajaa, waljastaa toisinaan warsan ja ajaa firjawalla re'ellä niiden luo, jotka hänen apunsa anowat. Soutjellaan, tuolla kaniilla taiwaan=kaarella ampuu hän waskisia wasamoja, teräsneäisiä nuolia, ja silloin hän jyrisee, ja tämä jyrinä juuri on ufon ilma. Mutta nyt istui Ukko pilven reunalle ihan ääneti, kuunnellen Ahdon kannel=soittoa.

Katjelin toijaalle ja jo huomasiin koko joukon samallaisia impiä kuin Luonnotar pilvien reunoilla istuvan. Luonnotar mulle selittää ketä he owat. Ilman impiä owat he, ilmojen asukkaita ja Ufon palvelijoita, Ufon wäkeä. Tuolla istuu punaisen pilven äärellä, pitkän kaaren kannikalla, Ruutar, nuori, ihana lempeäluonteinen neiti, ja tuolla Päiwätär melkein samankaltaisena. Kangaspuisja istuwat neidot ja kankaan kutominen niinmuodoin heidän työnänjä on. Mutta kulta=kankaita, hopea=huiveja he wain kutowat, sanoo Luonnotar, heidän sijarensa. Nyt eiwät he kuitenkaan työtään muistawan näy. Ahdon kannel=soittoa he pää kallellaan kuuntelewat, pirta pääje pivoista, jukkula kädestä, kulta=rihmat katteawat, helkähtäwät hopea=niidet. Niin hurmasi heitäkin tuo ihmeelli-

nen kannel-soitto ihana. Ja näin nyt pian koko ilman avaruuden täynnänsä ilman impäi olewan, ja kaikki ihmettelevät he soittoa ihanaa, kanteleista kuuntelevat, mikä istuen ilman wempeellä, tuon seitsemän-värisen taivaan-kaaren päällä, Ukon joutsen päällä, mikä pienen rusoreunaisen pilven reunalla rehoittaen. Tällöistä soittoa saavat yli-ilmojen ajukkaat, Ukko, Ruutar, Päiwätär, Ilmatar ja muut Luonnottaret vielä joskus kuulla, — selittää mulle wiereiseni Luonnottar, kun Uhto aalloista nousee kantelettansa wirittämään. Ja kannel on Wäinämöiseltä peritty, sanoo hänkin, kuten jo Kallottar Uhtolasja tiedoksi antoi. Näin ennen Wäinämöisenkin soitti ja lauloi, koko Suomen luontoa ja ihmiskuntaa ilostuttaen, kummes hänen kanteleensa kerran myrskysjä mereen katoji ja Uhtolan ajukkaiden omafsi jäi.

Mutta nyt laski Luonnottar pilven, jonka päällä istuimme, alemmalle maata kohti ja käski minun katjella mitä maan päällä tapahtui.

Shmeellinen näky! En woi sitä koskaan unohtaa. — Kotijärwen kiuellä, jolta useasti onkinut olin, ja josta Kallottar mun Uhtolaan wei, istui Uhto aaltojen kuningas, tuo weden ruohopartainen ukko, kumallinen kantele kädesjansjä ja sommitteli sen kieliä. Siitä nämä sydäntä julattawat säwellet, ja koko luonto näkyi häntä kuulemaan wirtistyneen, metsjän, meren ja ilman eläimet ja haltiat kaikki. Kaikki ottiwat ilohon osaa, ihmisiä en wain nähnyt. Kas eläviä tuolla pilwemme alla! Drawa hyppää ilosta ofjalta ofjalle, seisahtuu tawan-takaa ja kuultelee korwat pystysjä. Hirwet hyppiwät kankaalla, ilwekjet iloa pitäwät. Susikin on herännyt suolta, karhu kankaalta, kottio petäjään pyörähtännyt on soitantoa kuulemaan, ihmettelemään iloa. Tapio ukko itse, tuttanani wanha, on linnoiltansa lähtenyt, istuu metsjän-reunaisella kiuellä ja kuultelee. Ja samoin koko Tapion kansa. Tuolla

näen Tellerwon, tuolla Tuulikin ja kaikki metsän finiiset piiat. Mielikki, tuo tarkka Tapiolan emäntä, niinikään; finiiset sukut on hän jalkaansa wetänyt, puna-paulahan paneutunut, on nousjut koivun koukkelolle kanteloista kuulemaan. Kaikki ilman linnutkin iloa pitivät. Ukon kotka on alas lentänyt, istuu tuuhean tammen latvasja ja katselee Uhtoa, kuunnellen kummallista soittoa. Haukka on lentänyt pilvien halki, allit ovat aalloiltansa tulleet, joutsenet soittonsa sulilta, pienet peippojetkin, firkat sadottain, leivoiset tuhansittain ympäröivät Uhtoa, muutamat hänen hartioillaankin istuvat, toiset kanteleen päällä.

Hau'et hangottaen uiwat kaislastoon, pistävät päänsä vedestä ylös ja kuuntelewat. Samoin ilmestyvät lohet luodoilta, siikajet syvänteiltä, pienet särjet, ahvenetkin, muikut ja kaikki kalat makaawat pää vedestä yläällä rantareunan hiekasja. Ja kaikki Uhtolan haltiatkin. Tuosja Mallottaren sijarufjet, Sotkottaret, kaisloisja makaawat. Ovat olleet pitkiä hiukjiansa hiepomasja juuri, korjaamasja hapjiansa, mutta heidän saadesjaan kuulla jorean soitannon, on juka weteen sulkahtanut, harja luiskahtanut lainehiin, hiukset jääneet hiivomatta, tukat kesken korjaamatta. Wellamo itse, weden ruokorintainen eukko, on uinut kiven selälle kuultelemaan puolijonsa soittoa, nyt on hän jo hurmaavien sävelten uuvuttamana waipunut watsjalleen ja fikään uneen nukkunut. Ja tuosja näen Mallottaren, lempeän towerini. Hän on tällä kertaa tullut uiden wain eikä weneellä. Kiwellä hän lepää, jalat wedesjä, nojaten päätään kämmenelle, kuunnellen Uhdon soittoa. — Näin oli siis koko luonto asukkaaneen, haltioineen, Suomen jorea luonto-maailma kokonaisuudessaan Uhdon kummallista kannel-soittoa kuulemaan kokoutunut. Luomotar mulle selitti että ennen aikaan, kun Wäinämöinen jamaa kanteletta joitti, ihmisetkin häntä ihastelemasja olivat, että silloin kaikki ilokyyneitä wuodattiwat; niin oli wanhukjen laulu lu-

moawa ollut. Mutta Wäinämöisen kadottua olivat ihmiset wieraantuneet Suomen luonnon elämästä pois ja unohtaneet haltiat ja kanteleentän soiton. Saiupa kuitenkkin nyt nähdä miten sen sijaan kaikki luonnon haltiat iloista itkiwät, kun kannelsoitto heidän sydämiänsä sulatti. Itkiwät ilman immet, itkiwät metsän ihanat neidot, itkiwät Ahtolan asukkaat. Ja jo itki ilon ja ihastuksen kyyneleitä Ahto itsekin. Wieriwät wedet hänen filmistään, putoiwat postipäille, postipäiltä leu'oilte, leu'oilta rinnoille, rinnoilta polwille, polwilta jalkapöydille, jalkapöydiltä kiewelle ja kieweltä järween. Sitten näin miten Ukon kotta lentää liipoitti weteen. Se lähti Ahdon kyyneleitä sieltä poimimaan, selitti mulle Luonnotar. Kotka sukelsikin weteen ja toi takaisin kyyneleet Ahdon. Mutta jo olivat nämä muukki muuttuneet, helmikki olivat kivestyneet, juloisiksi simpukoiksi. Luonnotar mulle janoi, että Ahto aaltojen kuningas wälillä näitä itkemiänsä simpukoita mereen kadottaa, sekä että kaikki helmet, joita ihmiset löytävät, ovat ainoastaan Ahdon kiveytyneitä kyyneleitä. — Ja yhden kyynehelmen korjasi Mallotar talteenja, huomasi minä.

Mutta jo hiljenewät kanteleen säwellet, wäjäytywät wähitellen. Sammuesjaan pois owat ne kuitenkkin juloisinta juloisimmat, sydäntä sulattawat, filmää ummistawat. Kiinni painu-
 wat minunkin filmäkanteni, ja pian kuulen ainoastaan hywin hiljaista säwelten henkäystä. Silmäni ummesja waikka owat, näen kuitenkkin koko luontomaailman wähitellen haihtuwan pois. Kaikki katoaa. Pilwi, jonka päällä istun, laskee maahan ja haihtuu sitten hienona sumuna ilmaan pois. Luonani on kuitenkkin vielä Luonnotar lempeä. Wieressäni istuu myöskin Mallotar, ja hän antaa mulle lahjaksi ja käskää minun tallentaa Ahdon kyynehelmen. Wieressäni istui niinkään Tellerwo, metsän tyttö tylleräinen, ja janoo mulle jäähywäiset. Mutta pian tuntuu siltä kuin kaikki nämä kolme ihanaa impeä ikääs-

kuin yhteen juliji, yhdeksi ainoaksi immeksi muuttuiksi. Kovasti ihmettelin tätä ja kysyin nyt yksinäijeltä tytöltä, jonka kasvot muistuttivat kaikista kolmesta, Tellerwosta, Luonnottaresta, Mallottaresta, kysyn: „Ken olet sinä, kummallinen neito?“ Mutta neito hymyilee minulle hywin ilkkuijesti ja vastaa: „En tiedä, ehkä olenkin Nunotar wain.“ Ja nyt muuttuu hänkin, saapi siivet, pienenee jamasja, hyppää puun oksalle ja laulaa: „Kukkuu! kukkuu!“

Uvaan filmäni. Mutta misjä on Tutto poika nyt?“

Jhan jaman hongan siimeksessä istuin, johon kerran olin uinahtanut kätöjen kufuntaan. Mutta muuttunut olen minäkin, uskojaa pois! Katjelen, näet, Tutto poikaa, omaa rakasta itseäni, joka niin kumman kummia olen Suomen juwiluonnoissa nähnyt, ja jo huomaankin olewani kesti-ikäisenä, parrakkaana miehenä. Silmiäni hieroen katjelen nyt ylöspäin ja huomaan jo puun oksalla käen. „Kukkuu! kukkuu!“ laulaa je mulle, kun laulaakin. Huuleni wetäywät hymyyn.

Tästä kai luulette, armaat lukijani, ett'ei koko tämä pitkä satu muuta olekkaan kuin pelkkää unen-näköä. Niin luulin minäkin ensimmältä, mutta awatesjani kourani löysin siitä heleähopeisen helmen, suloiisen simpjukun. Se oli ihan jama, jonka Mallotar immeltä olin saanut, ja siitä ymmärjsin ett'eivät tavattomat tapaukset Tapiolasja, Mhtolasja, Tuonelasja ja ylä-ilmoisja mitään unennäköä olleet, waan ihan totta, järkähtämättömästi totta satua, jonka nyt olen teille kertonut.

Tapion tanterilla tapahtumani alkoivat, Tapion tante-rille ne loppuivat, kotijentuni korpeen, Suomen jorealle kanerwa-kankahalle. Lätjin huokaillen pois. Mutta Mallottaren antama hopeahelmi, Mhdon kiwettyynyt kynnep on mulla vielä tallella — todistuksena satuni tapahtumien totuudesta.

Käelle.

Käki kulta kukkulainen,
Lempilintu laulavainen!
Minä lemmin lauluais,
Muut jos eivät rakastais.

Et sä nautittane noita
Satakielen kuulijoita,
Niinkuin mua miellytät,
Kun suvipäivät säikkyvät.

Kaikus on niin juhlallista
Jylhän honkain huokumista,
Laulaa siinä itsestään
Suomen luonto lempeään.

Mieli tuntee kaipausta
Eikä löydä lohdutusta;
Kesäkorpehen käyn vain,
Käki kukkuu kaihoain.

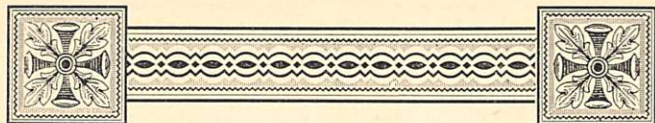
Käki kyllä oivaltaapi
Mitä mielein halajaapi,
Kukkuu kerran, kukkuu kaks;
Rintain tulee rauhaisaks.

Nautin luonnon lohdutusta,
Utumielein uinausta
Murhe maailmastansa saa,
Kun kuulen käen kukuntaa.

Muistan silloin muinaisuutta,
Lapsen-ijän ihanuutta.
Oi käki-uinu verraton
Tanterilla Tapion!

Käki kulta kukku-vello!
Suomen luonnon kirkonkello!
Kuku aika ainoinen
Koko Suomen kansallen!

Pikku Toivon jywäpussi.

Luuli tauditteli laiwa waltamerellä. Komeasti se aaltoja kyteli, ja paljon oli siinä laiwašsa matkustawia, jotka kaikki etsiwät uutta kotia waltameren tuolta puolen. Ja matkustawien joukošsa oli myöskin siinä laiwašsa pieni poika, jolla ei ollut isää eikä äitiä. Eikä hän oikeastaan ollut matkustawien joukošsakaan, waan oli ihan lainan lähtiesšä jata-masta piiloutunut pieneen ruumaan kesken kaikkia tawaroita. „Pääsenhän mä tuosša kulkemaan wieraaseen maahan minäkin enkä ketään häirimme enkä kellekkään pahaa tehne, jos tämän pienen ruuman lainaan.“ Wettä löysi poika pienestä tynnyristä, jota tuosšsa ruumašsa säilytettiin. Mutta muuta ruokaa hänellä ei ollut muasšaan kuin pusšillinen jywä, ja niitä hän söi, yksinään istuen ruumašsaan, ja joi wettä päälle. Ja pimeäkin siellä oli ihan. Ja Toivo oli sen pojan nimi.

Nyt oli jo laiwa etelän wessillä. Ja nyt se kiikkui juuri lähellä erästä waltameren saarta. Mutta myrskö winksui julmasti, ja hirweästi pieksiwät aallot saaren rantoja ja rantojen kallioita. Yht'äkkiä kuului kauhea ryssä. Laiwa oli laskenut salakarille, ja haakširifko oli käjšsä. Ja haakširifkoon se joutuikin.

Kuuli Toivo miten lainvankannella huudettiin ja woivotelttiin. Ja arvaten asiain huonoesti olevan, ryömi hän pois ruumastaan ja näki samassa rei'an kannessa. Siitä hiipi hän kannelle ylös. Ja kannella tekivät kaikki lähtöä lainvasta, sillä oli pa mahtava waltameren alus jo melkein kahtia haljennut. Pelastusweneet olivat jo wessillä ja melkein täynnänsä ihmisiä olivat. Surkeaa oli katjella sitä tungosta ja sekasakaa ja hätää ja häirinää, joka kaikfiialla wallitji. Hiukset irroillaan ilmassa, silmät kauhistuksen wääntäminä, painoivat äidit lehtolapsiaan rintojansa wästen, ja sydäntä särkewät hätähuudot woittiwot woimassa wihurinkin winkunan. Mutta lainwan päällikkö seijoi uhaawan lewollisena lainwartaalla ja komenji. Ja toinen matkustaja toisensa perästä saatettiin alas pelastusweneeseen. Wiimein ei ollut kannella muuta jälellä kuin päällikkö ja pieni Toivo. Ja Toivo seijoi katkenneen maston juurella, pitäen itseään kiinni pieneestä nuoran päästä. Ja jywäpusji oli hänellä kainalossja. Silloin huomasi hänet päällikkö. Mutta päällikkö ei häntä tuntenut. Cihän hän ollut oikea matkustawainen, ja jo sanoikin Toivo salaa muassa matkustaneensa. Päällikön kaswot pimeniwät hetkeksi, mutta wiimein komenji hän pojankin pelastusweneeseen otettawaksi. Silloin huusiwat weneestä useat äänet, ett'ei semmoista matkustajaa saijikaan pelastaa. Cihän Toiwolla ollut mitään oikeutta pelastukseen, kun warfaijin oli lainwaan tullut. Tämän kuuli Toivo eikä mennytkään pelastusweneeseen, waan sanoi: „No niin, tottahan se on, ja kyllä minä jään tänne hukkumaan, ei minua kukaan jure.“ Päällikkö oliji kuitenkin pelastanut pojan, mutta Toivo katosi samassa lainwan kannen alle, ja niin yht'äkkiä hän katosi, ett'ei sitä kukaan huomannutkaan.

Nyt hyppäsi päällikkökin alas lainwasta, ja wiimeinen pelastuswene lähti tuonne saaren rannalle päin soutamaan.

Eikä aikaakaan ennenkuin kaikki olivat siellä hyvässä turvasa. Ja jokainen oli ottanut mukaansa kalliimmat tavaranja, rikkaammat rahanja, köyhemmät mikä mitäkin. Mutta saarelta huomasi laivan päällikkö, ett'ei rana vielä ollutkaan ihan pirstaleikji mennyt. Sen keulapuoli oli vielä veden päällä, kiinni kalliosja kun oli. Sentähden lähdettiin saarelta vielä kahdella weneellä laivaranallega pelästamaan mitä woi-taijiin. Ja päällikkö oli muasja. Tultiinkin ranalle ja siitä pelästettiin nyt weneisiin warjinkin ruokatawaroita. Mutta pienen Toiwon päällikkö löyji myöskin kannen alta, jossa hän oli etukeulan pohjalle nukkunut, kädet ristissä rinnalla ja pieni jywäpusji pään alla. Ja nyt pelästettiin Toiwokin pusji-nensa pois. Ja sitten jätettiin laivarana waltameren ikuiseksi saaliiksi. Täynnään elatusaineita soudettiin taas weneet saarelle. Mutta saari oli keskellä waltamerta. Eikä se ollut suuren suuri eikä pienen pieni. Eikä mitään ihmisasujkaita siinä ollut. Oli kuitenkin metsän eläimiä ja oli puita, joiden hedelmistä saatiin puristamalla hyvänmauisista nestettä. Ja etelän aurinko paistoi. Tälle saarelle olivat nyt kaikki nuo wieraasen maahan aikowat matkustawaiset joutuneet, mutta jokainen toiwoi piankin jonkun laivan tulewan, joka haakji-rikkoiset pelästaiji pois.

Mutta kauwan saatiin odottaa. Päiwä päättyi toisensa perästä, eikä mitään pelästawaa laiwaa näkynyt. Ja wiikko kului, jo kohta kakjikin. Ja jo täytyi ruweta ruokawaroja säästämään, koska ei tiedetty kuinka pitkälliseksi olo täällä kä-wisi. Ja hukkaantuneen laivan päällikkö walittiin päälliköksi maallakin.

Mutta pienen Toiwon jywäpusjia monet olivat nauraneet hänen astuesjaan maalle. Toiset olivat taas poikapar-kaa surkutelleet ja samasja ihastuneet, kun kuulivat millä tawoin hän oli waltameren yli pyrkinyt.

Kolmantena päivänä maalle-noujasta olivat etenkin muutamat nuoret miehet pitäneet Toivon jywäpusia pilkkansa ja jo lähti Toivo pusjuiensa metsään, kätkeäkseenä tuon tavaransa sinne. Surussa ja tuumissaan kuljeskeli Toivo yhä jywemmälle metsän sisään ja tuli viimein warin awaralle awonaiselle kentälle, jonka maa oli muheaa multaa. Enkä tiedä mikä lienee pienen Toivon päähän pistänyt, mutta niin hän teki, että kaikki jywänsä tuohon muheaan multaan kylwi. Ja fitten palasi hän jälleen toisten luo eikä hiiiskunut kellekään kylwöstänsä mitään. Tyhjän pusjin pani hän piiloon finen alle.

Mutta sillä aikaa olivat muutamat nuoret miehet, samat, jotka Toivon jywäpusjista olivat pilkkaa laskeneet, lähteneet löytöretkelle, kuljeskimaan, näet, pitkin saarta tutkiaakseen sen suuruutta ja laatua. Eivätkä he ensimmäistä löytäneet mitään muuta kuin metsää, metsää wain, jossa kuitenkin hedelmäpuita oli ja eläimiä, joita he ampuivat, sillä oli tietysti hukkuneesta laivasta pyssyjäkin ja ampumawaroja talteen otettu. Wiikon matkallaan oltuansa tulivat he erään nuoren läheisyyteen, joka wäristänsä ihka keltainen oli. Ja tarkemmin nuorta tutkittuansa huomasiwat sen olewankin kultaa, jota niin monen ihmisen filmät on häikäisshyt.

Kultaa! kultaa!

Eteläisen waltameren saarella oli kultawuori.

Hämmästyksissään olivat nuoret miehet. Mikä merkillinen löytö, mikä onnen potkaus! Olihan heillä nyt kultaa kuolinpäivään saakka. Ei tarwinnutkaan lähteä tätä kauwemas kultaa ja rikkautta hakemaan.

„Tämä kultawuori on meidän“, sanoi yksi miehistä, „sillä me olemme sen löytäneet.“ „Niin, meidän se on, yksinomaaisesti meidän“, arweliwat toisetkin. Sitten palasiwat he takaisin haakfirikkoneiden luo ja puhuiwat löydöstänsä ja oli-

wat ylpeät ja pöyhkeät. Mutta muutamat rupešivat heti wäittämään, ett'ei se muka tämmöinen löytö olisi yksinomaisesti löytäjien oma, waan kaikkein ajukkaiden tällä saarella. Toiset taas eivät koko kultawuoresta piitameet juuri mitään, sillä oli pa nyt muuta ajattelemista, arwelivat he, kuin kultaa. Miten elettäisiin tällä saarella, miten päästäisiin pois? Näin ajattelivat etenkin köyhemmät haaksirikkoneiden joukossa, ne jotka olivat tottuneet tuumailemaan enemmän jokapäiväisen leiwän saamista kuin kultien kokoamista.

Wiimein syntyi kultawuoresta kuitenkin riita. Ja sitä lähdettiin oikein miehisjä katsomaan, ja kyllä siitä nyt jo monet tahtoivat ojanja. Mutta päällikkö sääti, kun löytäjät jo uhkašivat tehdä kapinan, että todellakin ainoastaan wuoren löytäjät omaksensa saajivat sen, mutta ei mitään muuta, ei maata eikä metsää saarella, eiwätkä he liioin saiji ampua metsän otuksia eikä poimia puiden hedelmiä, waan heidän piti itsellensä kaikki kullallansa ostaa.

Sen pituinen se siihen asti.

Mutta muutamia wiikkoja kului nyt, ja ruokawarat, jotka oli saatu laiwanranasta pelastetuiksi, wäheniwät wähenemistään, eikä mitään laiwaakaan näkynyt, joka olisi haaksirikkoneet korjannut pois. Päällikkö säästeli erittäinkin leipää, sillä kun tämä loppui, mistä saataisiin uutta? Lihasta ei ollut vielä ainakaan puutetta, sillä oli pa saarella kofolta jäniksiä ja hirwiä ja lintuja myös, sekä metsälintuja että wesiintuja, ja näitä ammuttiin ja syötiin. Ja serpimeksi käytettiin tuota warjia hywää mettä, jota puiden hedelmistä puristamalla saatiin. Se oli yhtä hywää kuin maito ja maistoifin maidolta. Mutta leipää jakeli päällikkö kullekin ainoastaan pienen, pienen palasen päiwäsfä.

Oli jo rakennettu pieniä tupiakin, joissa kävi maata ja joissa sopi talvenkin viettä, kun se tulisi. Waikk'ei etelän talvi mikään ankara olekaan. Ei siellä tule lunta laisinkaan eikä kylmäästäkään tiedetä juuri mitään. Sataa wain wettä wähän enemmän kuin kesällä, ja monet puut ja muut kaswit heittävät hedelmänsä maahan.

Päällikkö oli määrännyt niin, että miesten piti kulkea metsästävässä syötäviä otuksia ja naisten poimiskella puiden hedelmiä ja niistä puristoa maitoa; sillä tavoin naiset nyt täällä lypsivät.

Mutta kultawuorien omistajain piti kaikki itselleen ostaa. Hätkös niiden kuitenkin! kiskoivat wuoresta kultaa wain ja maksoivat jäniksen paistista waikka sata markkaa. Eikä heillä ollut mitään muuta tekemistä kuin kisko kultaa.

No, elivät nyt aikojansa asukkaat saarella, kunnes talvi tuli. Ja elivät he talvenkin. Ja pienissä mökeissä asuivat. Mutta leipäwarat olivat nyt kokonaan loppuneet eikä saatu leipää kullallakaan. Lihaa ja puuhedelmän särwintä oli. Mutta ei siitä maidosta saattanut kinnuta woita eikä juustoakaan tehdä, juotawaksi kelpasi wain. Ja kyllä tämä tällainen ravinto viimein rupeesi käymään hywin yksitoikkoiseksi ihmisille, jotka kaiken aikaansa olivat tottuneet leipäkin saamaan. Warjinkin walittivat nuo nuoret miehet, jotka kultawuoren olivat löytäneet, sillä olivatpa he kaikki warakkaista perheistä lähteneet ja olivat tottuneet hywinkin herkullisiin ruokiin.

„Minä annan kunnollisesta woileivästä“, lausui kerran yksi noista kultapojista, „tuhannen markan arwosta kultaa.“

Mutt'ei ollut woileipää saatavissa.

Kewään puoleen viimein rupejivat warjinkin lapset käymään kowin tuskalliseksi, kun ei koskaan leipäpalasta ollut

suuhun pistää, ja jo heistä muutamat kävivät kipeiköihin, pienet watsat kun vaihtelevampaa ravintoa vaativat.

Silloin eräänä päivänä pikku Toivo lähti kävelemään metsään ja käveli, käveli hyvän matkaa, niin jo viimein tuli-
fin näkyviin tuo awonainen kenttä, johon hän kerran oli jyvänsä kylwänyt. Mutta voi herranen aika, mitä pikku Toivo siinä silmin nähdä sai! Rehoittawa, wiljava laiho siinä oli. Korkeat, keltaiset oljet, joiden latwasta wahwat tähkäpääät ylös ilmaan pistivät. Ja niin sakeassa niitä oli, että tuskin sai sormensa pistetyksi wäliin. Joka siemenestä oli lähtenyt kymmenen wartta ja joka warren päässä oli kymmenen tähtää, mutta joka tähkässä oli tuhat jyvää. Yhdestä kylwetystä jywästä oli siis tullut satakuhatta jyvää. Ja Toivo oli kylwänyt melkein koko puskillisen! Niin oli Toivo tehnyt, ja se oli siunattu puski, se Toivon jywäpuski.

Seisoi nyt siinä Toivo ja katseli tätä kummaa ja tuumasi mitä nyt teki. Ja mitä hän teki, sen näette siitä mitä hän nyt teki.

Toivo etsi wanhan puskinsa tuon kiven alta, johon hän sen ennen oli piiloittanut, taittoi pellostansa yhden olkivarren, riipi siitä tähkäpääät irti, hieroi niitä kämmenisjään ja sai kotwafen kuluttua noin kapallisen jywiä, sillä helposti lähtiwät jywät tähkäpäistä. Laikiinsa hän niitä wain ensiksi karisteli, mutta ammensi sitten puskiin. Ja pian oli tämä täynnänsä jywiä. Eikä tuon yhdenkään warren kantamat jywät vielä olleet lopussa.

No, paistasi nyt Toivo puskin selkäänsä ja teki lähtöä pellostansa pois. Mutta juuri lähtemäisillään ollen huomasi hän jotakin, josta nyt myöskin kerron.

Huomasi, näet, Toivo peltonsa pienellä pientarella pienen kilin, joka siinä laiturumella oli. Eikä aikaakaan, niin huomasi hän toisenkin ja kohta taas toisen ja wieläpä fittenkin toisen. Natsoa tirkisteli wähä kauvemmas, ja pianpa näki

niitä koko joukon. Ja koska Toivo poikaa oli ruvennut hie-
man hiukkaamaan, laski hän taas pussinsa maahan ja lähes-
tyi hiljaa lähimpänä olevaa kiliä. Ja aivan keshy näkyikin
kili olewan. Ei se väistynyt rasluakaan. Toivo kiskaili
nuoresta koiruusta vähäsen tuolta, teki siitä ropeen ja asettui
kilin viereen. Ja uskokaa pois! Toivo sitä lypsämään, niin
todellakin lypsämään. Ja kyllähän se kili oikeastaan aivan
willi kili oli, sillä kenhän sitä autiolla saarella olisi kesyttänyt,
mutta se wain ei ihmistä tietänyt peljätäkään, kun, näet, ei
koskaan ollut ihmistä nähnyt. Ja lience lypsäminen tehnyt
kिलille hyvää, sillä ei se laisinkaan wetänyt vastahankaan. No,
lypsy siis nyt Toivo sen uhkuvat utaret tyhjiksi ja joi, joi
kuin ei olisi koskaan ennen maitoa maistanut. Ja woi kuinka
se oli hyvää!

Ryyliskeen juotuaansa heitti Toivo ropeensa pois, korjasi
jyväpussinsa ja lähti käymään tallustelevaan pelloltaansa pois.
Mutta siinä käwellesjään pisti hänen päähänsä warmaankin
uusja tuumia, sillä tawantakaa seisahtui aina Toivo, katseli
taaksensa ja näkyi hynjilewän. Ja jo hän näppäsi wiisastele-
waisena formillaankin ja wihelteli wawihkaa. Käwi sitten
möffi-kotiin, mutta pussiansa ei kellekkään näyttänyt; kiwen-
koloon kätki sen. Lewättyään yönä yleisessä leiripaikassa sitten
lähti Toivo, kun lähtikin, taas pellollensa. Ja kilat olivat
siellä nytkin. Toivo lypsämään ja juomaan. Mutta nyt
hän muutakin teki. Kaswoi, näet, siinä hywin korkea puu,
jolla oli kaikki oksansa ja lehtensä latwaassa wain. Muuten
oli puun runko ihan paljaana. Mutta nuo lehdet olivat ta-
wattoman suuria. Yritti Toivo sinne ylös latwaan kiipee-
mään. Ja äläppäs ollakkaan, niin jo pääsikin sinne. Repäisi
yhdestä oksasta kynnärän lewyisen ja kynnärän pituisen lehden
ja wiskasi sen maahan. Mutta samassa katseli hän hetken
aikaa ympärilleen ja huomasi pian että tuommoista pelto-

maata, johon hän ensiksi oli jyvänsä kylvänyt, saarella oli olemassa oikein kopsolta. Suuria wainioita wain etäällä näkyi. Ja kiliä oli kauwempänä niin että kihji. Pääji siinä Toiwoolta riemun huudahus hänen huuliltaan ja iloa suihiwat hänen silmänsä. Mutta jopa kapusi hän puusta alas, otti tuon suuren lehden ja walmisteli siitä, miten lienee menetellytkin, pienen leilintapaisen astian, lypsi sen täyteen kilinmaitoa ja lähti tiehensä. Tultuaan sitten mökkileirille kysyi hän, tahtoisiko kukaan ostaa maitoa. Siinäkö ostajia olisi tullut! Mutta Toiwo ei myhnytkään. Pienemmille lapsille antoi wain maitoansa juoda eikä mitään maksua waatinut. Tätäkös kaikki nyt ällistelemään, ihmettelemään. Mistä Mikkoilan mäeltä oli Toiwo maitoa saanut?! Voi kuinka häntä siinä kadehiwatkin monet, ja kowasti häntä kysymyksillä kiusattiin. Mutta lasten äidit olivat niin iloiset, niin iloiset, kun pienokaiset ferran saivat maitoa juoda. Pian oli kuitenkin Toiwon maitoleili tyhjänä, sillä lapsia oli paljon. Kysyttiin nyt Toiwoilta, voisiko hän enemmänkin maitoa hankkia ja mistä hän sitä saisi. Mutta Toiwo ei vielä juuri mitään wastannut; harwapuheinen hän oli eikä enjinkään kerkeä kehumaan. Eikä hänen wastauksistaan wiisaimmiksi tultu. „Kyllä minä maitoa hankin“, sanoi hän kuitenkin, — „ja ehkä pian leipäkin.“ Tätäkös kaikki nyt kummastelemaan. Ja erittäinkin kiusasivat häntä nuo nuoret miehet ja kultawuoren löytäjät, jotka ennen niin kowasti olivat hänen jywäpuskistaansa pillkaa tehneet. Ja jo häntä uhkasivat muutamat ankaralla selkäsaunallakin, jos ei sanoisi mistä tuota maitoa oli saanut. Mutta päällikkö, joka ennenkin oli Toiwoa suojellut, kielsi kowasti kaiket uhkaukset ja uhkasi puolestaan kowalla rangastuksella kaikkia, jotka tekisivät Toiwoille wähintäkään pahaa.

Seuraavana päivänä pyörähti poika taas muiden huomaamatta mökkileiristä pois, käwi metsään ja astuskeli pellos-

lenja päin. Mutta mitäs ollakkaan! Muutamat noista nuorista kultarikkaista miehistä olivat ennakolta piiloutuneet niefään wäijymään Toivoa, kun tämä retkellensä lähtisi. Drittiwätkin nyt häntä piilokkain seuraamaan, ja Sumala tiesi mikä heillä oikeastaan mielessään oli. Ei suinkaan mitään hyvää. Mutta mitenkääs käwi? Seurasivat tosin miehet Toivoa lähes pellolle asti, mutta yht'äkkiä tuli täyttä laukkaa täältä suuri lauma kiliä, jotka aivan arvaamatta käwiwät wäijywiemiesten kimppuun ja — suutelivat heitä. Ja nämä kilut kaikki pukkia olivat. Ja pukin parta hirweän pahalle haissee. Ja tämän saaren pukkien parvat lienevät kaikkein illettävintä hajua tuoksuneet, koska nuo miesparat jalat suorassa ja kauheasti aivastaen, kiroten ja kirkuen, juoksiwat pois. Mutta Toivoa eivät pukit suutelemaan käyneet. Päin wastoin pysyiwät he hänestä loitolla ja jättiwät pojan rauhaan. Mutta maitokilut häntä ikääskuin wanhoina tuttavina lähestyiwät ja asettuivat tarjoamaan hänelle utariansa lypsättäväksi. Eiwätkä ne kilut haisseet ensinkään.

Riipeji nyt Toivo taas tuohon korkeaan puuhun, taittoi sieltä koko joukon noita suuria lehtiä ja teli itselleen niistä maitoleilejä. Lypsi sitten kymmenkuuta leiliä täyteen ja asetti puolet auringon paisteeseen ja toiset puolet siimekseen. Käwi sitten riipimässä itselleen sylillisen tähkäpäitä pellosta ja kavis-teli näitä hetken aikaa, niin oli hällä jo koko joukko jywiä. Näitä nyt poika jauheskelemaan. Ja se käwi sillä tawoin, että Toivo wain niitä hetken aikaa kahden litteän kiven välissä, jotka löysi pellon syrjästä, hieroi. Behmeitä olivat, näet, jyvät, niin että warsin pian hienoiksi jauhoiksi mureniwat. Oli siinä jo aika läjä kumiita lumiwalkeojsia jauhoja. Tapasi Toivo nyt pienesä kalliossa, joka aivan lähellä oli, juurenlaisen kuopan, johon jauhot kaikki lakisiansa kantoi. Mouti sitten tuohiropeella, jonka pian tekaisi, läheijestä pie-

neestä lammikoista wettä ja kaatoi sitä jauhojen sekaan. Toi nyt kepin metjästä ja rupefi sen avulla wedensekaajesta jauholäjästä taikinaa sotkemaan. Ja mitäs ollakkaan! Pian oli taikina walmis ja pian se noufi myös. Ja siitä rupefi nyt Toivo leipomaan leipäkakkuja, eikä siihen suurta taitoa tarvittukaan. Pani sitten Toivo taikinakakut paistumaan auringon paisteeseen kalliolle. Ja etelän helteinen päivä melkein tuossa paikassa ne paistoi. Leipää, todellista leipää oli nyt Toivolla. Eikä se ollut ruisleipää eikä ohraleipää, eikä wehnäleipää, waan aiwan outoa leipää, joka erinomaisen hywänmakuisista oli ja suussa kuin sokuri sulii. Tosin lienevät alkuperäiset jyvät, jotka Toivo oli maahan kylwänyt, tavallista ruisista tai ohraa olleet — en tarkoin tiedä — mutta itäesfään tällä etelän kummallisella saarella olivat ne ihan uudeksi jywälajiksi jalostuneet.

No, oli siis nyt Toivolla leipää. Mutta ei siinä vielä kylliksi. Moutipa poika nuo maitoleikinsä nyt, jotka äsken oli auringon paisteeseen pannut — mutta maito ei lähtenytään leikistä, waan oli tähtymys ne särkeä, jos niistä jotain mieli. Särki siis niistä nyt Toivo yhden — ja katsos! maito olikin woiksi muuttunut. Niin, totta todellakin. Woita se oli, sulaa kilinrapuskaa. Mutta woi kuinka hywää woita! Maisteli sitä Toivo. Erinomattain hywää. Mutta kun suolaamatonta tietysti aiwan oli, tuumasi Toivo nyt mistä suoloja saada. Hätä kuitenkin keinon keksii, ja koska Toivo ennen aikoinaan oli kuullut puhuttavan suolawuorista, rupefi nyt miettimään, että ehkä täälläkin suolawuoria olisi. Ja äläppäs hätäise! Tarkisteli siinä Toivo hetken aikaa ympärilleen, niin jo huomasi aiwan lähellä melkoisen, ihan walkean kivilohkareen. Käwi siihen käikfi Toivo heti ja kaimeli sitä hetken aikaa puukkonsa kärjellä, niin jo saikin kowallisen muruja, ja ne suolaa olivat, olivat kun olivatkin. No, ei nyt enää muuta

tarwittu kuin lewitellä woita leiwille ja piroittaa pikkusen suo-
loja päälle, niin woileipää sai. Teki siis sillä tavoin Toivo,
ja pian wenyi hän weskallaan peltonsa pyörtänöllä maukkaasti
woileipää maiskuttaen ja juoden yhdestä siimekesssä olleesta
leivistä maitoa päälle. Sillä niissä leileisissä ei ollut maito
woifji muuttunut.

Mutta kesken kaikkea — ehkä jo olette tähän satuun
kyllästyneet, hyvät lapset?

No, sopii mun jo kohta lopettaakin se.

Lausun siis nyt wain lyhyesti miten sitten vielä käwi.

Toivo lähti syötyänsä ja tehtyään koko joukon woileipia,
jotka mukanaan otti ynnä yhden maitoleilin kanssa, mökki=
leiwille takaisin. Ja täällä hän nyt pienille lapsille woileipia
jakeli. Ja woi sitä woita! Ja woi sitä leipää! Ja woi
sitä maitoa! Siinäköös iloa oli.

Semmoisen suuren muutoksen oli nyt Toivo saarelais-
ten elämäänsä saanut. Sillä pianpa ilmaisi Toivo kaikille tuon
salaisuutensa jywäpusjinsa siunaufjesta. Miehät, jotka häntä
wäijyneet olivat ja joita pukit olivat suudelleet, eivät keh-
danneet kellekään wirttiä seikkailufjestaan mitään. Ja kun
wiimein kaikki lähtiwät Toiwon peltoa ja kilejä katsomaan,
eiwätpä nuo miehet tulleetkaan. Häpesiwät kai kowasti, taikka
pelkäsiwätkö pitemmältä pukin=muiskuja, en tiedä. Mutta
muut kaikki katsomaan Toiwon ihmeellisen pusjin hedelmiä.
Ja kyllä siellä sitten ihmeteltiin, ja kowasti kummasteltiin
sitä, ett'ei kenkään muu ollut sattunut Toiwon pellolle osaa-
maan. Mutta se kai oli niin Jumalan hallimus, ett'ei tuon
ylenkatsotun pusjin waukuttamia töitä kenkään saisi nähdä,
ennenkun pusjin omistaja sen itse halli, sekä ett'ei liioin ku-
kaan kilejä sattuisi kohtaamaan ennenkun pukit olivat pahojen
kultamiesten huulille ilkeät muiskunsa painaneet. Nyt eiwät
pukit toisia yrittäneekään suutelemaan.

No, huomattiin nyt Toivon pelto saarelaisten ikuiseksi pelastukseksi. Leikattiin siis koko sarka ja paljo jyviä saatiin. Sitten rafensivat saarelaiset jonkinmoisia myllyjäkin, jotta enemmän jyviä kerrassaan jauhetuksi saataisiin, waimot leipoivat ja paistoiwat leipiä, lypsivät kiliä, kirnuivat vielä parempaakin woita kuin Toivo oli auringon paisteesa aikaan saanut, tekivät sittemmin juustojakin ja niin edespäin. Jyviä kylvettiin uudestaan peltoihin, joita paljon olemassa oli, kilejä ruvettiin kasvattamaan oikein konstin mukaan, ja tähdellistä maantalousa oikein toden teolla harjoittamaan ruvettiin. Niin rafentui wähitellen tälle etelämeren saarelle kukoistawa uudisasunto, jonka useimmat asukkaat onnelliset olivat. Mutta nuo ylpeät kultawuoren löytäjät eivät ensi vuosina ainakaan oikein menestyneet, sillä tultiinpa huomaamaan ett'ei heidän kullallansa täällä oikeastaan mitään arwoa ollut. Eihän sitä woinut käyttää mihinkään. Ja kun päällikön kowa kesity oli, ett'eivät miesparat saisi mitään saaren kasvullisuutta eikä metsän riistaakaan ilman ostamatta nauttia, ja kun pian kyllä itse kunkin määräsi pyhämistänsä ruokawaroista minkä hinnan hywänsä, niin ei lopulta kullalla enää saanut mitään, jos kuinka paljo olisi maksanut.

Kulta ei ollut läheskään sen arwoinen kuin multa. Sillä nullassa iti siemen ja se wiljaa kantoi, mutta kulta oli hedelmätöntä ihan.

Wiimein unohtui koko kultawuori pois eikä siitä enää piitannut kenkään. Sitten saivat jo nuo muinoin ylpeät kultamiehetkin samat oikeudet kuin muutkin uudisasukkaat, mutta työtä heidän täytyi tehdä, ja ankaraasti työtä — rangaistukseksi heidän entisestä laiskuudestaan.

Saari etelämeren selällä on nyt suureksi osaksi wiljawana wainiona, ja onnelliset owat sen asukkaat, ja Toivon ylenkatsottu jywäpuski sen onnen sinne saattanut on. Sen pituinen se.

Matti Mäkelästä.

Kerron teille kertomuksen,
Jutun oikein oivan,
Laulan runo-remputuksen,
Jonka soisin soivan.

Se on Matti Mäkelästä,
Jok' oil aika miesi,
Pirttiperän pitäjästä
Kotoisin kentiesi.

Häntä oli opetettu
Kyntömieheks' vainen,
Vaikka onni, vanha kettu,
Tuli toisellinen.

Oli Matti Mäkeläinen
Vahva varreltansa,
Vaikk'ei ollut virkkupäinen
Aina tuumissansa.

Katkismukset, kitkismukset
 Oli harmillista,
 Mutta pellon-ponnistukset
 Niinkuin leikkimistä.

Hevosen hän väsymistä
 Aina alkoi nauraa,
 Päästi varsan valjahista,
 Vetä itse auraa.

Käsin hongat pihunpäiset
 Kankaasta hän kiskoi,
 Kivet kymmenleiviskäiset
 Vainiolta viskoi.

Saattoipa nyt sodan sitten
 Kuningas juur maalle.
 Kaikkein siihen kelpaavitten
 Täytyi sotaha'alle.

Sinne Matti Mäkelänkin
 Piti palvelukseen.
 Vietiin vainioltaan hänkin
 Toiseen toimitukseen.

Napletshoota, nakrahuuta
 Pantiin päähän sen nyt,
 Vedettihin vasten suuta,
 Jos ei oikein mennyt.

Haukkui häntä Hölmöseksi
 Melkein joka miesi.

Mutta Matti keinon keksi,
Jonka juuri tiesi.

Kun nyt, näätsen, Turkkilainen
Tuli aivan luoksi,
Niin jo meidän Matti vainen
Heti hommaan juoksi.

Muista Matti huoli viisi,
Pois vain e'estä lykki.
Yli sotakentän kiisi,
Olkapäällä tykki.

Tuli Turkkilaisten kesken,
Työnsi tykillänsä,
Teki heille monen lesken
Siinä villissänsä.

Turkkilaiset töllistellen
Pötki poikemmaksi,
Matti vainen naureskellen
Kiinni otti kaksi.

Tykkinsä hän siihen heitti,
Lähti omillensa,
Semmoisen kun sopan keitti
Vihollisillensa.

Tuli tuossa tuokiossa
Omain luoksi vainen,
Kummassakin kainalossa
Turski Turkkilainen.

Nytkös kaikki Mattiamme
 Piti kunniassa!
 Pantiin eteen liha-amme
 Heti huilakassa.

Matti poika jos jo vankin
 Oli ollut lyömään,
 Niin hän oli varmahankin
 Yhtä hyvä syömään.

Siinä siis jo nälissänsä
 Lihaan iski hampaan,
 Väänsi vatsaan vissistänsä
 Kokonaisen lampaan.

Tyytyköön vain kissa katti
 Toki moiseen antiin!
 Meidän Matti, meidän Matti
 Päälliköksi pantiin.

Toisissapa tappeluissa
 Meidän Matti nyrkki
 Sitten vielä vimmastuissa
 Turkkilaiset tyrkki.

Poies tuiki tykkänensä
 Voimallansa täältä.
 Matti soti yksinensä
 Toiset katsoi päältä!

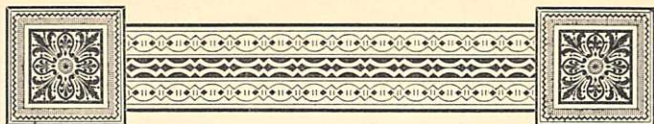
Täytettä hän saikin tästä
 Laakerinsa lehtiin,

Ja jo Matti Mäkelästä
Kuninkaaksi tehtiin.

Ja jos sitten joutessansa
Mieli teki sotiin,
Alamaiset ainiansa
Matti jätti kotiin.

Yksin aina Turkkilaiset
Matti maasta niitti.
Siitä häntä alamaiset
Hartahasti kiitti.

Pienen kiiskisen kertomus.

Suurenlaisen kiven ympärillä järvesä uiskenteli kalaparvi: ahvenia, särkiä, kiiskisiä. Toisia tuli ja toisia meni, ja iloista elämää siinä pidettiin. Tavantakaa tapahtui myöskin että yksi tai toinen kala yht'äkkiä nuolen nopeudella kiisi ylös vedenpinnalle ja näkyi sinne jäävän, ei tullutkaan takaisin pohjemmalle. Ja tämä tapahtui aina juuri kalan syödessä. Mutta pieniä matoja kivenkoloista saattoi, kuten ainakin, pyödyä ilman mitäkään.

Wedesä kiemuroitfi melkein ehtimiseen kaffi erittäin maukasta matoa, ja ne kalat, jotka kerkesiwät näihin tarttua maistamaan, ne tavallisesti käiwät niin iloisiksi, että kiisiwät vedenpinnalle kutemaan, ja sinne jäiwät, minne sitten lienewät iloisensa pyörähtäneet.

„Mutta mihinkähän joutuwat nuo towerit, jotka tässä kiffateshanne kerkeäwät saada suuhunsa jonkun noista punaisista madoista ja sitten uiwat vedenpinnalle?“ arweli eräs wiifastelewa särki.

„Kuka sen tietää? kuka sen tietää?“ sanoi toinen särki, „mutta hywiä ne owat nuo madot; minä maistoin juuri pikkusen päästä, mutta samassa lensi mato ylös.“

Ha! ha! ha!“ nauroivat kaikki, „mitä et wienyt koko matoa?“

„Kas tuossa ovat ne taas!“ janoi eräs pienempi ahwen, „kilpaa kiinni, pojat!“ Ja samassa kiisi hän toisen madon kimppuun ja pienehlainen särki toiseen. Särki haukkasi wain pienen palasen madon päästä, joka riippui alempana, ja samassa lensi mato ylös. „Kas peijakasta, kuinka oli hyvää“, lausui särki.

Mutta ahwen maistoi toisesta madosta wähä enemmän, lensi pikkuisen matkaa ylöspäin ja palasi takaisin, lausuen siten: „Peijakkaan hyvältä moistuwat madot, mutta ne purewat hieman; tuo oli wähhällä alpia leukapieleni ja samassa kuljetti minua wähän matkaa ylöspäin.“

„Mitä loruja siinä lasket?“ lausui suurempi ahwen, „wai woi si pienen mato kalaa kuljettaa ylöspäin?!“

Mutta samassa oli kaksi uutta pienoista matoa taas wedessä kiemuroitsemassa. Ahwen, joka juuri oli puhunut, tarttui heti toiseen matoon, mutta lensi, kun lensikin, samassa ylös ja sille tielle jäi.

„Mitä minä janoin!“ wäitti ensimmäinen ahwen, joka leukapieliään oli repinyt, sinne sitä mennään.“

Sywin wahwa ahwen tarttui nyt toiseen matoon, lensi samassa ylös webenpinnalle, wäanteleikse, käänteleikse siinä hätäantyneenä hetken aikaa ja palasi sitten takaisin täristellen ja oiottaen.

„Woi, woi! mitä peijakkaan matoja nuo! lujia ovat todellakin, mahdottoman wäkewiä, mutta woi minä, ja nyt on mulla watsassani koko mato. Rowin wahwa selkäluu sillä kuitenkin on, ja se waiwaa watsaani hirweästi, töin tuskin sain sen kulkustani läpi, jonka se aiwan pahanpäiwäiseksi repi. Mutta kyllä mä paranen, kyllä mä paranen, kun en wain tuosta kankeasta selkäluuusta saisi watsanwaiwoja nyt

koko elinajakseni." Näin puheli ahven, mutta hänen kertomustaan ei oikein tahdottu uskoa.

Oli hetken aikaa nyt ainoastaan yksi tuommoinen punainen mato wedessä siemuroitsemassa, ja ne, jotka siihen tarttuivat, lensivät ylös eivätkä palanneet takaisin ensinkään.

Mutta pian oli jo taas kaksi matoa yhdellä kertaa wedessä, ja huolimatta vahvan ahvenen varoituksesta, pitivät kalat matoja hyvänään; toiset lensivät, kuten luultiin, iloisina ylös koko mato suussansa, toiset näpistelivät ainoastaan pikkuisen päästä ja lehuivat kowin herkkuisiksi ruokaa.

Nyt tarttui taas vahva ahven toiseen matoon ja lensi ylös, mutta palasi pian takaisin ja sanoi: „Kuulkaa, hyvät towerit, älkää Herran tähden syökö noita matoja; ties mitä ilkeitä itikoita sienewät. Minut wei tuo, johon tartuin, ensiksi weden pinnalle; sitten lensi se wieläkin ylös, ja uskofaa pois! Semmoinen voima sillä oli, että waikka minä sitä suussani pidin, niin nosti se minut weden pinnan yläpuolelle, jossa kuten tiedätte on paha hengittää, ja repi huuleni ja kieleni ihan pahanpäiväiseksi, että tuskin pystyn puhumaan; lopulta halkesi huuleni kahtia ja pääsinpä siten pedosta irti. Toisen puolen sain watsaani ja toinen lensi ylös. Semmoisia ovat nuo madot. Älkää syökö niitä.“

Tätä ahvenen kertomusta ei nyt ensinkään uskottu.

„Sihän on mahdotonta“, wiijasteli eräs pikkuinen kiiski, „että mato, jota pitää suussansa, saattaa kalaa kuljettaa. Sitä ette saa minua tuona päivänä uskomaan.“

Ja jopa tarttuikin kiiski kiinni matoon, ja pieni särki tarttui toiseen.

Mutta mitäs ollakkaan! Molemmat lensivät ylös nuolen nopeudella.

Särkää ei enää tullut takaisin, mutta jonkun ajan perästä kiiskinen palasi, hengitteli minkä kidukset jaksjoivat,

puhdisteli ewiään ja oli melkein puolikuolleena pelosta ja kauhistuksesta.

Hänen ympärilleen kofoutuivat nyt melkein kaikki kalat.

„No, mitenäs kävi?“ sanoi ilkkuen tuo äskeinen ahwen, jonka huuli oli haljennut.

Wähän toimuttuansa kertoi kiiskinen seuraawan matkafertomuksen:

„Kuulkaa, hyvät ystävät! Maailmassa on paljon, josta meillä kaloilla ei ole aavistustakaan. Voi, voi! oikein minua tärisyttää. Niin kauheita nähnyt olen. Kuulkaa! Tuskin olin kerjennyt tarttua kiinni toiseen matoon ja särki toiseen, niin lenjimme ylös molemmat ja tulimme weden pinnalle ja siitähän ylemmälle taas. Uh! Uh! mitä nyt nähdä sain ja mitä tunsin! Sillä weden pinnalla oli jotenkin suuri kuoppa, jonka laidat olivat pinnan yläpuolella, ja kuopassa istui kaksi äärettömän suurta jättiläistä, toinen toisessa ja toinen toisessa päässä. En tiedä mitä kauhean kummituksia lienevät olleet. Mutta mato, joka suustani oli, lenji toisen jättiläisen ewähän eli uimukseen kiinni, ja siinä olin fantasia minäkin. Silmäilin nyt pikapikaa toistakin jättiläistä, ja hänen ewäänsä oli särki tarttunut. Ja se jättiläinen repi madon särjen suusta, niin että weri wuoti wain toweristani, paiskasi hänet sitten kuopan pohjaan ja lausui: 'särki pahainen!' Ja kuopan pohjassa oli pieneessä wesiilätäkössä koko joukko kaloja, puolikuolleena jok'ainoa forkka. Kowin siinä räpistelivät, pyristelivät toweri=parhamme, suut ammoillaan ja ewät woiwimattomina wenyen pitkin kupeita. Siinä sätkytteli nyt särki raukkakin ja sinne hän jäi. Mutta minä olin onnellisempi. Wedettyään madon suustani, joka otti hywin kipeää, lausui minun jättiläiseni, pitäen ewillään minusta kiinni: 'Kiiiskistä en huoli pitää, heitän kun heitänkin sen takaisin järween; mene matkoihiji, kiiskinen kitukala! ei sinussa syötä-

wää.' Ja samassa wiskasi hän minut weteen, ja tässä olen nyt. Mutta kummallista se on, ett'ei tuolla weden pinnan yläpuolella melkein ollenkaan pysty hengittämään, ja jos olisin vähän kau'emmin siellä ollut, niin totta maar' olisinkin tutehtunut. Ja jos pikkuraisen hengitetyksi saapikin, niin ei ensinkään pysty puhumaan. Täällä wedessä pakinoimme me mitä mieli tekee wain, mutta siellä olemme ihan myykinä. Ei sanaakaan, ei niin äänen ritinääkään lähtenyt suustani, waikka kyllä halusin jekä huutaa että puhua. Ja ihan warmaan luulivat nuo jättiläiset minua mykäksi, jota kuitenkaan en ole. — No, semmoinen oli matkani. Ja se on niin totta kuin että tässä olen taas. Enkä ai'o enää noihin matoihin koskea.

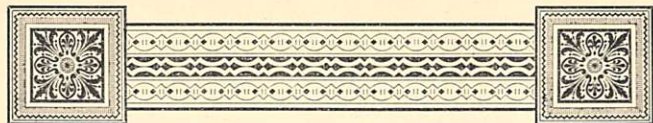
Hyi! mitä jättiläisiä nuo siellä ylhäällä! Rumat olivat, julman rumat, ja suuremmat vielä kuin hylkeet. Ja jos ette usko sanojani, niin olkaa uskottomat. Mutta näemmehän tuossa tuon wedenpäällisen kuopan pohjan, joka käy vähän alas weteen. Ulkopuolelta sen näemme, mutta sen sisusta on hirweiden jättiläisten pesä. Ja kas nyt! Nyt se lähtee liikkeelle! Kuopan pohja liikkuu, eikä matojakaan enää näy. Ollaan toiste waromaiset, hyvät ystävät!"

Näin kertoi pikkuinen kiiški. Ja jo uskoivat viimein monet muuttin kalat, mutta ei läheskään kaikki, ei likimäärinkään.

Päin wastoin enin osa nauvoi ja pilkkasi kiiškisen kerto-
musta hänen matkoistaan jättiläisten kuoppaan.

Ja niitä kaloja, jotka uskoivat, niitä ei koskaan on-
gella saa — sillä wahingoista wiijastuu kalakin.

Miten Olli ja Musti tappoivat karhun.

Olli oli kerjäläinen,
Poika pieni poloinen.
Suomalainen, valkopäinen
Oli Olli oivainen.

Oli hällä koira Musti
Kumppanina matkoillaan,
Joka haukkui vimmatusti,
Jos vain sattui suuttumaan.

Kerran Ollin kiertäessä
Tätä mieron maailmaa,
Sattui hongan siimeksessä
Että Olli uinahtaa.

Silloin tulla toksahuttaa
Karhu kolikko paikallen.
Mustia toi arveluttaa
Peto pöllö pörhöinen.

Kohta karhu innossansa
 Syöksee Ollin ottohon,
 Kohta tarttumaisillansa
 Ollin olkapäihin on.

Mutta jopa meidän Musti
 Mahtavasti morajaa,
 Alkaa viimein vimmatusti
 Hirveätä haukuntaa.

Siitä Olli heräjääpi,
 Karhun huomaa kauhean,
 Kourin, kynsin kiipeääpi
 Heti ylös honkahan.

Karhu hieman hämillänsä
 Hetken tuota tuijottaa,
 Viimein varsin villissänsä
 Puuhun päästä ponnistaa.

Mutta Mustin kiukku karttuu,
 Kun hän huomaa pälkähän,
 Niinkuin tuulessa hän tarttuu
 Hampain karhun häntähän.

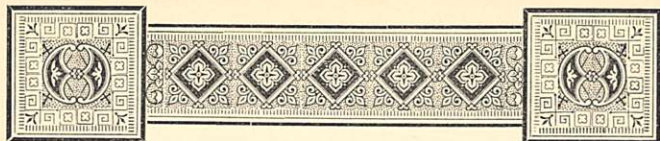
Purren siinä suutuksissa,
 Poikki karhun hännän saa.
 Karhu tuiki tainnoksissa
 Kohta maahan kopsahtaa.

Olli puusta puikahtaapi,
 Näkee karhun nukkuvan,

Puukon pistää porajaapi
Kohta karhun niskahan.

Eihän poika tehnyt pahaa,
Karhun kun hän tappoi, kai?
Sata markkaa tapporahaa
Olli siitä sitten sai.

Mökki-Maijan onnettomuus.

Pienesä mökissä tuolla mäen päällä asuu hyvin vanha ämmä. Kai on hän kohta setavuotias? Hänen hiuksensa ovat aivan lumivalkoiset, waikk'ei hänellä oikeastaan paljon hiuksia olekaan. Hänen silmänsä sitä vastoin ovat syvimustat, syvällä päässä ovat ja kowin terävästi katsowat. Hänen kaswonsa muutenkin näyttävät kowin synkiltä, ja julman ryppyiset ne ovat. Uivan yksinään hän mökissänsä asuu eikä kukaan käy häntä katsomassaakaan. Hän ei rakasta wieraista eikä kukaan häntäkään rakastane, ei ainakaan lapset, sillä lapsia hän ei näy kärsiwäntään. Murisee wihaisesti wain, kun lapsen näkee. Millä hän elää, on waikoa sanaa. Sarrowoin häntä näkee kylässä eikä hän jilloinkaan monta sanaa sano. Wähän leipää ja suoloja ostaa wain ja palaa sen tehtyänsä mökkiinsä takaisin. Mutta mökin ainoan ikkunan alla on hänellä sentään pieni perunamaa, ja sitä hän näkyy hyvin huolellisesti hoitawan. Ja kili on hänellä myös, ja se wenyä niinikään ehtimiseen ikkunan alla. Kesällä tietysti, sillä talwella ei ole kiliä nähtyissä, enemmän kuin perunamaatakaan. Että ämmä on köyhä, kowin köyhä, sen kohta näkee. Eikä hänellä suinkaan mitään iloa tässä maailmassa lienee.

Mitäs jos kerran uskaltaisimme käydä häntä katsomaan? Ei hän kuitenkaan, mikäli tiedetään, kellekään ole mitään pahaa tehnyt. Hän on vain köyhä ja onneton. Käykäämme rohkeasti sisään pyytämään vähän wettä juodaksemme. Astumme siis matalasta owesta mökkiin, josta ei ole juuri mitään sanomista, sillä siellä ei juuri mitään olekaan. Pari wiheliäistä rahia, pitkänsoikea rappentunut pöytä, olkiwuode ja kurja takka. Siinä kaikki. Mökki-Maija parkaa!

Astuessamme sisään istuu ämmä penkillä ja nukkuu. Ja hänen sylissään on ijollainen pussi, täynnään jotakin, luultavasti leipäpaloja, joita kai pureksellen ämmä parka on uinastanut. Rowasti surkuttelemme Mökki-Maija raukkaa. Ei ole hänellä mitään tään maailman hywyhttä, ei kenkään hänestä huoli eikä häntä rakasta, ei edes kissaakaan hällä ole, jota hywitellä saisi. Paha on elää näliissään, mutta vielä pahempi kai ilman kaikkea rakkautta maailmassa. Jos olet köyhä, niin voit ainakin rakastaa. Sitten et enää ole niin onneton.

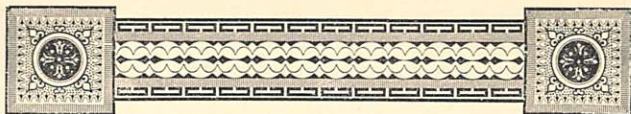
Mutta ämmä näkyy nukkuwan hywin fikkeästi.

So pääsee hänen pussinsa sylistä lattialle.

Mutta mikä ihmeellinen näky! Pussista pyörii samassa pieniä kirkkaita, kauriita, keltaisia kieikkoja. Kulta! sulaa kulta Mökki-Maijan pussissa on.

Mutta sepä juuri Mökki-Maijan onnettomuus on. Ymmärrättekö sen asian, lapset? Jos ette ymmärrä, niin isänne tai äitinne tai kuka wanhempi ihminen tahansa woinewat sen teille selittää. Mutta että Mökki-Maijan onnettomuus tuo kulta oli, sen teille takaan.

Lemmen suukko ja Kalman suukko.

Hyppelössä heilui hieno Helmi,
Ruusut punoittavat poskillaan,
Kuni leikkiväinen länsituuli,
Kuni kesäpäivän perhonen.

Tuli silloin leimahtaen Lempi,
Keijuin heiluvien suukon toi.
Hymyilivät silloin Helmin huulet,
Purpurpunaisiksi lentäen.

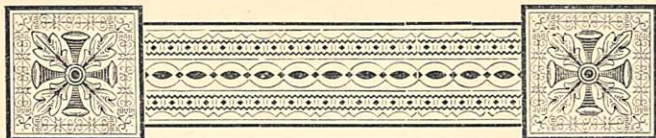
Tuli isän luoksi lempiväisen,
Sitoi suortuvilleen seppelin.
Tervehtivät telmiväiset siskot
Kodin kultaisen on karkeloon.

Valkovuotehella viivi Helmi,
Liljat lumivalkeet poskillaan;
Oil kuin loppuvainen länsituuli,
Kuni kuolevainen perhonen.

Tuli silloin kalvehinen Kalma,
Henkein hiljaisien sukon toi.
Hymyilivät silloin Helmin huulet,
Lumivalkoisiksi lentäen.

Tuli isän luoksi lempivimmän,
Sitoi suortuvilleen seppelin.
Tervehtivät toivon enkelparvet
Kodin kultaisimman karkeloon.

Ei kaikki kultaa, joka kiiltää, eikä hopeaa, joka hohtaa.

Dli kerran kaksi veljestä, toinen viisas, toinen tyhmä, kuten ainakin arveltiin. Viisasta sanottiin kylän kesken Wekkuliksi, tyhmää Tuhkimoksi. Mutta tämä juttu on osoittava kumpiko heistä oikeastaan viisaampi oli. Lähtivät, näet, veljekset eräänä päivänä metsään puun hakkuun. Ja siellä he tapasivat pienen mökin, johon kohta kävivät sisään, Wekkuli edellä. Tuskin päästyhänsä ovesta läpi, tämä heti huusi: „täällä on kaikki kultaa!“ Ja niin tottamaar näkyikin olevan. Kiuvas oli kultaa, pöydät, rahat, tuolit, kaikki oli kultaa. Ja Wekkuli huusi innoisensa: „Kaikki nämä kalut ovat minun, kun ovatkin. Sinä Tuhkimo et saa niin mitään.“ „Jospa toki saisin ikkunatkaan wain!“ arveli Tuhkimo. „No, hei, pidä ikkunat sitten!“ sanoi Wekkuli. Tuhkimo irroitti siis ikkunat seinästä itselleen, ja ne todellakin hienoa, läpinäkyvää kultalevyä olivat. Mutta mitäs ollaakaan! Ikkunat kun irti seinästä oli, huomasi Wekkuli pettyneeksi joutuneen, sillä puustahan kaikki sisästä olikin wain, pelkkää puuta, paitsi kiuvas, joka oli kiwestä, kuten ainakin. Duo kultalevyistä tehdyt ikkunat wain olivat koko sisustan kullasta kiiltä-

mään panneet. Mutta Tuhkimo piti ikkunat hyvänänsä, myi ne kaupunkiin kultasepälle ja sai rahaa koko elinajakseen. Wefkuli jäi mökkiin istumaan tölliästelemään ja istuu siinä vielä tänäkin päivänä, ihmetellen tuota kummaa, kun kulta niin yht'äkkiä muukji muuttua saattaa. Sen pituinen se.

Mieron tie.

Oi kurjaa kerjäläistä,
Ku tuossa hoipertaa!
Hän vaivoista jo näistä
Tään maailman halajaa.

Hän on jo vanha, heikko,
Hän hautaan horjahtaa;
Kun Tuoni, ainoo veikko,
Vain siellä valmiiks' saa.

Ei aina yhtä kurja
Hän ollut kuitenkaan,
Vaikk' onni nuiva, nurja
Sai hänen riutumaan.

Häll' ennen koti kulta
Oli niinkuin sullakin.
Ja silmät säihki tulta,
Kun kisass' oltihin.

Hänt' äiti kerran kantoi
 Niin hellä helmassaan,
 Ja isä neuvoj' antoi,
 Kun piti polvellaan.

Nyt mieron tietä kulkee
 Hän mielin raskahin,
 Ja moni hältä sulkee
 Jo kurjalt' ovens'kin.

Ei ilokyynele-tilkkaa
 Hän saata vuodattaa.
 Ja moni häntä pilkkaa
 Ja koiraks' soimoaa.

Mutt' älkää, lapset, älkää
 Niin tehkö hälle vaan,
 Hän ompii nähnyt nälkää,
 Käy kohta kuolemaan.

Ei tiedä, armaat lapset,
 Miss' kerran kuljetaan:
 Kun meill' on harmaat hapsset,
 Ehk' mieron tiellä vaan.

Matkustus kuuhuu.

Ensimmäinen luku.

No, nyt ferron teille niin kummallisen sadun, ett'ette semmoista ole koskaan kuulleet ettekä kuulemaan tule.

Mutta kuulkaa nyt wain hywin tarkasti, ett'ei mitään meniji hukkaan. Kyllä kaikki on totta.

Wiisikolmatta vuotta takaperin siis eli vuonna 1862 syksyllä oli Roffolan koulussa suurin osa oppilaita tullut tuhkarokkoon, niin että lopulta ainoastaan noin kymmentuuta oli terveenä. Tämän tähden olikin pakko sulkea koko koulu vähäksi aikaa. Saatiin siis kahden wiikon lupa *). Terweiksi jääneiden joukossa olivat oppilaat Quibus, Cibus ja Crispinus. Näillä leikkinimillä heitä poikain kesken nimitettiin, ja niin heitä tässä nyt minäkin nimitän, huolimatta heidän oikeista nimistään. Nämä kolme olivat forterikumppanukset, asuiwat wanhan mummon luona erään apteekarin talossa. Quibus oli heistä wanhin ja oli jo kolmannella luokalla, Cibus oli toisella luokalla, ja nuorin eli Crispinus ensimmäisellä luokalla.

*) Historiallinen tosi-asia.

No, oli nyt näillä kolmella warsin hyvä olla, kun laisko-
tella saivat vain ja huvitukseensa hoitaa. Mutta jo kolman-
tena päivänä lupa-ajan alusta sairastui Crispinus ja pian
piti, kun pitikin, poika paron käydä makulle. Sinä iltana
istuiwat Quibus ja Cibus hänen sänkyssä wieresssä ja kokiwat hu-
witella häntä lufemalla satuja ja muita kertomuksia. Apteekista
tuotiin pojalle lääkkeitä, ja apteekarin oppipoika Zoosseppi niitä
toi. Zoosseppi oli heidän hyvä ystävänsä, waikka oli wan-
hempi kuin kukaan heistä. Usein oli hällä tapana käydä il-
loin poikia tervehtimässä, ja silloin oli hällä aina koko joukko
juttuja juteltavana. Ja hän oli kortterikumppanustemme mie-
lestä niin erinomattain wiisas, sillä hän oli lufenut aineita,
josta he eiwät tietäneet niin mitään, nimittäin kemiaa ja fyysiik-
kaa. Ja latinaakin hän osasi.

No, toisena päivänä illalla Crispinuksen sairastumisesta
tuli Zoosseppi taas kolmen kumppanuksemme luo, tuoden muas-
saan lääkkeitä Crispinukselle. Tämän oli tosin waikkea saada
niitä alas, pahalta maistoiwat kowin pojan mielestä, mutta
hetkisen irwitettyänsä onnistui hän kuitenkkin. Ja nyt istui
Zoosseppi poikia huvittamaan. Erittäinkin jutteli hän kaikel-
lajisia kertomuksia ilmapallo-matkoista ja selitti pojille koko il-
massa-matkustamisen konstin. En tiedä sentään paljoko pojat
fiitä ymmärjivät. Mutta kyllä kai se Zoosepin wiislaus suuri
oli. Dikein häntä kumppanuksemme ihmettelivät. Ja innos-
sansa puhui siinä fitten Zoosseppi elehtelewin silmin melkeittäin
seuraawaan tapaan: — Kuulkaa, pojat! Nykyajan tiede ja
wiislaus on käynyt niin äärettömän pitkälle, erittäinkin kemian
ja fyysiikan alalla, keksinnöt owat tehneet niin ihmetyttäviä
askeleita eespäin, ett'ei melkein mikään enää ole ihmisen ne-
rolle mahdotonta. Ilmapalloissa kuljetaan jo ulkomailla pit-
kät matkat maailman avaruudessa; lentokone keksittiin Kiinassa
jo neljätuhatta vuotta takaperin, waikk'eiwät nämä tyhmät

Euroopalaiset ole sitä vielä oppineet käyttämään; wiisauden kiveä, lapis sapientiae, on myöskin Kiinassa käytetty jo monta tuhatta vuotta; sillä saattaa, näettekö, elää syömättä; näkömättömyyden kiveä, lapis infernalis, pitävät Intialaiset suusanassa jodassa ja voittawat aina; sanalla sanoen: tuskin mitään salaisuutta on enää olemassa luonnoissa. Kemia on keksinyt aineiden sekoituksia, joista saadaan niin hienoa kaasua, että se painaa kaksii miljoonaa kertaa vähemmän kuin ilma, jota hengitämme, ja kun sitä pannaan ilmapalloon, niin saattaa tällä matkustaa maailman avaruudessa sukkelammasi kuin salama ja lentää mihin mieli tekee. Ja uskoisitteko, pojat? minä tunnen tämmöisen sekoituksen, ja jos tahdotte, niin woin teidät wiedä waikka kuuhun. —

Näin puhui Jooseppi, ja Duibus ja Cibus häntä tosin kuuntelivat erinomaisella mielihyvällä, mutta nauroivat myöskin oikein sydämensä pohjasta. Urvelivat kai Joosepin panevan omiansa. Mutta Crispinus, joka jo oli heikonlainen, ei nauranut ollenkaan, kuunteli wain hartaasti Joosepin kertomuksia ja puheita. Ja Crispinukselta olenkin saanut kuulla koko tämän kertomuksen. Ja ihka todeksi hän sitä wäitti. Enkä usko että Crispinus, jonka warsin hyvin tunnen, olisi laskenut walheita minulle, joka wieläkin olen hänen hartahin ystäwänsä; — muille hän ehkä joskus on wähän pannut omiansa, mutt'ei mulle. — Seuraan tästäälähin siis, niin tarkasti kuin muistan, Crispinuksen kertomusta.

No, kuuntelivat pojat siinä nyt Joosepin puhetta hywinfin myöhään, mutta lopuksi lausui oppinut apteekarin-kokelas: — Ei, hyvät pojat, nyt saatte mennä lewolle, ja olkaa te, Duibus ja Cibus, hiljaa nyt ja antakaa Crispinuksen nukkua rauhassa. Hywästi, Crispinus! huomenna tuon sinulle uusia rohtoja, jotta pian paranet, ja Duibusen ja Cibusen wien minä keksimälläni ilmapallossa kuuhun. Hywästi! — Ja niin

hän meni. Ja Quibus ja Cibus lähtivät, yhä vielä nauraen Joosepin juttuja, mummon kamariin illallijelle, mutta Crispinus pian nukkui, maistamattakaan ruokaa.

Toinen luku.

Seuraavana päivänä tuli Jooseppi jo aamufella poikien luo, tuoden muassaan Crispinukselle uusia rohtoja. Jooseppikin oli saanut luvan apteekista koko päiväksi, sanoi hän, olla kseen Crispinuksen luona huvittamassa tätä. Ja Crispinukselle annettiin nyt rohtoja, mutta kowin ne lienevät pahalta maistuneet, koska poika parva melkein oli läkähtyä, saatuaan ne kurkustaän läpi.

— No, lähdetäänkö nyt kuuhun? — kysyi hetken perästä Cibus nauraen Joosepilta, heidän istuessaan siinä tuoleilla Crispinuksen sängyn vieressä. Quibus puolestaan puhdisteli luistimiansa, sillä olipa tän'yönä tullut kaupungin lahdelta ensimmäinen jää.

Mutta Jooseppi sanoi: — Lähdetään wain, lähdetään. Ja jos tahdotte tietää millä tavoin minä sinne ai'on teidät wiedä, niin kuulkaa nyt. Ymmärtääksenne kuitenkin selityksiäni täytyisi teidän osata fyysiikkaa ja kemiaa, joita minä apteekissa opiskelen, mutta kun niitä ette osaa, niin on wähän vaikea selittää teille asiaa. Urvaatte ehkä kuitenkin, että fyysiikka ja kemiasa käytetään paljon algebraa ja muuta matemaatiikkaa, ja algebran avulla voidaan laskea kuinka monta fyysikaalista ja kemiallista luonnon voimaa tarvitsemme, jaadaksemme kokoon tuommoisen kummallisen kaasun, josta jo eilen puhuin. Muiden matemaatillisten tieteiden avulla, joita ette tunne nimekkään, lasketaan taas mitkä luonnonvoimat tässä voivat tulla fyysymykseen.

Näin puhui Jooseppi ja oli hyvin innoissaan tai oli ainakin olewinansa. Ja nyt otti hän taskustaon kaksi paperipalaa ja kysyi Quibuselta:

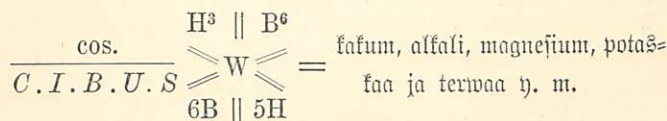
— Kuules, Quibus, etjän sinä vielä ole lutenut algebraa?

— En ensinkään, neljännellä luokallahan sitä vasta aloitetaan — vastasi Quibus, hieroen tuhkaan pistämällänsä willalapulla luistimiaan.

— No hyvä — alkoi Jooseppi taas — jitten ei Quibuskaan tiedä algebrasta mitään ja Crispinus tietyksi vielä vähemmin. Katsokaas nyt tätä lappua, tässä on algebraa, ja sinä olen minä laskenut kuinka monta luonnonvoimaa me tarvitsemme. Katsos, Crispinus!, — ja Jooseppi ojensi Crispinukselle paperipalan, jossa oli seuraava oppinut lasku: (Crispinuksen papereista olen sen jitemmin saanut ja tähän kopioinnut.)

$$\int \frac{a^2 + 2ab + b^2}{z - x\sqrt{x+y} - \cos \cdot x\sqrt{a+\beta^3}} + \frac{\log.}{x-a} + \frac{q \times u \times i \times b \times u \times s^2}{\sqrt{c+r+i+s+p+i+n+u+s^3}} + \frac{\cos.}{e} + \frac{\log.^2}{s} - \sqrt{\sqrt{\approx 0 + 0 - \text{VLIII} + \omega}} = 99$$

— Ja tässä on toinen laskuuni, josta olen saanut tietää mitä luonnonvoimia tarvitsemme — jatkoi Jooseppi, ojentaen Crispinukselle toisenkin paperipalan, josta myös jitemmin olen kopioinnut tämän kaavion:

Woi, woi, kuinka se Jooseppi sentään oli oppinut. Näistä lastuista eivät tietysti fortteerikumppanukset hymmärtäneet tuon enempää, enkä niitä minäkään hymärrä, en vielä tänä päivänäkään. Mutta Jooseppi ne selitti.

— Ensimmäisestä lastusta — lausui hän — käy selväksi, että puheenalaisen kaasun valmistamiseen tarvitaan yhdeksänkymmentäyhdeksän luonnonvoimaa, ja toisesta selvenee mitkä nämä voimat ovat. Tarvitaan, näetten, siihen kaasuun nyt yhdeksänkymmentäyhdeksän ainetta, pääasiallisesti kaliumia, alkalia, jodkaliumia, magnesiumia, happia, tufohappoa, tufokaasua, wetyä, potaska ja terwaa. Toisia en huoli luetellaakaan, koska ette ainakaan tuntisi niiden nimiä, joita tiedetään ainoastaan apteekissa. Mutta olkaa huoleti, minä nämä kaikki hankin, ja sitte todellakin saatte matkustaa kanssani kuuhun.

— No, mutta mistä saadaan sitten itse ilmapallo, johon ai'ot tuon kaasun panna? — kysyi nauraen Cibus.

— Sen minä laitan jäästä. Mennään, näetten, tuonne lahdelta wain, joka nyt on jäätyneenä — ja jää ei ole muuta kuin hyytynyttä wettä, aqua fluiatilis, — hakkaan kirweellä siitä irti wiiden sylen levyisen ja wiiden sylen pituisen lohka-reen ja woitelen sitä hetken aikaa eräällä pehmittävällä nesteellä, jonka nimi on apteekissa aqua vitæ, niin muodostuu jäälohkare warjin pian aiwan pallonkaltaiseksi onteloksi pulloksi, ja siihen minä kaasuni panen.

Duibus ja Cibus nauroivat kowasti. Mutta Crispinus kuulteli niin tarkasti, kuin hänen heikot woimansa sallivat, Joosepin selityksiä. Nyt tahtoi hänelle Jooseppi antaa rohtoja taas, mutta kowin pani Crispinus vastaan ja pyysi wain että Jooseppi kertoisi enemmän kummallisesta ilmapallostaan. Ja mielellään olisi hänkin tahtonut olla osallisena tuossa kummallisessa ilmapalloretkessä, jonka wiisäs Jooseppi Duibukselle ja Cibukselle lupasi.

— No, no, Crispinus — sanoi Jooseppi — ethän sinä saata tulla mukaamme, kun olet kipeänä, mutta jos nyt kerrassaan nielaset lusikallisen rohtoja, niin olet kai pian terweenä, ehkä iltapäivällä jo, ja saat kun saatkin tulla mukaamme. Saas tästä nyt!

Crispinus oli hyvin heikko jo, mutta Joosepin lupaus elähytti häntä niin, että kerrassaankin nielasi koko lusikallisen rohtoja, waikka kowin poika parka irvisteli.

— Kas se oli oikein, Crispinus, — sanoi Jooseppi —, nyt pian paranet, ja sitten lähdetään retkellemme: Luupaamme odottaa sinua. Muku nyt hetken aikaa, niin lähdemme Quibus, Cibus ja minä lahdelle hakkaamaan suurta jäälohkaretta ilmapallossi.

Ja näin haastaen lähti Jooseppi ulos, ja Quibus ja Cibus häntä seurasiwat luistimet kädesfä.

Kolmas luku.

Mutta nyt wasta satu oikeastaan alkaakin. Nyt kummia tulee.

Säi siis Crispinus siihen yksikseen nukkumaan ja pian hän nukkuihin. Hetkisen kuluttua tuli wanha mummo sisään ja katseli nukkuvaa poikaa ja pudisteli päätänsä. Urweli kai että poika oli hywiinkin kipeä. Mutta mummo erehtyi. Pari tuntia nukuttuansa heräsi Crispinus — niin hän mulle on kertonut — ja oli ihan terweenä. Joosepin tuomilla rohdoilla oli ollut hyvä vaikutus.

Ja nyt Jooseppi, Quibus ja Cibus palasiwat luistinjäältä, ja Jooseppi kertoi, että hänen ilmapallonsa jo oli walmis. Tätä kyllä Crispinus ensimmäältä wähän ihmetteli, mutta noustuaan wuoteeltaan katseli hän ulos pihalle, ja siellä jo

totta maar' olisin hyvin kummallinen pallo, melkein fananmunan muotoinen. Mutta se oli suuri, niin suuri, että sen sisään warsin hyvin sopivat seisomaan kaikki neljä poikaa, Jooseppikin, vaikka oli jo melkein aika mies. Pallo oli, kuten Jooseppi väitti, yhden sylan ja viidentoista millimeeterin korkuinen ja $\frac{2}{3}$ sylan kahdeksan millimeeterin levyinen. Ja se oli jäästä, kirkaasta jäästä tehty ja ihan läpinäkyvä, aivan siis suuren lasimunan kaltainen. Varmaan sitä muut, jotka eivät asia tunteneet, lauski luulivatkin.

— Tuossa on nyt keksimäni ilmapallo, jonka olen laatinut pehmittämällä suurta jäälewyä tuolla mainiolla aqua vitæ nesteellä. Nyt käväsen apteekissa noutamassa nuo 99 luonnouvoimaa, jotka mulla jo on valmiina suuren matkafirštuni siinä. No, saattepa kohta nähdä; en huoli teille kaikkea selittää, koska ette kuitenkaan hyvämielisimpiä tieteitä ymmärrä. Pukkaa päällemme, pojat, nyt wain, ja pistäkää woileipia taskuihinne, niin kohta olemme valmiit lähtemään. Ja sinä Crispinus, pue hyvin huolellisesti, ett'et wilustu matkalla, kun waista olet taudista parannut.

Näin puhuen pyörähti Jooseppi ulos, ja Quibus, Cibus ja Crispinus pukivat päällensä lämpimimmät waatteet, mitä heillä oli. Crispinus oli äskettäin saanut pienet lammashahkaiset turkit, ja nekös nyt sopivat warsin hyvin; karvalakkiaan hän ei myöskään unohtanut. Quibusella oli jo oma haulipyssy, ja sen hän päätti ottaa mukaan; mutta kun Cibus sen kuuli, juoksi hän ulos ja valasi parin minuutin perästä takaisin myöskin warustettuna pyssyllä, misjä lienee käynyt lainaamassa. Crispinuksella oli oma kaaripyssy, ja siihen hän puolestaan tytyi; nuolia hällä myöskin oli vielä tallella kestästä asti. Käiwät sitten pojat mummolta pyytämään woileipia, joita mummo antoikin koko joukon, ja niin he oli-

wat walmiit lähtemään kummallijelle retkellensä. Mummolle sanoivat hartaat jäähyväiset ja lupasivat pian tulla takaisin.

— Eihän sinä kauvan viivyy kuussa käydä, kun salaman nopeudella kulkemaan tulemme — arveli Crispinus ja lohdutteli mummo parkaa, joka sanoi kowin ikävöiwänsä poikia, jos kauvan olisivat poisja.

Mutta nyt palasi jo Zoosseppi apteekista, kantaen suurenlaisia firstua, ja sitä awaamalla hän nyt sanoi saawansa tuota kummallista kaasua, jota tarvitsisi saadakfensa ilmapalloaan nousemaan. Pyssy oli Zoosepilla niin ikään, ja sitä hän piti selässään kuin metsästäjä ainakin. Ja nyt otti Zoosseppi puukfonsa, joka hällä aina riippui wyössä, ja leikkasi sillä jääpullon seinästä kynnärän lewyisen ja kynnärän pituisen lewyn, ja siten oli owi walmiss. Sitten nouti hän puuliiteristä kahdeksan laudan-päätä, kiinnitti ne luultawasti jonkun salaisen liiman avulla hywin taitawasti pullon sisäpuoliseen seinään istuimiksi matkustajille, niin että laudanpäät yhdesjä muodostiwat ympäri koko pallon kulkewan penkin. Sitten nosti hän kaajufirstunsa wyöskin pallon sisään ja asetti sen keskelle pohjaa. Ja nyt käski hän fortterikumppanustenkin astua palloon. Miin tekivätkin nämä ja istuivat heti penkille. Ja kummallista oli, ett'ei Quibus eikä Cibus enää ollenkaan nauranut Zoosepin hankkeita tänään, waikka eilen niin kowasti olivat nauraneet hänen juttujansa. Näin wastoin hekin näkyiwät ymmärtävän, että tässä nyt oli täysi todenteko käsisjä.

No, olivat jo kaikki neljä poikaa tämän omituisen ilmapallon sisäissä. Ja nyt sowitzi Zoosseppi lewyn, jonka äsken oli seinästä leikannut, jälleen kiinni tähän, — ties mitä liimaa taas lienee käyttänyt, ehkä aqva vitæ-nestettänsä. Ja sinä istuivat nyt pojat umpinaisessa pallossa aivan kuin neljä kananpoikaa yhdesjä munassa. Kowin uteliaina odotti-

wat Duibus, Cibus ja Crispinus lähtöä ja pelkäsiwät wain että, ennenkun ferjettäisiin matkalle, rehtori saattaiji tulla ja kieltää koko retken. Warjinkin oli Crispinus kowin innohsansa, ja oikein hänen silmänjä kiilsiwät uteliaisuudesta, kun Zoosseppi wiimein otti firstun=awaimen taskustansa ja pisti sen awaimen reikään, sanoessaan: — Nyt, nyt kohta lennämme ylös ilmaan.

Neljäs luku.

Mutta vielä wartoi Zoosseppi muutaman minuutin, ennenkun firstunsa awaji. — Katsokaa nyt ympärillenne, hywät pojat, — lausui hän —, ennenkun tämän matoisen maapallon päältä eroamme, ja lähtiesjämme lentoon heilutta=kaa lakianne ilmasja ja huutakaa: hurraa! kolme kertaa oikein lujasti.

Ja mitäs ollakaan! So wäänji Zoosseppi awainta rei'ässä, firstun kanji lenji auki, ja — Duibus, Cibus, Crispinus ja Zoosseppi oliwat jo hywän matkaa ilmojen awaruudessa, usko=kaa pois!

— Hurraa! Hurraa! Hurraa! — huusiwat he täyttä kurkkua ja heiluttiwat lakkejanja. Ja pysyht oli heillä kaikilla nyt kainalossa, että lähtö näyttäisi komeammalta.

No, semmoista woimakasta kaasua siinä Zoosopin firstusja oli, ja kyllä se lience ollut äärettömän paljon keweämpää kuin ilma, jota hengitämme, koska niin julmaa kyytiä poikia ylöspäin kuljetti. Eikä se haijsut pahaltakaan, niinkuin tawallisesti kaikki muut kaasut; terwan haju ehkä hieman pisti nenään wain, on Crispinus mulle kertanut.

Mutta tarkastakaamme nyt hieman kumppanujiamme tuossa heidän purjehtiessaan pois tämän maan päältä. He owat tulleet jo kauwas, kauwas ylös ilmaan, ja Koffolan

kaupunkia tuskin enää näkyykään, vähän osapuita vain. Siih, kuinka sitä mennään! Siinä istuvat pojat jäisessä pallossa ja katselewat ympärilleen ja ylöspäin ja alaspäin. Ja niin mukawa on pallosta katsoa, kun kaikkialle näkee ilman estettä. Tuntuu pojille melkein siltä kuin ihan wapaassa ilmassa liitellivät wain, itse pallo kun, näet, pelkkää läpinäkywää ja siis melkein näkymätöntä jätää on. Ja warmaan pojat maasta-katsojallekin näkywät ihan wapaina ilmassa ylöspäin kulkewan, kun itse palloa ei woi erottaakaan.

— Kyllä tämä on hywin tawatonta matkustamista, oikein minua kamoittaa, — janoi hetken perästä Eibus.

— Ja wieläkin enemmän tulee sinua kamoittamaan, — wastasi Jooseppi — äläppäs hätäile noin.

Mutta yht'äkkiä nousewat pojat kaikki seisomaan. Hywin korkealla kun näet oltiin jo, ja kaupungista kun enää näkyi ainoastaan vähän huoneiden kattoja ja takantorvia ja kirkon-tornia haamoittawan, silloin ilmestyi keskelle ilmakehää hywin merkkillinen otus. Ja sitä nyt pojat katselemaan nousewat. Huuh! Tuossa tulee se suhisten ja winkien kuin tuuli. Ihan tulipunainen on se ja säkeniä siitä lähtee, niin että silmät häikäistä on. Muodoltaan on se melkein kuin kylpywasta tai luuta; pitkä hajanainen tulipyrstö, jonka nuppuna loistawa tähti on.

— Se on pyrstötähti — selittää Jooseppi — ja erään semmoisen olette ennenkin nähneet, kolme vuotta takaperin jo.

Niin olikin asian laita. Kaikki kolme muistiwat warsin hywin sitä suurta kaunista pyrstötähteä, joka oli näkywisjä vuonna 1859. Olkohan tämä nyt, joka poikien ilmapalloa lähenei, jama tähti? Sitä ei woinut Jooseppi selittää enkä minäkään sitä tiedä. — Mutta nyt tulee säkenöitsewä taiwaan-kappale yhä lähemmäs. Ja suurenemistään se suurenee ja yhä kirkaampana loistaa. Suhina, joka sen kowasta wauh-

distä lähtee, on jo niin hirvittävä, että korwat siitä haljeta owat. Tuskin kuulee enää toinen mitä toinen puhuu.

— Herra hallitkoon! — huudahtaa siinä Cibus. —
Se tulee meidän päällemme!

Sa totta maar' näyttikin siltä. Palawa tähti kiiti kauhealla wauhdilla suoraan poikien palloa kohden, ja jo nähti se olewan ainoastaan parin wirstan päässä pojista. Tulisia säkeniä lennätti se joukottain edellensä, ja pian on ilmapallo ikääskuin sakeassa tulituisuksessa. Poikien tila rupeaa käymään arveluttawakki.

— Taiwas meitä warjeltkoon! — huudahtaa Duibus;
— jos joudumme ihan tuon kamalan tähden pyrstöön, niin sulaa jääpallomme wedeksi, ja me putoamme alas maan päälle kuin kivet.

— Woi! Woi! Woi! Jooseppi, Jooseppi, mihin olet meidät wienyt?! — huusiwat Cibus ja Crispinus yhdestä suusta.

Mutta Jooseppi istui istuimellansa tyyhenä kun puntari, huolimatta mistään. Katsoa ihmetteli wain heikuvaa pyrstötähteä ja tuon tuostakin kaasuarkkiansa tarkasteli, wetään suutansa muiluun.

Mutta yhä lähemmälle palloa etenee palawa tähti ja yhä sakeammaksi käy tulituisku, joka siitä lähtee.

— Jooseppi! Jooseppi! — huutawat nyt sekä Cibus, Crispinus että Duibuskin minkä kirkustaankin saawat — auta meitä, auta meitä, Herran tähden!

Mutta jo on räiske ja ritinä ja suhina ja pauhina tuosta tuimasta taiwaankappaleesta niin kowaa, ett'ei ollenkaan enää woi erottaa toisen sanoja. — Sa nyt, nyt! Nyt ollaan pyrstötähdessä kiinni. Walo, joka siitä lähtee, on niin terävää, että silmät soentaa, jos ei ummista niitä.

Viides luku.

Kortterikumppanukset siis unnistivat filmänsä ja pistivät formensa korviin. Ei tuota juljennut katsella eikä kuulla. Mutta vähän ajan perästä rupee jo ryste ja pauhina hiljennään, ja jo awaavat pojat filmänsä. On kuljettu ihan tuon tulisen taiwaankappaleen pyörstön läpi, ja tuolla se jo lentää hyvän matkaa pallosta pois päin.

Waara on ohitse. Pojat katselevat hämmästyksissään milloin omaa ilmapalloansa, milloin poistuvaa pyrstötähteä, ja hyvä huojennuksen huokaus pääsee heidän rinnostaan. Jo woi kuulla toisen puhettakin, ja siinäkö nyt pakinoidaan ohitsemenneestä waarasta!

— Herranen aika! — huudahtaa Cibus, — kaitisja näisj' ollaan!

— Sanoi pässi kum päättä leifattiin, — lisää Jooseppi.

— Eikä olekkaan jääpallomme sulanut, waikka selvän tulen halki käwi.

— Hem! poikajeni — wiifastelee Jooseppi, — ei minun palloni niin vähillä sula.

— Mutta julaahan jää tulesja, tiedän mä, — muistuttaa Duibus.

— Sulaa kyllä, mutta tämä pallo, katjos, on sekä ulkoa että sisältä karaištu aqva vitæ- nesteellä, ja sentähden ei se sula.

— aqva vitæ? — muistuttee Cibus, — sehän merkitiji elämän wettä, eikös niin Duibus?

— Niwan niin, — wakuuttaa tämä.

— No, mutta jos olet woidellut palloasi jonkinlaisella wedellä, Jooseppi, niin eihän se siitä kestävämmäkji ole tullut.

— Dmpa niinkin — wäittää Jooseppi, mutta sinä et sitä asiaa ymmärrä.

— En, en hymärrä mitä tuo aqua vitæ'ji oikeastaan on.

— Ja Jumala suokoon, ett'et sitä koskaan tule hymärtämään! — sanoo Jooseppi.

— No, oli nyt miten oli, — puuttuu Crispinuskin puheeseen, — mutta hauskaa kuitenkin on liehua näin taiwaan ja maan välillä.

— Kun ei noita pyrstötähtiä wain olji — arwelee Cibus.

— Mutta mihinkähän tässä nyt viimein tullaan? — kysäijee Duibus, — tulemmekohan todellakin kuuhun?

— Sinne pitää ponnistaa, — vastaa Jooseppi.

— Mutta kuules, Jooseppi, — muistuttaa Duibus, — olen kuullut puhuttawan, waikk'en sitä vielä ole kirjasta lufennut, että se ilmakehä, joka ympäröipi meidän maapalloamme, ei ulotukaan kuin noin pari penikulmaa maapinnasta ylöspäin, sekä että siellä sitten tulee vielä hienompaa ainetta, jossa eivät ilmapallokaan enää pääse kulkemaan. Onko se totta?

— Ihan totta, — vastaa Jooseppi — ja me olemme jo aikoja sitten maan ilmakehästä poisja.

Katselivat pojat nyt allensa. Ja woi mikä näky! Maapallo vielä oli warjın hywin näkywisjä, mutta Koffolan kaupunkia ei enää woinut enjinkään eroittaa. Sitä wastoin saivat pojat kerrassaanfin nähä koko Suomenmaan ja Pohjanlahden ja Suomenlahden ja Laatokan, ja wähitellen leweni heidän filmiensä piiriin Ruotsinmaa ja Norjan ja Danstannmaa ja Wenäjäkin, sitten Saksanmaa, sitten Franskan ja Stalian maat ja niin edespäin, viimein koko Euroopa kerrassaanfin, ja kaiffi aivan niin selwästi kuin kartassa wain. Sitä oli hauska katsella ja siinä woi oppia paljo maantiedettä jos tahtoi. Ja wihowiimein selweni pohjois-osa Aasiaa ja pohjois-osa Amerikkaakin heidän allansa, ja Pohjois-Säämeren ja Atlantinmeren rajat tulivat aivan selwästi näkywiin.

Hauskaa, hywin hauskaa, waikka tietysti kowin outoa ja wähä kamalaakin oli tuota kaikkea katjella.

Mutta heidän hetken aikaa ihmeteltyänsä mitä näkeä saivat, kysyi taas Quibus:

— No mutta, Zoosseppi, — jos me nyt olemme maan ilmakehästä poisja jo, silloinhan olemme tuossa hienössä aineessä, joka on keweämpää kuin ilma, ja eihän siinä mikään ilmapallo pysy.

— Mutta minun pysyy, — sanoi Zoosseppi wain, tyvenenä yhä kuin pata ässä.

— Selitä se meille!

— No, jos ymmärtäisitte, — alkoi Zoosseppi. — Katsofaas, tuon aineen nimi, joka on maan ilmakehän yläpuolella ja koko maailman awaruuden täyttää, on eeteri, eikä siinä tosiaankaan ole kukaan ihminen kulkenut ennen meitä (fortterikumppanusten silmät käywät aiwan ammoilleen). Mutta asian laita on se, että minä tästä arkustani aina tawan takaa, teidän huomaamatta, olen päästänyt irti kaasua, joka on keweämpää kuin eeteri, ja sentähden olemme me pystyneet purjehtimaan maan ilmakehän yläpuolella. Ymmärrättkö nyt?

— Warjin hywin, — wastasivat pojat, — onko sulla sitä tuossa pöhöttyneessä pusjissa, joka on arkun pohjalla?

— Siinä juuri, — wastasi Zoosseppi.

Moinen paisunut puski olikin Zoosepilla arkussaan.

— Ja uskofaa pois, pojat, — jatko oppinut apteekin oppipoika — waikka eeteri on niin keweää, että sitä tuskin on olemasfakaan, niin on minun pusjissani olewa kaasu wielä sitäkin keweämpi, hm! melkein kuin kuffasen tuofu.

— Hoho! — sanoi Cibus — älä sentään pane omiasi.

— No, miten me sitten pääsimme eeterissä kulkemaan? — muistutti Zoosseppi, ikääskuin wähän pahollansa Cibuksen epäilewäisyydestä.

— Mutta kuules, Zooseppi, — uskalsi kuitenkin Cibus huomauttaa, — olen kuullut sanottavan myöskin, että maapallolla on semmoinen wetowoima, että se wetää luokseen kaikki kappaleet, jotka sen wetowoiman kehän siinä ovat. Emmekö me siis olijikaan enää maan wetowoiman alaisina?

— Olemme tyllä — selitti Zooseppi — mutta toiselta puolen wetää myöskin kuu puolelensa, ja nyt tällä hetkellä juuri wetävät maa ja kuu meistä kiskanhääntää.

Raikki rupejivat nauramaan.

— Saa nähdä kumpiko voittoa, — lausui Crispinus.

— Katsokaas, asian laita on se — alkoi taas Zooseppi, — että kuusja ei ole ollenkaan aqua vitæ-nestettä, mutta sen sijaan hywin paljo, jotka sitä haluavat, ja koska nyt, kuten tiedätte, jääpallomme on voideltu tällä nesteellä, niin wetävät ne kuusja nyt oikein tarmonsa takaa jaadaksesen palloamme sinne. Maan päällä sitä vastoin on aqua vitæ-nestettä, Jumala paratkoon, aivan ystäfyllin.

— Hm! Hm! Kyllä hymmärrämme — vastasivat pojat, — mutta kettä siellä wetävät?

— Raikki ihmiset — vastasi Zooseppi.

— Sinä siis oikein toden teolla uskot, että kuusja on ihmisiä? — lausui Cibus.

— Saatpas nähdä — vastasi Zooseppi wain.

Mutta poikien näin jutellessa oli taas jo kuljettu pitkät matkat maailman avaruudessa, niin että heille oli tullut näkää; jonkatähden woileivät otettiin esille. Ja woi, kuinka ne nyt maistuivatkin täällä ylä-ilmoissa! Pojat söivät kerrassaanikin taskunsa tyhjiksi. Mutta olipa myöskin ruvennut hämärtämään jo, ja tämä vähän ensimmäistä poikia kamojutti, sillä kolkkohan oli si wiettää yönä näin taiwaan ja maan välillä ihka pimeässä, warjinkin jos ei taimas pysyisi selkeänä, jotta olisi apua tähdistä ja kuun walosta.

— Mutta eiköhän kuuta jo pitäisi näkymän? — kysyi Crispinus.

— Kunhan wähä vielä pimenee, niin kyllä sen näemme, — wakuutti Jooseppi.

No, kuljettiin taas hetken aikaa, niin jo rupejikin sineydesjä haahmoittamaan kauhean suuri waloisa ympyrä. Oli kuin suurin kirkko. Ja jo rupee se näkymään yhä selwemmästi.

— Siinä on nyt kuu! — selitti Jooseppi.

— Herran tähden! Tuoko on kuu? noin kauhean suurena! Woi taimas! — huudahti ihmetellen Cibus. — Onhan suurempi kuin Roffolan kirkko.

— Kuin koko Roffolan kaupunki! — wakuutti Jooseppi.

— Woi herranen aika! — huusi Crispinuskkin.

Ja kyllä se oli kuu, jota koshden seikkailijamme nyt täyttä wauhtia eteniwät. Pian on se suuruudeltaan kuin kolme Roffolan kirkkoa wieretysten, pian vieläkin suurempi ja pian sittenkin suurempi, ja nyt on se jo suurempi kuin koko Roffolan kaupunki.

— Enkös minä sitä sanonut?! — riemuitfi Jooseppi.

Nyt eivät pojat enää mitään muuta tehneet kuin kuuta katsoivat wain. Suut lewällään ja silmät selällään seisoiwat siinä tuijottaen mahtawan yön kuningatarta, — runollisesti puhuakseni.

Ja nyt, nyt! Nyt kawahtakaa, pojat! Ei ole warmaankaan enää monta minuuttia ennenkun kopsahtaa. Rappaleen matkaa vielä, pari kolme Wenäjän wirstaa ehkä, niin jo olette perillä.

— Mutta, hyvä Jumala! — huudahtaa siinä vielä Quibus, — jos pallomme nyt täyttä wauhtiansa romahtaa kuun kylkeen, niin särkyy se, kun särkyykin, ja miten sitten pääsemme pois?

— Pois-pääsystä ei mitään hätää, — vastasi Jooseppi — sillä pianhan minä rakennan uudenkin tämmöisen ilmapallon, jos tämä särkyy, mutta tosin mua hieman arveluttaa tuo yhteen-törmäys kuun kanssa kuitenkin, sen puolesta näetten, että me kaikki siinä saatomme mennä ihan murskaksi, jott'ei meistä jää hynnettään eheiksi; ja jos niin hullusti sattuisi käymään, silloin meidän todellakin on vähän vaikeampi päästä sieltä pois. Mutta älkää nyt hätäikö ennen aikojanne. Ei vielä mitään hätää. Ja katsokaas nyt, nyt olemme kohta perillä. Nyt on se jo yhtä juuri kuin koko Baasan lääni!

Mutta ei vielä varsin oltu perillä. Vielä saivat pojat sykkivän sydämin vartoa kokonaista kymmenen minuuttia. Ja ne oli hyvin tuskalliset hetket. Wapisivat kowin forterikumppanukset pelosta ja tuskasta. Ei siinä ollut aikaa eikä haluakaan katsella kaikkia mitä kuun pinnasta näkyi. Maat ja meret, vuoret ja metsät tulivat ikääskuin yhtenä sekasotkuna wain poikia vastaan. Dikein hämysti, näet, heidän silmiään siinä lewottomuudessa. Mutta nyt! — — — Nyt!

— Ummistakaa silmänne! — huusi Jooseppi.

Seurades luku.

Pojat ummistivat filmänsä. Ja nyt juuri! — — — Rats! hili! hili! kling! Tuhansina palasina makasi Joosepin keksimä jäinen ilmapallo keskellä erään pienen kaupungin toria kuussa. Pojat olivat menneet tainnoksiin. Ja siinä he lepäävät nyt tietämättä tästä maailmasta tuon enempää. Kaasu=arffukin makaa nurin narin maassa, ja kaikki Joosepin tavarat owat lentäneet sinne tänne.

Kuun asukkaista on kokoontunut juuri joukko seikkailijaimme ympärille, mutta he eivät näy näistä itjistä juuri suurta lu-

kua pitävän. Sitä vastoin poimivat he torilta hyvin huolellisesti särkyneen jääpallon palasia ja pistelevät niitä suuhunsa ja imevät oikein ahnaasti ja ovat iloiset. Kummalliset ihmiset! — imeä jääpalasia! Mutta kas kun näitä olikin voideltu aqva vitæ- nesteellä, jota kuun asujamilla, Joosepin kertomuksesta päättäen, ei olekkaan.

Mutta kumppanustemme maatesja tuosja kuun=kaupungin torilla tainnofjisjaan, katjelkaamme hetken aikaa noita kuun asukkaita. Minkälaijiksi heitä luulette? Ja ensijksin: uskottekohan edes, että kuusja asukkaita on? Tähtitiede meidän päiwinämme wäittää, ett'ei siellä ole niin elävää itikkaa, ett'eikä siellä mikään saatakkaan elää, kun muka kuun ympärillä ei ole mitään ilmakehää, josta luontokappaleet woisjwat hengittää. Ja hyvin mahdollista on, että tiedemiehet owatkin oikeasja; ehkä onkin aiwan autio ja tyhjä nyt, niinkuin maapallofin ennen luomisen alkua; — en ensinkään tahdo wastustaa aikamme tiedemiehiä. Mutta tiedämpä toiselta puolen, että ainakin wielä vuonna 1862 kuu oli asuttuna — yhtä hyvin kuin maapallofin — ja filloiset tiedemiehetkin sen tunnustiwat. Se tietysti ei ole näiden eikä minunkaan syy, jos ilmakehä ja ihmiset 1862 vuoden perästä owat kuusta kadonneet. Pää-asia on, että Joosepin, Duibuksen, Cibuksen ja Crispinuksen siellä käydesjä sekä ihmisiä että itikoita kuusja oli. Jos en luotaisijkaan 1862 vuoden tähtitiedemieesten wäitöksiin, niin uskon ainakin Crispinuksen kertomusta. — Mutta kyllä nuo ihmiset wähän toisellaisia oliwat kuin me täällä tämän matoisen maapallon päällä. Ensijksin pisti heti silmiin se seikka, että heillä kaikilla oli häntä, aiwan kuin koirilla ja apinoilla. Ja kowin he oliwat pieniä. Suurin jättiläinen siellä oli ehkä kynnärän pituinen, ja lapset oliwat kuin lasten nukkivauwat meillä. Niin on mulle Crispinus kertonut. Heidän kaupunkinsa oliwat rakennetut melkein samaan malliin kuin kaupungit maan päälläkin,

paitfi että talot tietysti olivat ainakin puolta pienemmät kuin meidän talorakennuksemme. Muuten olivat olot koko kuussa joteskin samallaiset kuin maalliset olomme pienillä poikkeuksilla kuitenkin, josta alempana puhun. Maata ja wettä, maaseutuja ja kaupunkoja oli sekaisin, aivan niinkuin täälläkin. Ihmis-asunnot olivat sifustetut joteskin samaan tapaan kuin meidän. Puutarhoja oli tiheämmässä kuin täällä, ja asukkailla oli tapana wiettää iltapäivänsä näissä sillä tarwoin, että riippuivat puiden oksissa hännästä kiinni. Siitä kai on tuo wanha harhaluulo syntynyt, että kuun asukkaat käywät pää alas päin ja jalat ylöspäin.

Mutta palatkaamme nyt retkeilijöihimme. Maattuansa noin puoli tuntia täyjisissä tainnoksisia heräsivät nämä kaikki yht'aikaa ja katsoivat kummaistellen ympärillensä.

— Missä mä olen? — huusivat kaikki kuin yhdestä suusta. Mutta pian rupefi muisti selwenemään, ja Jooseppi lausui:

— Woi, hywät pojat! täällä ollaan nyt, kun ollaankin, kuussa. —

Pojat nousivat seisalle ja hieroivat hellääwiä jäseniään, waikk'ei kukaan sentään äskeisessä romahduksesta ollut mitään pahempia wammoja saanut.

— Mihin nyt joudutaan? — kysyi Quibus.

— Kyhytään ensifji kestikiewaria — wastasi Jooseppi, — jotta saisimme wähän ruokaa. Mulla ainakin on aika lailla nälkä. Mutta kas tuossa on kirstuni — lisäfi hän hetken perästä, huomatessaan kaasukirstunsa, joka pohja ylöspäin makasi torilla; — siinä oli mulla wähän ruokaa.

Jooseppi käwi ja käänsi kirstunsa oikein, mutta kaikki hänen tawaransa olivat kadonneet. Ihan tyhjä oli poika paran matka-arffu.

— Ei, kyllä meidän täytyy etsiä festikiewari — sanoi Jooseppi, tappionsa huomattuaan. Ryshtään tietä sinne; onhan täällä ihmisiä.

— Muoko nyt kuun ihmisiä ovat? — kysyi Crispinus, ihmetyksellä katsellen hännäkkäitä kuun asujamia, joita nyt rupeesi kokoontumaan oikein miehisjä kumppanustemme ympärille. — Lapsiahan he ovat kaikki.

— Ei, poikasi, kyllä he ovat aika-ihmisiä — vastasi Jooseppi, — ei täällä sen parempia olekkaan. — Ja samassa lähestyi hän pisintä kuun-miestä joukossa, lausuen:

— Kuulkaas, hyvä herra, neuvoakaappa meitä festikiewariin.

Mutta kuulaiset seisoiwat siinä wain töllistellen ympärillä eikä mies wastannut mitään.

— Ettekö ymmärrä mitä minä sanon? — kysyi Jooseppi. Ei mitään wastausta.

He luultawasti eivät osaa suomea, huomautti Crispinus.

— Miwan oikein, Crispinus, — myönji Jooseppi, — no puhutaan ruotsia fitten. Kan ni swenska?

Ei mitään wastausta.

— Ei, eivät ymmärrä ruotsiakaan — sanoi tuskiistuneena Jooseppi, — mikäs nyt neuvoiksi? Quibus, osaatko sinä saksaa?

— En, en minä niin paljo vielä osaa, — vastasi tämä, — olemme lufeneet wasta apuwerbeihin asti.

— Mutta minä olen äidiltäni oppinut pari lausetta sekä Saksan että Franskan ja Englanninkin kielestä — kiirehti Cibus kehumaan.

— No, anna tulla fitten kaikki mitä suinkin osaat, — kehoitti Jooseppi. Rysy heiltä nyt mitä hyvänjä.

Cibus alkoi:

— Sprechen Sie deutsch?

Ei mitään vastausta.

— Parlez-vous français?

Ei mitään vastausta.

— Do you speak english?

Ei mitään vastausta.

— Ei, ei näy auttavan mikään — lausui nyt Jooseppi, ja hiki rupeji tippumaan hänen otsastaan. — Nyt ollaan pahemmassa kuin pulassa, kun emme edes osaa pyytää itsellemme ruokaa.

— Mutta mitäs jos he puhuisivat latinaa? — arveli Crispinus.

— Kelpaa koettaa, — myönji Jooseppi, änkötteli fitten hetken aikaa ja kysyi tuolta kuun pisimmältä mieheltä:

— Loqverisne linqvam latinam? — — — Olikohan se oikein, Quibus?

Ja Quibus vastasi: — kyllä se kelpas'. — Mutta kuulaiset eivät nytkään vastanneet mitään.

— Date nobis cibum (antakaa meille ruokaa), — lausui nyt puolestaan Quibus kuulaisille. Cibus katsoi vihaijesti Quibuskeen.

Mutta kaiikki oli ihan turhaa. Ei mitään vastausta tullut. Kuussa ei varmaankaan puhuttu mitään ihmiskieltä. Ja kovin rupeji jo pojille tulemaan nälkä. Mutta lopuksi awasi kuitenkin tuo kuun pisin mies suunsa ja lausui:

— Tili tingeli=tik tuli=tik Volapük?

— Mitä mustalaiskieltä se oli? — huudahtivat pojat aivan yhdestä suusta. — Ei sitä ymmärrä pappikaan.

Mutta semmoista kieltä kuussa puhuttiin, eivätkä pojat siitä wiisastuneet rahtuakaan. Lopulta kuitenkin kokiivat he kaikenmoisilla wiittauksilla ilmoittaa että tahtoivat ruokaa. Ja jo kuulaiset ymmärsivät ja weivät, kun weivätkin, pojat kesti=kiewariin. Täällä saivat ruokaa, warsin hyvää ruokaa, waikka

tofin hyvin pieniltä lautasilta, ja viimein valmistettiin heille makuusijat — lattialle kuitenkin, sillä koko kuussa ei ollut niin pitkiä sänkyjä, että pojille olisi riittänyt. Ja jo menivätkin sanoksimme levolle.

Seitsemäs luku.

Mutta jo pitäisi mun lopettaa tämä satu. Ei olisi aikaa nyt pitemmältä kertoa. Selitän tässä siis lyhyesti vain miten sitten kävi.

Herättyään seuraavana aamuna pyysivät pojat taas ruokaa ja saivatkin sitä. Ja syötyhänsä veti Jooseppi esiin liivintaskustaan vanhan Venäjän hopeakolikan, tarjoten sitä maksuksi. Mutta siitä ei kehtikewarissa eikä koko kuussa huolitettu. Witattiin pojille ja puhua löpötettiin että heidän tuli maksaa aqua vitæ-nesteesen kastetuilla jääpalasilla. Ja kun niitä nyt eivät voineet hankkia — siitä syystä juuri ett'ei aqua vitæ'tta kuussa ollut — pyhettiin että lähtisivät maan päältä noutamaan. Tämän lupasikin Jooseppi, kunhan vain maan päälle pääsivät.

Miten lienee ollutkaan, niin oppivat pojat hyvin helposti tuota kunn kummallista kieltä, että jo toisen päivän illalla puhuivat sitä joteskin selvästi. Ja nyt tutustuivat pojat vähitellen kunn oloihin, jotka yleensä olivat melkein samankaltaiset kuin maan päällä. Suurin eroitus oli siinä, että kunn naiset olivat miehinä ja miehet naisina, se on: naiset toimittivat kaikki miesten tehtävät ja kävivät pököisissä, kun sitä vastoin miehet toimittivat naisten töitä ja kävivät hameissa. Eikä tästä hullunkurisesta järjestyksestä sanottu mitään sanottavaa haittaa olevan. Toinen kummallinen tapa oli tuo iltahuwitus puutarhoissa; ja hirveästi pojat nau-

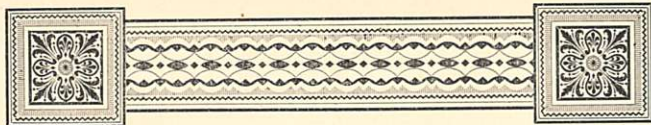
roivat tätä leiffiä: jalat ilmaſſa ja pää alaspäin kuulaiset ſiinä puiden offiſſa riippuivat, laulaen kummallijſia lauluja kummallijſella kielellään. Yhſi hyvä puoli heidän oloijſaan oli ſe, että ſiellä puhuttiin ainoaſtaan yhtä kieltä eikä kouluijſſakaan tarwinnut waiwata päätänſä oppimalla kaikellaiſia ulkomaan kieliä. Hallitulta hoitivat yksinomaiſeſti naiset, miehiä ei ollut miſſäkään wiroijſſa. Meenſä miehet näkyiwät, poikain mieleſtä ainakin, hyvin paljon laiskottelewan. Rahwia joiwat wain pitkin päiwää ja pakinoiwat kylän ja kaupungin juttuja. Muuten oliwat ihmijſet hyväntahtoijſia ja ſäwyijſiä. Meidänkin matkujſtamme pidettiin oikein hyvänä.

No, neljä päiwää wiiphiwät pojat kuujſſa, mutta ſilloin rupeſi jo tekemään mieli takaiſin. Mutta kun koko kuujſſa ei ollut ſaatawana aqua vitæ-neſtettä, jolla oliſi woinut mutta jääpalloa karaiſta, niin tapahtui poikien paluumatka ſillä ta-woin, että he kaikki neljä pantiin ſuurteen umpinaiſeen tynnyriin, ja tämä heitettiin hyvällä wauhdilla menemään. Millä keinoin tynnyri oikeaſtaan ilmaſſa pyſyi ja ſiinä maata kohden kulkki, en woi ſelittää eikä Joſeppikaan ſitä tietännyt, mutta totta wain on, että tynnyriſſä pojat ſieltä palaſiwat.

Tynnyri putoſi ſuoraſtaan Hoangho niniſeen jokeen Kiinan maalla. Kiinalaiſet ſen huomaſiwat, wetiwät maalle ja aukaſiwat; ja pojat astuiwat ulos. Yhdeſſä wilahdukſeſſa wain oli heidän paluumatkaſſa tapahtunut. Kiinaſſa oliſi pojille tullut kowa hätä kynſiin, ſillä heillä ei ollut mitään muuta rahaa, jolla oliſiwat oſtaneet ruokaa, kuin tuo Joſeppin wenäläinen hopeakolikka; mutta Joſeppi kekſiſin keinon: oſti, näet, rupallaan neljä wiijſauden kiveä — lapis ſapientiae — ja pitämällä moiſta taikakalua ſuujſaan ſaattoiwat pojat elää ſyömättä. Näkkää ei tuntunutkaan. Mutta jo ſeuraawana päiwänä rakenſi Joſeppi itſelleen uuden ilmapallon jääſtä, eräs hyväntahtoinen apteekari lahjoitti hänelle

kaikki tarpeelliset ainekset kaasin valmistamiseen, — ja yhden päivän kuluttua lähtivät pojat uudessa jääpallossa takaisin Roffolaan päin. Jooseppi oppi Kiinassa konstin ohjata palloaan mihin hyvänsä. Matkalla poikkejivat satufankarimme kuitenkin Intian maassa, jossa eräältä vanhalta mummolta saivat lahjaksi näkymättömyyden kivien — lapis infernalis. Ja sitten purjehtivat he pallollaan ihan näkymättöminä suorastaan Roffolan kaupunkiin. Eikä heitä kenkään nähnyt heidän palatessaan tänne. Ja varsinkin oli hyvä, ett'ei rehtori saanut heidän retkestään mitään vihiä; olisi muuten saattanut käydä hullusti. Oli ilta, kun tulivat, ja kaikki menivät levolle, hiiskumatta kellekään retkestänsä mitään. Ja nyt oli myöskin lupa-aika mennyt ohi. Seuraavana aamuna menivät Duibus ja Cibus koulun, mutta Crispinus oli varmaankin vaarallisella retkellä vilustunut, sillä aamulla hänen herätessään sanoi mummo, että hänen yönä oli ollut koviin rauhaton ja että hän vieläkin oli hyvin kipeä. Ja Crispinuksen täytyi olla makuulla kolme päivää. Joosepin, Duibusin ja Cibuksen kanssa hän siinä näiden joutohetkinä sitten jutteli merkillisestä matkasta kuuhun, ja nämä nauroivat täyttä kurkkua. Mutta Crispinus itse ei sitä minään naurun asiana pitänyt, ainoastaan hyvin kummallisena retkenä wain. Ja tähän mä lopetan.

Kuinka köyhän töllin lapset joutuvat
otto-lapsiksi loistavaan linnaan ja
kuinka he kuitenkin karkaavat
kotiinsa.

Qil tuonaan poika pienoinen
Ja tyttö tylleröinen.
Ja heidät kerran eksyksiin
Sai korpi kolkko, öinen.

He kotikultaa etsivät,
Mi ompi mäen päällä.
He etsivät ja itkevät,
Mutt' ei näy tupaa täällä.

He kaiken yötä kulkevat,
Ja viimein koittaa aamu.
Ja tuolta kaukaa kangastaa-
Pi pulskan linnan haamu.

Ja siskot sinne rientävät,
Kun ei näy kotoo missään.

Niin kai muut kaikki pienoset,
Jos oisit eksyksissään.

Nyt linnaan suureen saavutaan,
Ja komeelta se näyttää.
Ja sitä varmaan kuninkaat
Juur' kodiksensa käyttää.

Oi! hopeaa ja kultaa vain
On kaikki kalut täällä!
Ja lattioilla kävelet
Kuin liukkahalla jäällä.

Vaan vallat siinä asuvat
Nuo kaksi ainokasta,
Joill' ompi kaiken kylläisyys,
Mutt' ei vain yhtään lasta.

„Mist' oletten“? jo kysytään
Nyt pienokaisiltamme.
Vain „kodista“ he vastaavat,
Noi raukat armahamme.

„Oi, puolisoni, tästäpäin
Nyt armast' aikaa vietä!
Nää kaksi ovat karanneet
Tai tulleet mieron tietä.

Ja saamme somat pienoset
Siis ottaa omaksemme.
Ja isän, äidin nimellä
Me sitten vanhenemme!“

Näin virkkii varsin mielissään
 Jo linnan herra suuri.
 Ja eksynehet pienoset
 Nyt sinne jäivät juuri.

He pantiin viisiin vaatteisiin
 Ja kullan käärylöihin
 Ja taivutettiin tansseihin
 Ja tavattomiin töihin.

He saivat kaltoin kumartaa
 Ja kultasyömää syödä
 Ja mallin mukaan maatakin
 Ja leikkejensä lyödä.

He uutta kieltä oppivat,
 Se oli kiusan kieltä;
 Mutt' oikein ain' on noudattaa
 Kai viisahampain mieltä.

Ja isäks', äidiks nimittää
 He saivat valtojansa,
 Jos kohta korven takana
 Oil omat vanhempansa.

Ja totta vallat tahtoikin
 Kai hyvää pienosille,
 Vaan linnan olo kuitenkin
 Jo tuntui ikäville.

Ei saanut, näet, linnassa
 Kuin kotikullass' olla,

Ei saanut käydä kengittä
 Ei vyörrä vainiolla.

Ei saanut kaljaa kannusta,
 Ei vettä kauhan juoda;
 Ei koskaan pientä porsasta-
 Kaan sisään saanut tuoda.

Mutt' oikein oudostuttaa myös
 Tuo meidän nallikoita,
 Kun ei saa äidin vitsoja,
 Ei isän nuhteloita.

Ei valta-äiti halaillla
 Niin hartahasti tiennyt
 Kuin oma äiti kotona,
 Ei vuotehelle vienyt.

Niin kultasemme kaipaavat
 Tuot' omaa kotiansa.
 Siis luvan sinne päästäkseen
 He pyysit valloiltansa.

Vaan tämä heiltä kiellettiin,
 Ja herra virkkoi vielä:
 „Mit', ihmeelliset kaksoiset,
 Kai tulis' teistä siellä?

Kai palkolliset pahaiset?
 Kai moukat möllipäiset?
 Kai lurjukset, kai larjukset?
 Kai kurjat kerjäläiset?

Tääll' ompi koti kultainen,
 Oi, pienet armahamme!
 Sen sitten saatte perinnöks-
 Kin meidän kuoltuamme.“

Mutt' omaan kotiin kuitenkin
 Jo siskot harkoin lähti.
 Ja oppahana korvessa
 Oii taivahinen tähti.

Eik' ollut se kuin säen vain,
 Mi halki korven hohti.
 Vaan siskot ehkä innoissaan
 Nyt kulki sitä kohti.

Ja lasten kodin liedestä
 Sä säen juuri lähti.
 Ehk' oil se taivon kuitenkin,
 Tuo tuikkivainen tähti?

Niin kai, sill' ompi kodissaan
 Nyt lasten hyvä olla.
 Saa peuhata jo porsaskin
 Taas tuvan permannolla.

Kerien kemut.

Oli kerran tyttö ja poika. He olivat sisarusset ja vanhempainsa luona tietysti asuivat, sillä vanhemmat olivat vielä elossa. Mutta nämä olivat köyhät, vaikka rikkaassa kaupungissa asuivat. Ja oli siinä kaupungissa paljon muitakin köyhää väkeä.

Mutta tuon tytön nimi oli Maija ja pojan nimi oli Matti. Ja kun he vielä pienet olivat, eivät mitään voineet ansaita perheen elatukseksi. Isä ja äiti kaikki ruokavarat hankkivat, ja heidän täytyi tehdä kovasti työtä leipää saadaakseen. Kuitenkin ne nurišematta kantoiivat raskaasta taakkaansa ja auttoivat, kun voivat, muitakin köyhiä, sillä he olivat hyviä ihmisiä ja Jumalansa käskyjä noudattaa kokiivat.

Mutta sitten tuli siihen maahan ja siihen kaupunkiinkin hirvittävä nälkähätä. Palkanen oli yhtenä yönä kaikki pellot pannut, ja jyvien hinta nousi sen perästä suunnattoman suureksi. Niinoastaan ne, joilla rahaa oli, saivat vielä syödä selvää leipää. Köyhien mökeissä pettuleipä vain ruokana oli. Eikä sitäkään ollut helppo saada. Sekä maalla että kaupungisfakin kuoli jo paljon ihmisiä nälkään ja nälänhädän tuottamiin tauteihin.

Maijan ja Mattin kotiinkin oli nätkä kaikkinen kauhuineen jo myöskin tullut.

En julkene kertoakkaan tuosta kurjuudesta kaikkia minkä tiedän.

Mutta eräänä kesä-iltana, kun Maija ja Matti, kuten monet muutkin, eivät koko päivänä olleet saaneet mitään syödäkseen, lähtivät he kaupungin portista ulos ja kävivät metsään poimiaakseen edes marjoja pienen watsansa täytteeksi. Kaupungin läheisyydessä ei paljo marjoja ollut, mutta sijarusten päästyä wähä syvenmälle metsään, joutuivat he erään wuoren syrjällä warsin hywään waarama-paikkaan. Söivät siinä noita hyviä marjoja kyllikseen ja poimivat sitten marja-astiansa täyteen, wiedäkseen kotiin äidille ja isälle.

Heidän siinä poimiessaan mateli Mattin takin taskuun, hänen siitä tietämättänsä, juuri siivilisko. Ja Maijan hameen taskuun oli sontainen sattunut ryömimään. No, lasten siinä seistesjä kahden kiwimöhkäleen välissä, jossa oli paljon waaramia, tunsiwat he yht'äkkiä että joku koperoitsi heidän taskuisjaan. Molemmat tunnustelivat hämmästyksisjään taskujansa ja katsoiwat siwullepäin.

Ja katso! Rumpasenkin wieresjä pisti ylös kiwinkoloosta pienen ihmisen pää, lapsen pää, mutta warmaankin wanhan lapsen pää, sillä leuwoisja oli näillä kummallisilla lapilla pitkä parta.

Maija ja Matti tietysti kowin fäikähtyiwät.

Mutta toinen kummallisista maanalaisista olennoista fanoi hywin lempeästi:

— Älkää ollenkaan peljätkö, hywät ihmislapset! Me olemme keriä wain eli kääpiöitä, joita täällä wuoren siäsäsjä asuu, ja me niin hartaasti tahtoissimme wähän siiviliskoja, sontaisia ja paarmoja syödäksemme.

Keri eli kääpiö puhui niin lempeästi, ett'eivät sifarukset enää peljänneetkään niin kovasti. Toinen keri oli jo ottanut sontiaisen Maijan hameen taskusta ja toinen sifiliskon Matin tain taskusta. Ja pitäen ilkeitä itikoita peukalon ja etusormen välissä haukkasivat kerit niistä päät poikki ja söivät maiskuttivat watjaansa.

Kovasti iletti Mattia ja Maijaa.

Mutta nyt janoi toinen kääpiöistä taas:

— Kuulkaa, hyvät ihmislapset! Jos voisitte meille hankkia enemmän sifiliskoja ja sontiaisia ja paarmojain ja sammakoita, niin teette meille hyvän työn. Katsokaas, asian laita on se, ett'emme me kääpiöt koskaan saa jaloin astua maapinnan päälle, vaan täältä vuoren sifästä pistämme päämme vain ylös kiven-koloista ja pyyhämme sontiaisia ja paarmoja, kun niitä sattuu lentämään juuri niiden aukkojen yli, joissa seisomme. Mutta harvoin saamme me niitä, sillä itikat ovat jo vähitellen oppineet välttämään näitä kiven-koloja. Jos nyt voisitte hankkia meille vähän kosommalta noita ruokiamme, niin olette meille köyhille kääpiöille hyvän työn tehneet.

Tuumasivat lapset siinä hetken aikaa kääpiöitten ehdoista. Mutta jo lähtivätkin pyytämään sontiaisia ja paarmoja ja sifiliskoja. Ja näitä kokosivat nyt suuren joukon. Dnhan niitä aina, kun vain vähän etsii. Ja pieneistä lätäköstä läheisyydessä kokosi Matti koko joukon sammakoita. Mutta siinä ko'otesansa ajattelivat lapset kuitenkin, että jos jo maan päällä hätää oli, niin maan alla vasta sitä oikein olikin, kun keriraukkojen täytyi sifiliskoja ja semmoisia syödä. Dikein lasten kävi surku surjia kääpiöitä. No, weivät he nyt koko itikka-saaliinsa kääpiöille, jotka kiven-koloisja odottivat.

Ja kovasti ihastuivat nämä. Laujuivat hartaimmat kiitokset ja puikahtivat alas maan alle, mutta palasivat tuossa

paikassa, pitäen käsisjään kolmekulmaisia hattuja, jotta nyt Matti ja Maija täyttivät sammakoilla, paarmoilla, sijiliskoilla ja fontiaisilla.

Ja kääpiöt olivat niin iloisissaan, että oikein heitä nau-ratti. Ja nyt sanoi heistä toinen:

— Kuulkaa, hyvät ihmislapset! Rysyimme äsken kuni-kaalta ja kuningattarelta, sijitteko te tulla tänne maan alle kääpiökotoamme katsomaan, ja he lupasivat. Tulkaa, lapset, wain, ei teille täällä mitään pahaa tehdä. Mutta taitappa sinä poika tuosta kuusesta wähän offia, jotta saamme kuningas-parille krunnut. — Ja kääpiö osoitti lähellä olevaa kuusta.

Matti kävi paikalla taittamassa kuusenofia ja toi niitä koko sylillisen kääpiöille. Nämä kiittivät hyvin kohteliaasti, wetiwät hawut kivenkoloista sisään, näkyiwät heittäwän niitä sywemmälle sinne alaspäin ja pyyhiwät nyt lapsia tulemaan sinne maan alle.

Arweliwat Matti ja Maija sinä tosin hetken aikaa, sillä kyllä heissä wielä sentään pelkoakin oli, mutta kun kääpiöt näyttiwät hyvin hywäntahtoisilta ja siinvoilta, niin jo päättiwät viimein sijarukset noudattaa kutsumusta. Uteliaat olivat hekin kuin kaikki lapset.

No, suurensiwat nyt nuo kaksi keriä hieman reikää, joissa seisoiwat, astuiwat sitten wähän alemmalle ja ojensiwät ainoas-taan käsiwartenja rei'istä ulos, kehoittaen lapsia käymään heidän sylinsä.

No, sijarukset totteliwat, ja niinpä katosiwat he kohta kumpajetkin rei'istä maan alle. Pilkkoihen pimeä siellä oli. Mutta kääpiöt pitiwät lapsukaisia kädestä ja taluttiwät heitä eteenpäin. Eikä aikaakaan, ennenkun yht'äkkiä tuli aiwan waloisa ja suuri maanalainen luola aukeni sijarusten eteen, suuri holwikas wuoren-luola, jonka katoista ja seinistä tuhansia tähtiä nähyi loistawan. Ja keskellä luolaa oli suuri, aiwan ym-

pyriäinen kivipöytä, ja sen ympärillä istui kääpiöitä ihan täynnänsä. Ja vaatteet oli heillä sammalesta ja naavasta. Ja kaikilla oli edesjänjä kultaiset lautaset ja kultamaljat, ja niin iloihilita he näyttivät. Ja yhdessä paikassa istui wiere-
tysten kaffi keriä, joilla oli kuusen-havuiista tefaištut kruunut päässä. Kaikilla muilla oli päähineenä kolmekulmaiset hatut. Kääpiöt pitivät kemuja. Mutta mitä he söivätään?! Ei mitään muuta kuin sammakoita, siiliskoja, fontiaisia ja paarmoja. Hyi!

Matti ja Maija olivat jääneet seisomaan samaan paikkaan, jossa tää maanalainen luola ensiksi heidän silmiensä eteen aukeni. Kääpiöt, jotka heidät tänne toivat, olivat jo yhdistyneet toisten joukkoon pöydässä.

Uteliaisuus ja pelko kuvaantui yhtä haavaa Mattin ja Maijan kasvoista. Olihan tuota hupaista katsella, mutta samassa myös kamalaaakin.

Kääpiöt puolestaan söivät, joiwat ja nauroiwat ja silmäilivät aina tawan takaa oven suussa seisovia ihmislapsia.

Mutta hetken perästä nousi toinen noista kahdesta keristä, joilla oli kuusen havuiista kruunut päässä, seisalle, otti kultaisen maljan käsiinsä ja lausui:

— Kuulkaa, te hyvät ihmislapset siellä oven suussa! Te olette tänään valmistaneet meille kääpiöraukoille suuren ilon. Olemme kerran saaneet syödä sammakoita, siiliskoja, paarmoja ja fontiaisia oikein kylliksemme. Meillä, näetten, muuten ei ole muu ruokana kuin hämähäkit, jommoisia toki, Jumalan kiitos, täällä wuoren luolissa maan alla on kylliksi. Sentähden oli nyt niin hyvä kerran saada parempaakin ruokaa. Ja minä etupäässä, joka olen kuningattareni tässä wieresjäni, me kiitämme teitä oikein sydämen pohjasta, teitä, hyvät ihmislapset, joiden avulla me niin paljon noita herkkuita

saimme. Itse emme me koskaan uskalla panna jalkojamme maan päälle, pyytääksemme herkkuruokaamme, sillä se keri, joka jalkansa maan päälle panee, kuolee heti paikalla. Minoastaan sattumalta saamme joskus jonkun paarman tai sontiaisen, kun näitä sattuu lentämään kivenkolojen yli, joista välistä tirkistämme ylös maan päälle. Sentähden suuret kiitokset nyt, lapsukaiset! Mutta jos tahdotte vieläkin tehdä meille hyvän työn, niin pyydän, ett'ette maan päälle palattuanne, kellekkään ilmoittaisi mitä olette täällä nähneet. Jos ihmiset saavat tietää, että meitä täällä on, tulevat he meitä tappamaan.

Matin ja Maijan rupeesi käymään kääpiöraukoja sääli, ja he ajattelivat, että täällä maan alla vastoin kurjuutta oli, kun hämähäkkiäkin syödä täytyi ja sitten vielä pahoja ihmisiä peljätä. Ja lapset päättivät olla sanaakaan hiiskumatta koko kääpiökodista kun maan päälle tulisivat. Ja tämän nyt Matti juhlallisesti lupasi.

Ja sitten tulivat kuningas ja kuningatar ja sen perästä kaikki muutkin kääpiöt heitä kättelemään, kiittämään. Ja nyt heille näytettiin koko kääpiökoti. Peräseinästä vei käytävä toiseen luolaan, jossa kääpiöillä oli makuusijansa sammalesta pitkin seinäwieruksia. Ja siitä luolasta vei käytävä vielä toiseenkin luolaan, joka oli täynnänsä kultia ja hopeita. Ja kaikki nuo loistavat tähdet katoissa olivat kalliita kiviä, joilla maan päällä olisi ollut ääretön arvo.

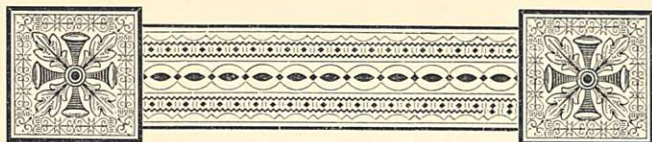
Nyt antoivat kääpiöt fisarukille koko joukon kultaa ja hopeaa. Ja nämä wiettiin maan päälle takaisin. Ja kivenkoloista ylös päästyhensä, suostuivat fisarukset siihen kauppaan, että he wast'edestkin toisivat kääpiöille sijiliskoja, paarmoja, sammakoita ja sontiaisia ja saivat kultaa ja hopeaa palkkasensa. Mutta eivät he kellekkään saisi kertoa kääpiökodista.

No, weivät sitten Matti ja Maija kultansa, hopeansa kotiin. Ja ijälle ja äidille, jotka nyt yht'äkkiä lastensa kautta

rikkaiksi tulivat, sanoivat he wain, ett'ei saanut salaisuutta ilmoittaa. Ja nämä tähän selitykseen tyytyivätkin.

Mutta sitten perustivat Matti ja Maija oikein warsinaisen siifilisko- ja muun itikka-kaupan, ostivat joka haaralta paarmoja, sammakoita ja fontiaisia ja möivät näitä sitten kääpiöille. Ja sillä tarwoin saivat viimein kaikki köyhät ihmiset tuossa nälkään nääntyvässä maassa, mainittuja itikoita Matille ja Maijalle myymällä, kultaa ja hopeaa — ja kullalla ja hopealla rikkailta jywiä. Ja siten köyhien nälkähätä vähitellen poistui. Ja tosin kokountui kulta ja hopea ajan pitkään jywäkauppiasten arkkuihin, mutta vähät siitä, kun kaikilla wain ruokaa oli. Ja muutamat ahnaat ja itarat kullanhimoojat myivät niin jywävaransa loppuun, ett'ei heillä viimein ollut omaa tarpeekseen, ja silloin täytyi heidän jopanna kaikki kultansa ja hopeansa menemään saadaakseen edes jokapäiwäisen leipänsä. Sillä heiltä otettiin hirweät hinnat. Ja se oli heille oikein.

Ihme-impi ilman vempellellä.

Istui impi ilman vempellellä,
Taivon kirjavan on kaaren päällä.
Oli sydän hällä hempee, hellä,
Hellempi kuin konsa kellään täällä.

Kaunis oil hän, oli kaunihimpi
Ihmislasta meidän maalimassa:
Itse ihanuuden ihme-impi
Kulta-unelmaini taivahassa.

Saavuvin sinne, synnin lapsi, täältä
Huolten, huokausten pallon päältä.
Impi anteheksi kaikki antoi,
Mitä mielein kuormanansa kantoi.

Ihanuutta ilman vempellellä
Lemmen sykkivällä sydämellä
Näytti vieraallensa ihme-impi,
Lemmessänsä kahta kaunihimpi.

Hän mua lempi, lempi hartahasti,
 Vaikk'en öis' ansainnut mä lempeänsä.
 Pois synnin pilkut poskiltani kasti
 Kai lemmen kyynel hänen silmistänsä.

Ja nyt mä maaliman näin ihka uuden,
 Sen tahtoisin mä veljilleni suoda:
 Näin sielun syyttömyyden ihanuuden,
 Min vain voi loppumaton lempi luoda.

Kuin kesä-aamuin kangastava saari,
 Oil kyllä katoovainen taivon kaari.
 Vaan vielä ilmestyy se taivahalle
 Ja ihme-impeni sen kannikalle.

Ja hänen luokseen halajan mä täältä,
 Tään vihan, vaivan vainon, pallon päältä
 Syntikuormineen — ja yhtä hellä
 On ihme-impein ilman vempelellä.

~~372. V. 7.~~

Suom. lasten kirj. 3.

Hagman

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 102 1425

